

Α9 ΠΕΡΙΓΡΑΦΜΑΤΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΤΟΥ Π.Μ.Σ.  
«ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΝΕΟΤΕΡΟΥ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΚΟΣΜΟΥ»

Περιεχόμενα

**1. Χειμερινό Εξάμηνο 2025-2026**

|                                                       |                                                                                                                                     |    |
|-------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| ΥΠ1101                                                | Μέθοδοι της ιστορικής έρευνας και ιστοριογραφία                                                                                     | 3  |
| <b>ΙΠ1 Ομάδα μαθημάτων «Ιστορία και Πολιτισμός Ι»</b> |                                                                                                                                     |    |
| ΙΠ1101                                                | Ιστοριογραφία της Γαλλικής Επανάστασης (19 <sup>ος</sup> -21 <sup>ος</sup> αι.):<br>πολιτική, ιδεολογία, συναισθήματα               | 8  |
| ΙΠ1102                                                | Εθνικισμός και διαμόρφωση εθνικών ταυτοτήτων στην Ευρώπη                                                                            | 12 |
| ΙΠ1103                                                | Πόλεμος και ειρήνη στις διεθνείς σχέσεις, 1945-2000                                                                                 | 15 |
| ΙΠ1104                                                | Ζητήματα παραβατικότητας και καταστολής στο Ελληνικό Κράτος<br>(19ος - αρχές 20ού αι.)                                              | 18 |
| ΙΠ1105                                                | Ιστορία των γυναικών, ιστορία του φύλου (19ος-21ός αι.):<br>θεωρία, μεθοδολογία, αρχεία                                             | 22 |
| ΙΠ1106                                                | Εισαγωγή στις σπουδές για τα ζώα/σχέσεις ανθρώπων ζώων.<br>Πολυ-επιστημονικές προσεγγίσεις                                          | 27 |
| ΙΠ1107                                                | Καθημερινή ζωή στα Βαλκάνια και τη Μικρά Ασία κατά τους<br>πρώιμους νεότερους χρόνους: Κοινωνικές σχέσεις, αντιλήψεις,<br>πρακτικές | 32 |
| ΙΠ1108                                                | Ιστορικότητα των συνόρων και Εθνογραφία των μεθοριακών<br>περιοχών                                                                  | 36 |

**2. Εαρινό Εξάμηνο 2025-2026**

**ΙΠ2 Ομάδα μαθημάτων «Ιστορία και Πολιτισμός ΙΙ»**

|        |                                                                          |    |
|--------|--------------------------------------------------------------------------|----|
| ΙΠ2201 | Οι Θεσμοί στο ελληνικό κράτος: συγκρότηση και εξέλιξη                    | 40 |
| ΙΠ2202 | Αμερικανική Επανάσταση: η συγκρότηση του κόσμου της<br>μεσαίας τάξης     | 45 |
| ΙΠ2203 | Κόσμοι της εργασίας: ιστοριογραφικές προσεγγίσεις, πηγές,<br>μεθοδολογία | 49 |
| ΙΠ2204 | Μετανάστευση: Ιστορία και Θεωρία                                         | 54 |
| ΙΠ2205 | Θρησκευτικές ταυτότητες και πολυθρησκευτικότητα στη ΝΑ<br>Ευρώπη         | 58 |
| ΙΠ2206 | Εικόνα και ιστορία: από τη γένεση της φωτογραφίας στο<br>διαδίκτυο       | 61 |
| ΙΠ2207 | Οθωμανική Περιβαλλοντική Ιστορία: ιστορικά και φυσικά αρχεία             | 64 |

**ΙΠ3 ομάδα μαθημάτων «Ιστορία και Πολιτισμός ΙΙΙ»**

|        |                                                                      |    |
|--------|----------------------------------------------------------------------|----|
| ΙΠ3207 | Διαφωτισμός στη ΝΑ Ευρώπη                                            | 67 |
| ΙΠ3208 | Ο Balzac, η <i>Ανθρώπινη Κωμωδία</i> , η ιστορία και η ιστοριογραφία | 70 |
| ΙΠ3209 | Ιστορίες πόλεων: Ευρώπη, Οθωμανική Αυτοκρατορία, Ελλάδα              | 75 |

|        |                                                                                    |    |
|--------|------------------------------------------------------------------------------------|----|
| ΙΠ3210 | Λαϊκή κουλτούρα, αστικοί μετασχηματισμοί και ηγεμονίες στην Ελλάδα του Μεσοπολέμου | 81 |
| ΙΠ3211 | Ο Ηπειρωτικός χώρος στη σύγχρονη εποχή. Πηγές και μεθοδολογία                      | 85 |
| ΙΠ3212 | Δημοφιλής κουλτούρα και Ιστορία: διεπιστημονικές προσεγγίσεις                      | 89 |
| ΙΠ3213 | Ιστορία και ψηφιακότητα                                                            | 92 |
| ΙΠ3214 | Πολιτισμική οικολογία και τοπικοί πολιτισμοί                                       | 96 |

### **3. Χειμερινό Εξάμηνο 2026-2027**

|        |                                                                          |    |
|--------|--------------------------------------------------------------------------|----|
| ΙΠΣ101 | Ερευνητικό Σεμινάριο – προετοιμασία Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Διατριβής | 99 |
|--------|--------------------------------------------------------------------------|----|

### **4. Εαρινό Εξάμηνο 2026-2027**

|        |                                               |     |
|--------|-----------------------------------------------|-----|
| ΙΠΔ201 | Εκπόνηση Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Διατριβής | 105 |
|--------|-----------------------------------------------|-----|

## ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

### (1) ΓΕΝΙΚΑ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                         |                                      |                           |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------|---------------------------|
| ΣΧΟΛΗ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ                                                                                                              |                                      |                           |
| ΤΜΗΜΑ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ                                                                                               |                                      |                           |
| ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ                                                                                                            |                                      |                           |
| ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | ΥΠΙ101                                                                                                                  | ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ                      | A                         |
| ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | ΜΕΘΟΔΟΙ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΟΓΡΑΦΙΑ                                                                         |                                      |                           |
| <b>ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</b><br><i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i> |                                                                                                                         | <b>ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</b> | <b>ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ</b> |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                         | 3                                    | 15                        |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                         |                                      |                           |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                         |                                      |                           |
| <i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                         | Παράδοση                             |                           |
| <b>ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b><br><br><i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>                                                                                                                                                                                                                   | Γενικού υποβάθρου και ανάπτυξης δεξιοτήτων στην ιστορική έρευνα, την ιστορική ανάλυση και τη συγγραφή εργασιών ιστορίας |                                      |                           |
| <b>ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Όχι                                                                                                                     |                                      |                           |
| <b>ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Ελληνικά. Για φοιτητές/φοιτήτριες του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ κατά περίπτωση εργασίες σε Αγγλικά, Γαλλικά      |                                      |                           |
| <b>ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Ναι                                                                                                                     |                                      |                           |
| <b>ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                         |                                      |                           |

### (2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Μαθησιακά Αποτελέσματα</b><br><br><i>Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος. Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α</i> <ul style="list-style-type: none"> <li>Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης</li> <li>Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 &amp; 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β</li> <li>Περίληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων</li> </ul> |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

Οι φοιτητές/φοιτήτριες θα γνωρίσουν σε βάθος και θα κατανοήσουν την ποικιλία των ιστορικών προσεγγίσεων, με τις οποίες είχαν έρθει περιστασιακά σε επαφή στον α' κύκλο σπουδών. Θα χρησιμοποιήσουν τις γνώσεις τους για να κατανοήσουν τη συγκρότηση των ιστορικών προβληματισμών σε διάφορες περιόδους, θα συνδυάσουν γνώσεις και θα τις εφαρμόσουν στην ιστορική συγγραφή. Θα ασκηθούν στην έκθεση των συμπερασμάτων τους με σαφήνεια και καθαρότητα σε εξειδικευμένο και μη εξειδικευμένο κοινό και θα αποκτήσουν τις βάσεις για να συνεχίσουν τις σπουδές τους με αυτοδύναμο τρόπο.

### Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας

και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

.....

Άλλες...

.....

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Αυτόνομη αλλά και ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές και σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Σεβασμός στη διαφορετικότητα, πολιτισμική, ιδεολογική, ταυτοτική

Καλλιέργεια επαγγελματικής ηθικής

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής σκέψης και της κριτικής σκέψης.

### (3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το σεμινάριο είναι οργανωμένο σε δύο άξονες. Ο πρώτος αναφέρεται στα ζητήματα που απασχολούν ρητά ή άρρητα τους ιστορικούς κατά την άσκηση του επαγγέλματός τους: ποιος είναι ο ρόλος και η φύση της αλήθειας και πως εκφράζεται η αλήθεια αυτή στο ιστορικό έργο, πως μπορεί ο ιστορικός να οργανώσει τη σύνθεση των γεγονότων; Είναι αποδεκτή η ηθική κρίση στην ιστορία και πως μπορεί αυτή να αιτιολογηθεί; Ποιος είναι ο ρόλος και η λειτουργία του ιστορικού στην κοινωνία; Οι προβληματισμοί αυτοί που συχνά απασχολούν τον κλάδο της φιλοσοφίας της ιστορίας θα αποτελέσουν τη βάση πάνω στην οποία θα κινηθούμε στον δεύτερο άξονα: τη διαμόρφωση της ιστορικής έρευνας από τον 19<sup>ο</sup> αιώνα έως σήμερα και την έκφρασή της σε διαφορετικές ιστοριογραφικές σχολές και ρεύματα. Επίδιωξη του σεμιναρίου είναι να κατανοηθεί η αλληλεξάρτηση της ιστορικής σκέψης και γραφής με το διανοητικό πλαίσιο της εποχής και με τις άλλες επιστήμες. Έτσι, η μελέτη κάθε σχολής/ρεύματος διερευνά τα αίτια συγκρότησης, τον τρόπο που η συγκεκριμένη σχολή αντιλαμβάνεται τη σχέση παρελθόντος-παρόντος, τις θέσεις της για την ιστορική συγγραφή και την ερευνητική της μεθοδολογία.

Προγραμματισμός συναντήσεων:

1-2: Εισαγωγή: Ιστορία και ιστορίες

3-4: Χρόνος και μνήμη, αντικειμενικότητα και αμεροληψία, ιστορικό παράδειγμα και «μεγάλο αφήγημα»

5: Ιστορική σύνθεση και ηθική κρίση

6: Αρχεία, έγγραφα, πηγές και ιστορική επικοινωνία: περιοδικά, μονογραφίες, το διαδίκτυο

7: Από τη μεσαιωνική ιστοριογραφία στην ιστοριογραφία της περιόδου του Διαφωτισμού

8: Η ιστοριογραφία στον 19<sup>ο</sup> αιώνα: ο Λέοπολντ φον Ράνκε και η ακαδημαϊκή

«αποκατάσταση» της ιστορίας

9: Η ιστοριογραφία στον 19<sup>ο</sup> αιώνα: ιστορισμός, θετικισμός, εθνικές ιστορίες, γεωγραφία και ιστορία, κοινωνιολογία και ιστορία, μαρξισμός

10: Οι Annales, ανώτατη εκπαίδευση και έρευνα, παλιά και νέα ερευνητικά πεδία

11: Η οικονομική ιστορία, η κοινωνική ιστορία ως αμφισβήτηση της πολιτικής ιστορίας, η global history και η ιστορία του φύλου

12: Μεταμοντερνισμός και γλωσσολογική στροφή

13: Παρουσίαση εργασιών

#### (4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                 |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------|
| <b>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ</b><br><i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Παράδοση πρόσωπο με πρόσωπο σε live streaming για όσους/όσες έχουν ενταχθεί στο ΠΠΣ και βρίσκονται εκτός Ιωαννίνων                                                                                                                                                     |                                 |
| <b>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ</b><br><i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Χρήση Τ.Π.Ε (τεχνολογίας, πληροφορικής, επικοινωνιών): ‘πολυμεσικές’ εφαρμογές και διαδίκτυο: power point, προβολή βίντεο, φιλμ, ντοκιμαντέρ, φωτογραφικού υλικού. Ηλεκτρονική επικοινωνία και υποστήριξη των φοιτητών μέσω της πλατφόρμας του πανεπιστημίου e-course. |                                 |
| <b>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</b><br><i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.</i><br><br><i>Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη &amp; ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</i><br><br><i>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</i> | <b>Δραστηριότητα</b>                                                                                                                                                                                                                                                   | <b>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</b> |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Προετοιμασία διαλέξεων                                                                                                                                                                                                                                                 | 60                              |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Μελέτη βιβλιογραφίας                                                                                                                                                                                                                                                   | 80                              |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Διαδραστική διδασκαλία: προφορική παρουσίαση βιβλιογραφικού υλικού                                                                                                                                                                                                     | 60                              |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Προφορική παρουσίαση εργασίας                                                                                                                                                                                                                                          | 40                              |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Συγγραφή εργασίας                                                                                                                                                                                                                                                      | 135                             |
| <b>Σύνολο μαθήματος</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                        | <b>375 ώρες</b>                 |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</b></p> <p>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p> | <p>Γλώσσα αξιολόγησης: ελληνικά. Αγγλικά και γαλλικά για φοιτητές/φοιτήτριες Erasmus+</p> <p>Μέθοδοι αξιολόγησης:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Παρουσίαση βιβλιογραφικού υλικού που έχει ανατεθεί ατομικά ή σε μικρές ομάδες φοιτητών/φοιτητριών στη διάρκεια του εξαμήνου για τις διάφορες ενότητες του σεμιναρίου</li> <li>- Διαμόρφωση και παρουσίαση γραπτής εργασίας</li> <li>- Γραπτή εργασία</li> </ul> |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

## (5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

### Ενδεικτική Βιβλιογραφία

F. R. Ankersmit, «Historiography and Postmodernism», *History and Theory* 28, no. 2: 1989

Marc Bloch, *Απολογία για την Ιστορία. Το επάγγελμα του ιστορικού*, μτφρ. Κώστας Γαγανάκης, Αθήνα: Εναλλακτικές Εκδόσεις, 1994 (γ' έκδοση)

E. H. Carr, *What is History?*, 2nd ed., London: Penguin Books, 1990

Eric W. Cochrane, *Historians and Historiography in the Italian Renaissance*, Chicago and London: The University of Chicago Press, 1981

Robin George Collingwood, *The Idea of History*, Oxford, 1946

Benedetto Croce, «La storia come pensiero e come azione» *La Critica*, no. 35, 1937

Benedetto Croce, *History as the Story of Liberty*, London, 1941

François Dosse, *Η ιστορία σε ψίχουλα. Από τα Annales στη «Νέα Ιστορία»*, μτφρ. Αγγελική Βλαχοπούλου, επ. επιμέλεια: Χ. Χατζηιωσήφ, Ηράκλειο: ΠΕΚ, 2000

G. R. Elton, *The Practice of History*, London, 1967

Richard J. Evans, *In Defense of History*, London – New York: W. W. Norton

John Lewis Gaddis, *Το Τοπίο της Ιστορίας. Πως οι ιστορικοί χαρτογραφούν το παρελθόν*, επ. επιμέλεια: Θ.Δ. Σφήκας, Κ. Γαρδίκας, Αθήνα: Πεδίο, 2019

Georg G. Iggers, *The German Conception of History: The National Tradition of Historical Thought from Herder to the Present*, Middletown, Conn.: Wesleyan Univ. Press, 1968

Georg G. Iggers, *Historiography in the Twentieth Century: From Scientific Objectivity to the Postmodernism Challenge*, Hanover-London: Wesleyan Univ. Press, 1997

Georg G. Iggers and Edward Wang, *A Global History of Modern Historiography*, London – New York: Routledge, 2008

Patrick Joyce, «History and Post-Modernism», *Past & Present*, no. 133: 1991

Emmanuel Le Roy Ladurie, *The Territory of the Historian*, Chicago: University of Chicago Press, 1979

Gerard Noiriel, *Qu'est-ce que l'histoire contemporaine ?*, Paris : Hachette, 1998

Nancy Partner, «Making Up Lost Time: Writing on the Writing of History», *Speculum*, no. 61, 1986

Ralph Samuel, «Reading the Signs», *History Workshop Journal*, no. 32: 1991

Lawrence Stone, *History and the Social Sciences in the Twentieth Century*, Vanderbilt University Press, 1977

Lawrence Stone, *The Past and the Present Revisited*, London: Routledge, 1988

Lawrence Stone and Gabrielle Spiegel, «History and Post-Modernism», *Past & Present*, no. 135: 1992

John Tosh, *The Pursuit of History*, London: Routledge, 1991  
Aviezer Tucker (ed.), *A Companion to the Philosophy of History and Historiography*, Malden, MA: Blackwell Publishing, 2009  
Leopold von Ranke, *The Theory and Practice of History*. Indianapolis [u.a.].  
Leopold von Ranke, *The Secret of World History: Selected Writings on the Art and Science of History*, New York  
Keith Windschuttle, *The Killing of History: How a Discipline is Being Murdered by Literary Critics and Social Theorists*, Paddington, 1994  
Perez Zagorin, «Historiography and Postmodernism: Reconsiderations», *History and Theory*, no. 29: 1990  
Theodore Zeldin, «Social History and Total History», *Journal of Social History*, no. 10: 1976

Προτεινόμενες ιστοσελίδες:

- <https://archive.org/>
- <https://www.academia.edu/>
- <http://www.gutenberg.org/>
- <http://www.europeana.eu/>

## ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

### (1) ΓΕΝΙΚΑ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                              |                                      |                           |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------|---------------------------|
| <b>ΣΧΟΛΗ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ                                                                                                                                                                                                                   |                                      |                           |
| <b>ΤΜΗΜΑ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ                                                                                                                                                                                                    |                                      |                           |
| <b>ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ                                                                                                                                                                                                                 |                                      |                           |
| <b>ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | ΙΠ1101                                                                                                                                                                                                                       | <b>ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ</b>               | A                         |
| <b>ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | ΙΣΤΟΡΙΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ (19 <sup>0Σ</sup> -21 <sup>0Σ</sup> ΑΙ.): ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ, ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΑ                                                                                                           |                                      |                           |
| <b>ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</b><br><i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i> |                                                                                                                                                                                                                              | <b>ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</b> | <b>ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ</b> |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                              | 3                                    | 15                        |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                              |                                      |                           |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                              |                                      |                           |
| <i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                              | Παράδοση                             |                           |
| <b>ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b><br><i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>                                                                                                                                                                                                                       | Σεμινάριο ειδίκευσης γενικών γνώσεων (της ευρωπαϊκής ιστορίας 18 <sup>ου</sup> – 21 <sup>ου</sup> αι.) στα γνωστικά πεδία της ιστορικής θεωρίας και ανάλυσης, της πολιτικής επιστήμης, της κοινωνιολογίας και της ψυχολογίας |                                      |                           |
| <b>ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Όχι                                                                                                                                                                                                                          |                                      |                           |
| <b>ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Ελληνικά. Για φοιτητές/φοιτήτριες του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ κατά περίπτωση εργασίες σε Αγγλικά, Γαλλικά                                                                                                           |                                      |                           |
| <b>ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Ναι                                                                                                                                                                                                                          |                                      |                           |
| <b>ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                              |                                      |                           |

### (2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Μαθησιακά Αποτελέσματα</b><br><i>Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.</i><br><i>Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α</i> <ul style="list-style-type: none"> <li>Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης</li> <li>Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 &amp; 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β</li> <li>Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων</li> </ul> |
| <p>Εξοικείωση των φοιτητών/φοιτητριών με την έρευνα για τις επαναστάσεις και ειδικά για τη γαλλική Επανάσταση από διαφορετικά επιστημονικά πεδία και σχολές σκέψης. Εξέταση της ποικιλίας των προσεγγίσεων όχι μόνο ως διαφοροποιήσεις μεθόδων, πρακτικών και οπτικών στο επιστημολογικό επίπεδο αλλά και ως αντανάκλασεις των αλλαγών και των μετατοπίσεων στα πολιτικά, κοινωνικά και διανοητικά περιβάλλοντα των χρόνων που πέρασαν από το 1789 έως σήμερα. Άσκηση στις διακλαδώσεις της ιστορικής έρευνας και στους τρόπους της ιστορικής σύνθεσης.</p>                                                                                                                                 |

### Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας

και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

.....

Άλλες...

.....

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Αυτόνομη αλλά και ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές και σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Σεβασμός στη διαφορετικότητα, πολιτισμική, ιδεολογική, ταυτοτική

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής σκέψης και της κριτικής σκέψης

### (3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Από τις πρώτες ημέρες του Ιουνίου 1789, αρκετοί από τους πρωταγωνιστές στο Παρίσι και την επαρχία αντιλαμβάνονται άμεσα ότι τα πράγματα κινούνται σε τροχιά καταστροφής όλων εκείνων που έχουν προηγηθεί. Αντιλαμβάνονται ότι η δική τους «Επανάσταση» είναι η άρνηση του παρελθόντος και η ανακάλυψη του μέλλοντος, κάνουν την προβολή σε ένα μέλλον που σίγουρα θα είναι καλύτερο. Η ιστοριογραφία της Επανάστασης αρχίζει με αυτή την πρώτη διαπίστωση: η Επανάσταση είναι από μόνη της ιστορικό αντικείμενο. Έτσι η Επανάσταση καταλήγει να ενσωματώνει την σκέψη για την ιστορία και τη βούληση για τον κοινωνικό μετασχηματισμό: δεν ήταν μόνο η φιλοσοφία αλλά και η έντονη πολεμική γύρω από την ιστορία της Γαλλίας που διάπλασαν ένα μεγάλο τμήμα της φωτισμένης γνώμης της εποχής και συνέβαλαν αποφασιστικά στην απαξίωση των βάσεων της βασιλείας. Ήταν η πολεμική γύρω από την Επανάσταση που την έκανε *pensable*.

Στο σεμινάριο θα παρακολουθήσουμε τις σταθερές και τις μετατοπίσεις της ιστοριογραφίας της Επανάστασης από το τέλος του 18<sup>ου</sup> αιώνα μέχρι σήμερα, μέσα από τη συστηματική μελέτη των έργων που την αφηγούνται και τη διερεύνηση του πλαισίου παραγωγής τους, στα επίπεδα της οικονομίας, της πολιτικής, της ιδεολογίας, των συναισθημάτων.

Προγραμματισμός συναντήσεων:

1-2: Τα πρώτα χρόνια, οι προσεγγίσεις των συγχρόνων της Επανάστασης όταν η ιστορία της που γίνεται αντιληπτή σαν τη γέννηση ενός νέου κοινωνικού συμβολαίου και οι ρεπουμπλικανικές και δημοκρατικές αξίες των νέων ηρώων του τέλους του 18<sup>ου</sup> αιώνα επιβεβαιώνονται μόνο με τις μακρινές αναφορές στο ελληνικό και ρωμαϊκό παρελθόν.

3: Η δημιουργία των αρχείων και οι τομές στην εκπαίδευση: η Επανάσταση δημιουργεί το αρχείο, με την έννοια που το αντιλαμβανόμαστε και σήμερα ως έγγραφο ίχνος ενός παρελθόντος χρόνου, που πρέπει να ανταποκριθεί στην κοινωνική απαίτηση της εθνικής κληρονομιάς.

4: Madame de Staël και Benjamin Constant μεταξύ Διευθυντηρίου και Παλινόρθωσης.

5-6: Guizot, Mignet, Thierry, Thiers : η ιστοριογραφία της περιόδου της Ιουλιανής Επανάστασης, μια στρατευμένη ιστοριογραφία;

7: Ο Jules Michelet και η μυθική ιστορία της Επανάστασης πριν και μετά τη Δημοκρατία του 1848

8: Tocqueville, Quinet, Marx.

9: Jean Jaurès, η σοσιαλιστική ιστορία της Επανάστασης.

10: Η θεσμοθετημένη ιστοριογραφία της Επανάστασης και η σχολή της γαλλικής Επανάστασης της Σορβόνης: μεταξύ ριζοσπαστικής νομιμοφροσύνης και vulgate marxiste.

11: Ο θρίαμβος της οικονομικής και κοινωνικής ιστορίας.

12: Η «αναθεωρητική» σχολή, η επέτειος των 200 χρόνων το 1989 και αυτά που ακολούθησαν στην εσωτερική ζωή της ιστοριογραφίας της γαλλικής Επανάστασης.

13: Παρουσιάσεις εργασιών.

#### (4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                 |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------|
| <b>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ</b><br><i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Παράδοση πρόσωπο με πρόσωπο με live streaming                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                 |
| <b>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ</b><br><i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Χρήση Τ.Π.Ε (τεχνολογίας, πληροφορικής, επικοινωνιών): πολυμεσικές εφαρμογές και διαδίκτυο: power point, προβολή βίντεο, φιλμ, ντοκιμαντέρ, φωτογραφικού υλικού. Ηλεκτρονική επικοινωνία και υποστήριξη των φοιτητών μέσω της πλατφόρμας του πανεπιστημίου ecourse.                                                                                                                                                     |                                 |
| <b>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</b><br><i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη &amp; ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</i><br><br><i>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</i> | <b>Δραστηριότητα</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | <b>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</b> |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Προετοιμασία διαλέξεων                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | 60                              |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Μελέτη βιβλιογραφίας                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | 80                              |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Διαδραστική διδασκαλία: προφορική παρουσίαση βιβλιογραφικού υλικού                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | 60                              |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Προφορική παρουσίαση εργασίας                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | 40                              |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Συγγραφή εργασίας                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | 135                             |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Σύνολο Μαθήματος                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | <b>375 ώρες</b>                 |
| <b>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</b><br><i>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</i><br><br><i>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμών, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Εκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</i><br><br><i>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</i>                       | Γλώσσα αξιολόγησης: ελληνικά. Αγγλικά και γαλλικά για φοιτητές/φοιτήτριες Erasmus+<br><br>Μέθοδοι αξιολόγησης: <ul style="list-style-type: none"> <li>- Παρουσίαση βιβλιογραφικού υλικού που έχει ανατεθεί ατομικά ή σε μικρές ομάδες φοιτητών/φοιτητριών στη διάρκεια του εξαμήνου για τις διάφορες ενότητες του σεμιναρίου</li> <li>- Διαμόρφωση και παρουσίαση γραπτής εργασίας</li> <li>- Γραπτή εργασία</li> </ul> |                                 |

#### (5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

### **Ενδεικτική Βιβλιογραφία**

- Maurice Agulhon, *Marianne au combat. L'imagerie et la symbolique républicaine de 1789 à 1880*, Paris : Flammarion, 1979
- Maurice Agulhon, *Marianne au pouvoir. L'imagerie et la symbolique républicaines de 1880 à 1914*, Paris : Flammarion, 1989
- David Andress, *The Terror: The Merciless War for Freedom in Revolutionary France*, Farrar, Straus, and Giroux, 2006
- Keith Michael Baker (ed), *Inventing the French Revolution: Essays on French Political Culture in the Eighteenth Century*, Cambridge University Press, 1990
- Keith Michael Baker, *Au tribunal de l'opinion. Essai sur l'imaginaire politique au XVIIIe siècle*, Payot, 1993
- Louis Blanc, *Histoire de la Révolution française* (1847)
- Gerald Cavanaugh, «The Present State of French Revolutionary Historiography; Alfred Cobban and Beyond», *French Historical Studies* 7 (Fall 1972)
- Roger Chartier, *The Cultural Origins of the French Revolution*, Duke University Press, 1991
- Alfred Cobban, *The Social Interpretation of the French Revolution*, Cambridge University Press, 1964
- William Doyle, *Origins of the French Revolution*, Oxford University Press, (1980), 2001
- Robert Forster (ed), *The French Revolution and the Birth of Modernity*, University of California Press, 1990
- François Furet, *Interpreting the French Revolution, [Penser la Révolution Française]*, Cambridge University Press, (1978), 1981
- François Furet/Mona Ozouf (ed), *A Critical Dictionary of the French Revolution*, Harvard University Press, 1989
- François Furet/Mona Ozouf (ed), *Dictionnaire critique de la Révolution Française. Interprètes et Historiens*, Paris : Flammarion, 2007
- Jean-Marie Goulemot, *Le Règne de l'Histoire. Discours historiques et révolutions, XVII-XVIIIe siècles*, Paris, Albin Michel/Idées, 1996
- Jürgen Habermas, *L'espace public : Archéologie de la publicité comme dimension constitutive de la société bourgeoise*, Paris :Payot, 1978
- François Hartog, *Régimes d'historicité. Présentisme et expérience du temps*, Paris : Le Seuil, 2003
- Lynn Hunt, *The Family Romance of the French Revolution*, University of California Press, 1992
- Lynn Hunt, *Politics, Culture and Class in the French Revolution*, University of California Press, (1984), 2004
- Joan Landes, *Women and the Public Sphere in the Age of the French Revolution*, Cornell University Press, 1988
- Georges Lefebvre, *The Coming of the French Revolution*, Princeton University Press (1947)
- Άννα Μαχαιρά, «Ιστοριογραφία των επαναστάσεων και ιδεολογικές ερμηνείες», Γκόλφω Μαγγίνη/Δημήτρης Αρβανιτάκης (επ.), *Επανάσταση, έθνος-κράτος και αρχαιοελληνικό ιδεώδες. Φιλοσοφικές προσεγγίσεις στην ελληνική Επανάσταση*, Μουσείο Μπενάκη, 2023
- Jules Michelet, *Histoire de la Révolution française (1847–1853)*
- Mona Ozouf, *Festivals and the French Revolution [La fête révolutionnaire]*, Harvard University Press, 1991
- Simon Schama, *Citizens: A Chronicle of the French Revolution*, Vintage, (1990)
- Ruth Scurr, *Fatal Purity: Robespierre and the French Revolution*, Holt, (2007)
- Albert Soboul, *The French Revolution, 1787-1799:from the storming of the Bastille to Napoleon*, Vintage Books, 1975
- Germaine de Staël, *Considérations sur la Révolution française*, (1818), Paris : Tallandier, 2000
- Adolphe Thiers, *Histoire de la Révolution française (1823–1827)*
- Alexis Tocqueville, *L'Ancient Régime et la Révolution*, (1856)

## ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

### (1) ΓΕΝΙΚΑ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                               |                                      |                           |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------|---------------------------|
| ΣΧΟΛΗ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ                                                                                                    |                                      |                           |
| ΤΜΗΜΑ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ                                                                                     |                                      |                           |
| ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ                                                                                                  |                                      |                           |
| ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | ΙΠ1102                                                                                                        | ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ                      | A                         |
| ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | ΕΘΝΙΚΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΕΘΝΙΚΩΝ ΤΑΥΤΟΤΗΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ                                                      |                                      |                           |
| <b>ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</b><br><i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i> |                                                                                                               | <b>ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</b> | <b>ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ</b> |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                               | 3                                    | 15                        |
| <i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                               |                                      |                           |
| <b>ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b><br><i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>                                                                                                                                                                                                                       | Σεμινάριο ειδίκευσης γενικών γνώσεων (ευρωπαϊκής ιστορίας 18 <sup>ου</sup> – 21 <sup>ου</sup> αι.)            |                                      |                           |
| <b>ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Όχι                                                                                                           |                                      |                           |
| <b>ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Ελληνικά και για φοιτητές προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+, κατά περίπτωση, εξετάσεις σε Αγγλικά και Γαλλικά. |                                      |                           |
| <b>ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Ναι                                                                                                           |                                      |                           |
| <b>ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                               |                                      |                           |

### (2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Μαθησιακά Αποτελέσματα</b><br><i>Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.</i><br><i>Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α</i> <ul style="list-style-type: none"> <li>Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης</li> <li>Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 &amp; 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β</li> <li>Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων</li> </ul> |
| <p>Σκοπός του μαθήματος είναι μία σε βάθος ανάλυση και διαφοροποιημένη ενασχόληση με την γένεση και την ιστορική διαδρομή του εθνικισμού και της διαμόρφωσης εθνικών ταυτοτήτων στην Ευρώπη, με τις διαπεριφερειακές ανταλλαγές και την πολυμορφία του φαινομένου και με τις κοινωνικές-πολιτικές επιδράσεις του. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στην ιδεολογική διάσταση του εθνικισμού και στη σχετική κριτική έρευνα των τελευταίων πέντε δεκαετιών.</p>                                                                                                                                                                                                                                       |
| <b>Γενικές Ικανότητες</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:</p>                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| <p>Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών</p> <p>Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις</p> <p>Λήψη αποφάσεων</p> <p>Αυτόνομη εργασία</p> <p>Ομαδική εργασία</p> <p>Εργασία σε διεθνές περιβάλλον</p> <p>Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον</p> <p>Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών</p>                                                                                                                                                     | <p>Σχεδιασμός και διαχείριση έργων</p> <p>Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα</p> <p>Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον</p> <p>Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου</p> <p>Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής</p> <p>Παραγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης</p> <p>.....</p> <p>Άλλες...</p> <p>.....</p> |
| <p>Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών. Αυτόνομη και ομαδική εργασία σε διεθνές και διεπιστημονικό περιβάλλον. Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών. Σεβασμός στη διαφορετικότητα και την πολυπολιτισμικότητα. Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλης, φύλου, θρησκευματος. Παραγωγή ελεύθερης, κριτικής, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.</p> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |

### (3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Ο εθνικισμός είναι μία νεωτερική ιδεολογία που διαμορφώθηκε από τον 18<sup>ο</sup>-19<sup>ο</sup> αιώνα, απέκτησε στη συνέχεια πολύμορφες εκφάνσεις και εξακολουθεί μέχρι σήμερα να επηρεάζει συλλογικές συνειδήσεις. Το μάθημα προσφέρει μία ανάλυση της ιστορικής διαδρομής της ιδεολογίας του εθνικισμού και της διαμόρφωσης εθνικών ταυτοτήτων στην Ευρώπη με έμφαση στην πολυμορφία εκφάνσεων, στον κοινωνικό-πολιτικό δυναμισμό του φαινομένου και στη συστηματική ανάλυση της σχετικής ιστοριογραφίας και κριτικής έρευνας από το τέλος του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου.</p> |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

### (4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                   |                        |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------|
| <p><b>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ</b></p> <p>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | <p>Πρόσωπο με πρόσωπο</p>                                                                                                         |                        |
| <p><b>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ</b></p> <p>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | <p>Χρήση πολυμέσων και Διαδικτύου</p> <p>Ηλεκτρονική επικοινωνία</p> <p>Υποστήριξη του μαθήματος μέσω της πλατφόρμας ecourse.</p> |                        |
| <p><b>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</b></p> <p>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.</p> <p>Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη &amp; ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</p> <p>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</p> | <p>Διαλέξεις - Σεμινάρια</p>                                                                                                      | <p>40</p>              |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | <p>Βιβλιογραφική προετοιμασία</p>                                                                                                 | <p>80</p>              |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | <p>Προφορικές παρουσιάσεις σχετικές με τις ενότητες του μαθήματος με βάση τη βιβλιογραφία</p>                                     | <p>60</p>              |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | <p>Προφορική παρουσίαση της προόδου της γραπτής εργασίας</p>                                                                      | <p>60</p>              |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | <p>Συγγραφή εργασιών</p>                                                                                                          | <p>135</p>             |
| <p><b>Σύνολο Μαθήματος</b></p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                   | <p><b>375 ώρες</b></p> |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p style="text-align: center;"><b>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</b></p> <p>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p> | <p>Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνικά. Αγγλικά και Γαλλικά για φοιτητές/φοιτήτριες Erasmus+</p> <p>Μέθοδοι αξιολόγησης:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Προφορικές παρουσιάσεις στο πλαίσιο των ενοτήτων του μαθήματος με βάση τη βιβλιογραφία.</li> <li>- Προφορικές παρουσιάσεις των γραπτών εργασιών.</li> <li>- Γραπτή εργασία (έως 5.000 λέξεις). Στις εργασίες αξιολογείται η επιστημονική τεκμηρίωση, η επιχειρηματολογία, η ποιότητα του γραπτού λόγου, η σαφήνεια και η συνομιλία με τη βιβλιογραφία.</li> </ul> |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

##### (5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>- B. Anderson, <i>Φαντασιακές κοινότητες. Στοχασμοί για τις απαρχές και τη διάδοση του εθνικισμού</i>, Αθήνα 1997 (1<sup>η</sup> έκδοση στα αγγλικά 1983).</li> <li>- S. Eisenstadt / S. Rokkan, <i>Building States and Nations. Models, Analyses and Data Across Three Worlds</i>, 2 vols, Beverly Hills 1973.</li> <li>- E. Gellner, <i>Thought and Change</i>, Chicago 1964.</li> <li>- E. Gellner, <i>Εθνη και εθνικισμός</i>, Αθήνα 1992 (1<sup>η</sup> έκδοση στα αγγλικά 1983).</li> <li>- E. Hobsbawm, <i>Έθνη και εθνικισμός από το 1780 μέχρι σήμερα</i>, Αθήνα 1994 (1<sup>η</sup> έκδοση στα αγγλικά 1991).</li> <li>- M. Hroch, <i>Social Preconditions of National Revival in Europe</i>, Cambridge 1985.</li> <li>- M. Hroch - M. Todorova, <i>Εθνικό κίνημα και Βαλκάνια</i>, Αθήνα 1996.</li> <li>- M. Isabella, <i>Southern Europe in the Age of Revolutions</i>, Princeton 2023.</li> <li>- Elie Kedourie, <i>Ο Εθνικισμός</i>, Αθήνα 2017 (1<sup>η</sup> έκδοση στα αγγλικά 1960).</li> <li>- Hans Kohn, <i>The Idea of Nationalism: A Study in its Origins and Background</i>, New York 1944.</li> <li>- A. Smith, <i>Theories of Nationalism</i>, London 1983.</li> <li>- K. Zanou, <i>Transnational Patriotism in the Mediterranean, 1800-1850: Stammering the Nation</i>, Oxford 2018.</li> <li>- Παρασκευάς Ματάλας, <i>Κοσμοπολίτες εθνικιστές. Ο Μωρίς Μπαρρές κι οι ανά τον κόσμο «μαθητές» του</i>, Ηράκλειο 2021.</li> </ul> |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

## ΠΕΡΙΓΡΑΦΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

### (1) ΓΕΝΙΚΑ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                    |                                      |                                  |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------|--------------------------------------|----------------------------------|
| <b>ΣΧΟΛΗ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ                                         |                                      |                                  |
| <b>ΤΜΗΜΑ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ                          |                                      |                                  |
| <b>ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ                                       |                                      |                                  |
| <b>ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | ΙΠ1103                                             | ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ                      | A                                |
| <b>ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | ΠΟΛΕΜΟΣ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗ ΣΤΙΣ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ 1945-2000 |                                      |                                  |
| <b>ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</b><br><i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i> |                                                    | <b>ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</b> | <b>ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ (ECTS)</b> |
| Διαλέξεις                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                    | 3                                    | 15                               |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                    |                                      |                                  |
| Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (4).                                                                                                                                                                                                         |                                                    |                                      |                                  |
| <b>ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b><br><i>Γενικού Υποβάθρου, Επιστημονικής Περιοχής (Ειδικού Υποβάθρου), Ειδικεύσης ή Κατεύθυνσης, Γενικών Γνώσεων, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων</i>                                                                                                                                                                               | Ειδικεύσης                                         |                                      |                                  |
| <b>ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                    |                                      |                                  |
| <b>ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | ελληνικά                                           |                                      |                                  |
| <b>ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                              | ΝΑΙ                                                |                                      |                                  |
| <b>ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                    |                                      |                                  |

### (2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

#### Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος, οι γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε:

- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6 & 7 σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό και το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων του Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π
- Οδηγό ECTS 2015

Οι φοιτητές/φοιτήτριες μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του σεμιναρίου θα έχουν την δυνατότητα να αναλύουν την εξέλιξη της ιστορίας των διεθνών σχέσεων το δεύτερο μισό του 20<sup>ου</sup> αι. ως αποτέλεσμα της μελέτης του δίπολου «πόλεμος» και «ειρήνη» με την χρήση αρχειακού υλικού (γραπτού, οπτικοακουστικού κτλπ) και να εκτιμούν την σημασία των διμερών διπλωματικών σχέσεων για την εξέλιξη και την μορφή των παγκόσμιων ισορροπιών.

#### Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος, σε ποια/ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;

|                                                                                                       |                                                                                                                                |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών | Σχεδιασμός και διαχείριση έργων<br>Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα<br>Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                 |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις<br>Λήψη αποφάσεων<br>Αυτόνομη εργασία<br>Ομαδική εργασία<br>Εργασία σε διεθνές περιβάλλον<br>Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον<br>Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών | Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου<br>Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής<br>Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης<br>..... (Άλλες) |
| Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών, Αυτόνομη εργασία, Ομαδική Εργασία                                                            |                                                                                                                                                                                                                 |

### (3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το σεμινάριο εξετάζει την πορεία των διεθνών σχέσεων από τις συναντήσεις των ηγετών των Συμμάχων που σηματοδότησαν το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου ως το τέλος του 20<sup>ου</sup> αι. Η προσέγγιση των ζητημάτων γίνεται μέσα από την μελέτη περιπτώσεων που κινούνται γύρω από τον άξονα πόλεμος-ειρήνη. Θα εξετασθούν ζητήματα διεθνών και περιφερειακών συγκρούσεων (Β' Παγκόσμιος Πόλεμος, Πόλεμος Κορέας, Βιετνάμ. Μέση Ανατολή, Κυπριακό, πόλεμος Γιουγκοσλαβίας κ.α.) και οι τρόποι αντιμετώπισης των κρίσεων από την διεθνή κοινότητα. Θα μελετηθούν επίσης γεγονότα όπως η άνοδος και πτώση των μεγάλων δυνάμεων/ υπερδυνάμεων, η διπλωματία και στρατηγική σε παγκόσμιο επίπεδο κατά την μεταπολεμική περίοδο, η συγκρότηση και διάλυση συμμαχιών, οι απόπειρες οργάνωσης της διεθνούς κοινότητας, ο ρόλος της παγκόσμιας οικονομίας), καθώς και οι τεχνολογικές και επιστημονικές εξελίξεις, οι ιδεολογικές διεργασίες και οι κοινωνικές αλλαγές που επηρέαζαν τη διαδικασία λήψης αποφάσεων τόσο κατά τη διάρκεια των πολεμικών συγκρούσεων όσο και κατά τα διαστήματα της ειρηνικής συμβίωσης.

### (4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                     |                                 |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------|
| <b>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ</b><br><i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Πρόσωπο με πρόσωπο                                                                                                  |                                 |
| <b>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ</b><br><i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Χρήση Τ.Π.Ε.                                                                                                        |                                 |
| <b>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</b><br><i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη &amp; ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας/εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</i><br><br><i>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα, καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</i> | <b>Δραστηριότητα</b>                                                                                                | <b>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</b> |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Διαλέξεις-Σεμινάρια                                                                                                 | 40                              |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Μελέτη -ανάλυση βιβλιογραφίας                                                                                       | 135                             |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Συγγραφή εργασίας                                                                                                   | 200                             |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | <b>Σύνολο Μαθήματος</b>                                                                                             | <b>375</b>                      |
| <b>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</b><br><i>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</i><br><br><i>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Η αξιολόγηση γίνεται με συγγραφή εργασία στα ελληνικά, η οποία και θα παρουσιαστεί κατά τη διάρκεια των σεμιναρίων. |                                 |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                               |  |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| <p>Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης (περιγραφή του τι χρειάζεται να κάνει ο φοιτητής για να αποδείξει ότι έχει επιτύχει το συγκεκριμένο μαθησιακό αποτέλεσμα) και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p> | <p>Θα αξιολογηθεί η επιστημονική τεκμηρίωση, η επιχειρηματολογία, η ποιότητα του γραπτού λόγου, η σαφήνεια και η συνομιλία του με την διεθνή βιβλιογραφία</p> |  |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|

#### **(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ**

Χάγκεν Φλάισερ, *Οι πόλεμοι της μνήμης*, Νεφέλη, Αθήνα 2012.  
 John Lamberton Harper, *Ο Ψυχρός Πόλεμος*, Gutenberg, Αθήνα 2021.  
 Arne-Odd Westad, *Ο Ψυχρός πόλεμος. Μια παγκόσμια ιστορία*, Πατάκης, Αθήνα, 2021.  
 John Lewis Gaddis, *Ο Ψυχρός πόλεμος*, Παπαδόπουλος, Αθήνα, 2018.  
 Γκόφας-Ευαγγελόπουλος-Κοππά (επιμ.), *Ένας αιώνας διεθνών σχέσεων: 1919-2019*, Πεδίο, Αθήνα 2020.

## ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

### (1) ΓΕΝΙΚΑ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                     |                                      |                           |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------|---------------------------|
| <b>ΣΧΟΛΗ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ                                                                          |                                      |                           |
| <b>ΤΜΗΜΑ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ                                                     |                                      |                           |
| <b>ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ                                                                        |                                      |                           |
| <b>ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | <b>ΙΠ1104</b>                                                                       | <b>ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ</b>               | <b>A</b>                  |
| <b>ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΑΡΑΒΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΤΟΛΗΣ ΣΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ (19ΟΣ - ΑΡΧΕΣ 20ΟΥ ΑΙ.) |                                      |                           |
| <b>ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</b><br><i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i> |                                                                                     | <b>ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</b> | <b>ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ</b> |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                     | 3                                    | 15                        |
| <i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>                                                                                                                                                                                                  |                                                                                     |                                      |                           |
| <b>ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b><br><i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>                                                                                                                                                                                                                       | Ειδίκευσης                                                                          |                                      |                           |
| <b>ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                     |                                      |                           |
| <b>ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Ελληνικά                                                                            |                                      |                           |
| <b>ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Ναι                                                                                 |                                      |                           |
| <b>ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                     |                                      |                           |

### (2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Μαθησιακά Αποτελέσματα</b><br><i>Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.</i><br><i>Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α</i> <ul style="list-style-type: none"> <li>Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης</li> <li>Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 &amp; 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β</li> <li>Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| <p>Στο μάθημα παρουσιάζονται και συζητούνται σώματα πηγών της νεότερης και σύγχρονης ελληνικής ιστορίας, βασικά εργαλεία έρευνας που αφορούν ζητήματα παραβατικότητας και καταστολής στο Ελληνικό κράτος κατά τον 19<sup>ο</sup> αιώνα έως τις αρχές του 20ου αι..</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| <b>Γενικές Ικανότητες</b><br><i>Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:</i> <table> <tr> <td> <i>Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών</i><br/> <i>Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις</i><br/> <i>Λήψη αποφάσεων</i><br/> <i>Αυτόνομη εργασία</i><br/> <i>Ομαδική εργασία</i><br/> <i>Εργασία σε διεθνές περιβάλλον</i> </td><td> <i>Σχεδιασμός και διαχείριση έργων</i><br/> <i>Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα</i><br/> <i>Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον</i><br/> <i>Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου</i><br/> <i>Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής</i><br/> <i>Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης</i><br/> <i>.....</i> </td></tr> </table> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | <i>Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών</i><br><i>Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις</i><br><i>Λήψη αποφάσεων</i><br><i>Αυτόνομη εργασία</i><br><i>Ομαδική εργασία</i><br><i>Εργασία σε διεθνές περιβάλλον</i> | <i>Σχεδιασμός και διαχείριση έργων</i><br><i>Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα</i><br><i>Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον</i><br><i>Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου</i><br><i>Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής</i><br><i>Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης</i><br><i>.....</i> |
| <i>Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών</i><br><i>Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις</i><br><i>Λήψη αποφάσεων</i><br><i>Αυτόνομη εργασία</i><br><i>Ομαδική εργασία</i><br><i>Εργασία σε διεθνές περιβάλλον</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | <i>Σχεδιασμός και διαχείριση έργων</i><br><i>Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα</i><br><i>Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον</i><br><i>Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου</i><br><i>Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής</i><br><i>Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης</i><br><i>.....</i> |                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |

|                                                                                                                                                                                                                                                   |                   |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------|
| Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον<br>Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών                                                                                                                                                                           | Άλλες...<br>..... |
| Εξοικείωση με την ιστορία της νεότερης και σύγχρονης ελληνικής ιστορίας, εξοικείωση με ζητήματα δικαίου, ιστορίας της παραβατικότητας και της καταστολής, γνώση του γενικότερου ιστορικού πλαισίου της νεότερης και σύγχρονης ελληνικής ιστορίας. |                   |

### (3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Αντικείμενο του μαθήματος είναι να καταγράψει και να ερμηνεύσει τα παραβατικά φαινόμενα από την ίδρυση του ελληνικού κράτους έως περίπου τη βενιζελική τετραετία του 1928-1932. Άλλωστε, αυτά με βασικότερο τη ληστεία επηρέασαν σημαντικά την καθημερινότητα των πολιτών και τη λειτουργία του δημόσιου βίου και αφετέρου συνδέθηκαν με τις μορφές κοινωνικής δράσης της περιόδου και του τόπου. Βασικές εκφάνσεις του φαινομένου αποτέλεσαν οι δολοφονίες, οι εκβιασμοί, οι ζωοκλοπές, οι απαγωγές και οι αιχμαλωσίες προσώπων για την απελευθέρωση των οποίων απαιτήθηκαν υψηλά χρηματικά ποσά. Πρέπει να επισημανθεί ότι αναπτύχθηκε και ένα πλέγμα πελατειακών σχέσεων μεταξύ των παραβατών και των πολιτικών στελεχών με αποτέλεσμα τα αντίστοιχα φαινόμενα να σημειώσουν έξαρση.</p> <p>Σκοπός του μαθήματος, με την βοήθεια των ιστορικών τεκμηρίων και γενικότερα των πηγών, είναι να απαντήσει σε ουσιαστικά ερωτήματα, όπως τις πτυχές της κοινωνικής ζωής που επηρεάστηκαν από τα παραβατικά φαινόμενα, τις συνέπειες των φαινομένων αλλά και των μεθόδων καταστολής του καθώς και το κατά πόσον τα προβλήματα του νεοσύστατου ελληνικού κράτους συνέβαλαν στην έξαρση των φαινομένων</p> <p>Πεδία διαλέξεων: Βιβλιογραφικές προσεγγίσεις για το θέμα, η προβληματική του θέματος, η τεκμηρίωση του θέματος, Πηγές (Δικαστικά αρχεία, Εφημερίδες, Νομοθεσία), κατηγοριοποίηση παραβατικών πράξεων, κατασταλτική αντιμετώπιση παραβατικών πράξεων, ποινές και σωφρονιστική πολιτική, η ανθρωπογεωγραφία της καταστολής, ποινικοποίηση της πολιτικής ζωής, η φυσιογνωμία της ληστείας, η ελευθερία της έκφρασης, ζητήματα έμφυλης παραβατικότητας, κοινωνικά στερεότυπα και ηθικές αξίες.</p> |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

### (4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                       |                                 |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------|
| <b>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ</b><br><i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Παράδοση πρόσωπο με πρόσωπο και εξ αποστάσεως εκπαίδευση κατά περίπτωση                                                               |                                 |
| <b>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ</b><br><i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Τα μαθήματα διεξάγονται με τη βοήθεια του PowerPoint και υποστηρίζονται από έντυπο και ηλεκτρονικό υλικό και από το σύστημα E-Course. |                                 |
| <b>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</b><br><i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη &amp; ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</i><br><br><i>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</i> | <b>Δραστηριότητα</b>                                                                                                                  | <b>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</b> |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Διαλέξεις                                                                                                                             | 40                              |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Μελέτη - ανάλυση βιβλιογραφίας                                                                                                        | 135                             |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Συγγραφή εργασίας                                                                                                                     | 200                             |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | <b>Σύνολο μαθήματος</b>                                                                                                               | <b>375</b>                      |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p style="text-align: center;"><b>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</b></p> <p>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p> | <p>Η αξιολόγηση γίνεται με συγγραφική εργασία στην ελληνική γλώσσα, η οποία και θα παρουσιαστεί κατά τη διάρκεια των σεμιναρίων.</p> <p>Θα αξιολογηθεί η επιστημονική τεκμηρίωση, η επιχειρηματολογία, η ποιότητα του γραπτού λόγου, η σαφήνεια και η συνομιλία του με την ελληνική και διεθνή βιβλιογραφία.</p> |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

## (5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

### Ενδεικτική βιβλιογραφία

Έφη Αβδελά, *Δια λόγους τιμής, Βία, συναισθήματα και αξίες σε μια μετεμφυλιακή Ελλάδα*, Αθήνα 2002.

Έφη Αβδελά, «*Νέοι εν κινδύνω*», *Επιτήρηση, αναμόρφωση και δικαιοσύνη ανηλίκων μετά τον πόλεμο*, Αθήνα 2013.

Νικόλαος Α. Αναστασopoulos, *Παραβατικές συμπεριφορές και καταστολή στην Ελλάδα κατά τον Μεσοπόλεμο: το παράδειγμα του Νομού Ιωαννίνων*, Ιωάννινα 2012 (2 τόμοι).

Νικόλαος Α. Αναστασopoulos, *Η ληστεία στο ελληνικό κράτος (μέσα 19ου-αρχές 20ού αι.)*, Αθήνα 2018.

Πολυμέρης Βόγλης, *Η εμπειρία της φυλακής και της εξορίας, οι πολιτικοί κρατούμενοι στον εμφύλιο πόλεμο*, Αθήνα 2002.

Τάσος Βουρνάς, *Τα φοβερά ντοκουμέντα. Η σφαγή στο Δήλεσι, Αγγλοκρατία και Ληστοκρατία*, Αθήναι 1980.

Μάρκος Α. Γκιόλιας, *Παραδοσιακό δίκαιο και οικονομία του τσελιγκάτου*, Αθήνα 2004.

Στάθης Δαμιανάκος, *Παράδοση ανταρσίας και λαϊκός πολιτισμός*, Αθήνα 1997.

Χρήστος Α. Δερμεντζόπουλος, *Το ληστρικό μυθιστόρημα στην Ελλάδα, μύθοι - παραστάσεις - ιδεολογία*, Αθήνα χ.χ.

Γιώργος Αθ. Ζαχαρίου, *Η ληστεία στη Θεσσαλία (1750-1931)*, Βόλος 1997.

Νίκος Θεοτοκάς - Νίκος Κοταρίδης, *Η οικονομία της βίας, Παραδοσιακές και νεωτερικές εξουσίες στην Ελλάδα του 19ου αιώνα*, Αθήνα 2006.

Ακρίτας Καϊδατζής, *Ο δικαστικός έλεγχος των νόμων στην Ελλάδα 1844 - 1935*, Αθήνα 2015.

Ιωάννης Σ. Κολιόπουλος, *Η ληστεία στην Ελλάδα (19ος αι.)*. *Περί λύχνων αφάς*, Θεσσαλονίκη 1996 (πρόκειται για επανέκδοση του: *Ληστές, η κεντρική Ελλάδα στα μέσα του 19ου αιώνα*, Αθήνα 1979).

Νέστωρ Κουράκης, *Ποινική καταστολή μεταξύ παρελθόντος και μέλλοντος*, Αθήνα 2009.

Κώστας Κωστής, «*Τα κακομαθημένα παιδιά της Ιστορίας*». *Η διαμόρφωση του νεοελληνικού κράτους 18ος-21ος αιώνας*, Αθήνα 2014.

Ρίκα Μπενβενίστε, *Η ποινική καταστολή της νεανικής εγκληματικότητας τον 19ο αιώνα (1833-1911)*, Αθήνα / Κομοτηνή 1994.

Θεόδωρος Α. Νημάς, «*Η ληστοκρατία στη Βορειοδυτική Θεσσαλία από την απελευθέρωσή της (1881) έως το 1930 περίπου*», *Τρικαλινά*, τόμ. 20, Τρίκαλα 2000, σσ. 181-268.

Γεώργιος Β. Νικολάου, «*Η κατάσταση στην περιοχή Τρικάλων τη δεκαετία 1867-1877 με βάση ανέκδοτα έγγραφα του γαλλικού προξενικού πρακτορείου Λάρισας και του υποπροξενείου Βόλου*», *Τρικαλινά*, τόμ. 23, Τρίκαλα 2003, σσ. 167-184.

Παναγιώτης Στάθης, *Κρατική επιβολή και εσωτερική ασφάλεια στην Ελλάδα του 19ου αιώνα (1833- 1864)*, διδακτορική διατριβή, Πάντειο Πανεπιστήμιο, Αθήνα 1999.

Διονύσης Τζάκης, «Ένοπλοι στην ελληνοτουρκική μεθόριο στα μέσα του 19ου αιώνα. Τα όρια των αρματολικιών και τα σύνορα των κρατών», *Δοκίμες*, τχ. 4 (φθινόπωρο 1996), σσ. 8-37.

Βαγγέλης Τζούκας, «Κράτος, καταστολή και τοπικές κοινωνίες στο Μεσοπόλεμο. Η ληστεία στην Ήπειρο», *Η Ελλάδα στο Μεσοπόλεμο* (επιμ. Ε. Αβδελά, Ρ. Αλβανός, Δ. Κουσουρής, Μ. Χαραλαμπίδης), Αθήνα 2017, σσ. 133-149.

Άγγελος Τσιγκρής, *Το έγκλημα της ανθρωποκτονίας στην Ελλάδα*, Αθήνα - Θεσσαλονίκη 2002.

## ΠΕΡΙΓΡΑΦΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

### (1) ΓΕΝΙΚΑ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                        |                                      |                           |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------|---------------------------|
| ΣΧΟΛΗ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ                                                                                                             |                                      |                           |
| ΤΜΗΜΑ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ                                                                                              |                                      |                           |
| ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ                                                                                                           |                                      |                           |
| ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | ΙΠ1105                                                                                                                 | ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ                      | A                         |
| ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ, ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΦΥΛΟΥ (19ΟΣ-21ΟΣ ΑΙ.): ΘΕΩΡΙΑ, ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ, ΑΡΧΕΙΑ                                   |                                      |                           |
| <b>ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</b><br><i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i> |                                                                                                                        | <b>ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</b> | <b>ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ</b> |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                        | 3                                    | 15                        |
| Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                        | Παράδοση                             |                           |
| <b>ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b><br><i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>                                                                                                                                                                                                                       | Μάθημα ειδικού υποβάθρου                                                                                               |                                      |                           |
| <b>ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Όχι                                                                                                                    |                                      |                           |
| <b>ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Ελληνικά και για φοιτήτριες/φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ κατά περίπτωση εργασίες σε Αγγλικά, Γαλλικά. |                                      |                           |
| <b>ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Ναι                                                                                                                    |                                      |                           |
| <b>ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                        |                                      |                           |

### (2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Μαθησιακά Αποτελέσματα</b><br><i>Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.</i><br><i>Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α</i> <ul style="list-style-type: none"> <li>Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης</li> <li>Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 &amp; 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β</li> <li>Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων</li> </ul> |
| <b>Οι φοιτητές και φοιτήτριες:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Εξοικειώνονται με την έρευνα για την ιστορία των γυναικών και του φύλου.</li> <li>Κατανοούν το φύλο ως κατηγορία της ιστορικής ανάλυσης.</li> <li>Εμβαθύνουν στη βιβλιογραφία της νεότερης ιστορίας που χρησιμοποιεί την οπτική του φύλου.</li> <li>Ασκούνται στην ιστορική έρευνα και τη σύνθεση.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| <b>Γενικές Ικανότητες</b><br><i>Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |

|                                                                                                       |                                                                                              |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------|
| Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:       |                                                                                              |
| Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών | Σχεδιασμός και διαχείριση έργων                                                              |
| Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις                                                                        | Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα                                    |
| Λήψη αποφάσεων                                                                                        | Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον                                                               |
| Αυτόνομη εργασία                                                                                      | Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου |
| Ομαδική εργασία                                                                                       | Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής                                                             |
| Εργασία σε διεθνές περιβάλλον                                                                         | Παραγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης                                   |
| Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον                                                                  | .....                                                                                        |
| Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών                                                                       | Άλλες...                                                                                     |
|                                                                                                       | .....                                                                                        |

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών. Αυτόνομη και ομαδική εργασία σε διεθνές και διεπιστημονικό περιβάλλον. Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών. Σεβασμός στη διαφορετικότητα και την πολυπολιτισμικότητα. Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλης, φύλου, θρησκευματος. Παραγωγή ελεύθερης, κριτικής, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης. Κατανόηση της νεότερης και σύγχρονης ιστορίας υπό την οπτική της ιστορίας των γυναικών και του φύλου.

### (3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Οι επεξεργασίες της φεμινιστικής θεωρίας, της ιστορίας των γυναικών και της ιστορίας του φύλου έχουν συμβάλλει καθοριστικά στην ανανέωση των ιστορικών σπουδών διεθνώς. Το σεμινάριο έχει σχεδιαστεί ώστε να παρέχει στους φοιτητές και τις φοιτήτριες τη βασική κατανόηση του πεδίου της ιστορίας των γυναικών και του φύλου (μέσα από έννοιες, θεωρίες και προσεγγίσεις), ώστε να εξοικειωθούν με τις προκλήσεις της έρευνας στην ιστορία των γυναικών και του φύλου.

Το σεμινάριο έχει τρεις άξονες: α) την ιστορία των γυναικών και του φύλου με την ανάλυση των κύριων εννοιών και ιστοριογραφικών συζητήσεων, β) την ερευνητική μεθοδολογία για την ιστορία των γυναικών, με έμφαση στην έννοια του αρχείου, γ) την πραγματολογική προσέγγιση της παρουσίας των γυναικών στην Ευρώπη, κυρίως μετά τη γαλλική Επανάσταση, την ανάδειξη του φεμινιστικού κινήματος στο τέλος του 19<sup>ου</sup> αιώνα, τις πολιτικές και κοινωνικές διεκδικήσεις, την αργή πορεία εξόδου των γυναικών από τον ιδιωτικό και ημιδημόσιο ρόλο τους στο προσκήνιο των ευρωπαϊκών κοινωνιών.

Στο πλαίσιο αυτό, θα παρουσιαστούν και θα συζητηθούν τα κυριότερα ιστορικά έργα της διεθνούς βιβλιογραφίας στην ιστορία των γυναικών και του φύλου, με έμφαση στο ευρωπαϊκό παράδειγμα (στις θεματικές των δικαιωμάτων, της συμμετοχής στην πολιτική και τη δημόσια σφαίρα, της οικογένειας, της εκπαίδευσης, της εργασίας, της βίας, της σεξουαλικότητας).

#### Διάγραμμα

- 1-2. Εισαγωγή: η ιστορία των γυναικών και του φύλου τις δεκαετίες 1970-1990.
- 3-4. Το φύλο, μια χρήσιμη κατηγορία κοινωνικής ανάλυσης.
5. Γυναίκες, πολιτικά δικαιώματα και επαναστάσεις
6. Ο φεμινισμός στον ευρωπαϊκό 20<sup>ο</sup> αιώνα.
7. Η έρευνα στα αρχεία. «Αρχειακή στροφή» και ιστορία των γυναικών
8. Παρουσιάσεις εργασιών I.
9. Γυναίκες, εργασία, οικογένεια: μια ιστοριογραφική συζήτηση.
10. Φύλο, σώμα και εξουσία.
11. Ιστορία των γυναικών και μετα-αποικιακές σπουδές.
12. Εννοιολογήσεις του φύλου, υποκειμενικότητες, ιστορική έρευνα.
13. Παρουσιάσεις εργασιών II.

#### (4) : ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                 |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------|
| <b>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ</b><br>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Παράδοση πρόσωπο με πρόσωπο και εξ αποστάσεως                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                 |
| <b>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ</b><br>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Χρήση πολυμέσων και Διαδικτύου<br>Ηλεκτρονική επικοινωνία<br>Υποστήριξη του μαθήματος μέσω της πλατφόρμας ecourse.                                                                                                                                                                                                                                     |                                 |
| <b>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</b><br>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.<br>Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.<br><br>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS | <b>Δραστηριότητα</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | <b>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</b> |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Διαλέξεις - Σεμινάρια                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | 40                              |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Βιβλιογραφική προετοιμασία για τις ενότητες του μαθήματος                                                                                                                                                                                                                                                                                              | 80                              |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Προφορικές παρουσιάσεις σχετικές με τις ενότητες του μαθήματος με βάση τη βιβλιογραφία                                                                                                                                                                                                                                                                 | 60                              |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Προφορική παρουσίαση της προόδου της γραπτής εργασίας                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | 60                              |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Συγγραφή εργασιών                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | 135                             |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Σύνολο Μαθήματος                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | 375 ώρες                        |
| <b>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</b><br>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης<br><br>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμών, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες<br><br>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.                             | Γλώσσα αξιολόγησης: ελληνικά. Αγγλικά και γαλλικά για φοιτητές/φοιτήτριες Erasmus+<br><br>Μέθοδοι αξιολόγησης: <ul style="list-style-type: none"><li>- Προφορικές παρουσιάσεις στο πλαίσιο των ενοτήτων του μαθήματος με βάση τη βιβλιογραφία</li><li>- Προφορικές παρουσιάσεις των γραπτών εργασιών.</li><li>- Δύο μικρές γραπτές εργασίες.</li></ul> |                                 |

#### (5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Ενδεικτική Βιβλιογραφία</b><br><br>Αβδελά Έφη, Ψαρρά Αγγέλικα, (επιμ.), <i>Σιωπηρές Ιστορίες. Γυναίκες και φύλο στην ιστορική αφήγηση</i> (Αθήνα: Αλεξάνδρεια, 1997).<br>Καντσά Β., Β. Μουτάφη, Ευθ. Παπαταξιάρχης (επιμ.), <i>Φύλο και κοινωνικές επιστήμες στη σύγχρονη Ελλάδα</i> (Αθήνα: Αλεξάνδρεια, 2010).<br>Βαρίκα Ελένη, <i>Η εξέγερση των κυριών. Η γένεση μιας φεμινιστικής συνείδησης στην Ελλάδα, 1883-1907</i> (Αθήνα: Κατάρτι, 1996).<br>Βαρίκα Ελένη, <i>Με διαφορετικό πρόσωπο. Φύλο, διαφορά και οικουμενικότητα</i> (Αθήνα: Κατάρτι, 2000).<br>Γκότση Γλαύκη, Διαλέτη Ανδρονίκη, Φουρναράκη Ελένη (επιμ.), <i>Το φύλο στην ιστορία: αποτιμήσεις και παραδείγματα</i> (Αθήνα: Ασίνη, 2015). |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

Ματθαίου Άννα, *Οικογένεια και σεξουαλικότητα μεταξύ παράδοσης και νεωτερικότητας. Ελληνικές μαρτυρίες, 17ος – αρχές 19ου αι.* (Αθήνα: Μέλισσα, 2019).

Παπαστεφανάκη Λήδα, *Εργασία, τεχνολογία και φύλο στην ελληνική βιομηχανία. Η κλωστοϋφαντουργία του Πειραιά, 1870-1940* (Ηράκλειο: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 2009).

Σαμίου Δήμητρα, *Τα πολιτικά δικαιώματα των Ελληνίδων 1864-1952* (Αθήνα: Σάκκουλας, 2013).

Χαντζαρούλα Ποθητή, *Σμιλεύοντας την υποτεγή. Οι έμμισθες οικιακές εργάτριες στην Ελλάδα το πρώτο μισό του 20ού αιώνα* (Αθήνα: Παπαζήσης, 2012).

Butler Judith, *Αναταραχή φύλου: Ο φεμινισμός και η ανατροπή της ταυτότητας*, μτφρ. Γιώργος Καράμπελας, εισαγωγή και επιστημονική επιμέλεια Βενετία Καντσά, επίμετρο Αθηνά Αθανασίου (Αθήνα: Αλεξάνδρεια, 2009).

Betti Eloisa, Papastefanaki Leda, Tolomelli Marica, Zimmermann Susan (eds.), *Women, Work, and Activism. Contributions to the history of labour in the long 20th century*, Series: Work and Labor – Transdisciplinary Studies for the 21st Century (Budapest/New York: CEU Press 2022).

Caine Barbara, Glenda Sluga, *Gendering European History, 1780–1920* (Leicester University Press, 2000).

Davidoff Leonore, Catherine Hall, *Family Fortunes: Men and Women of the English Middle Class, 1780-1850* (Chicago: University of Chicago Press, 1987).

Davidoff Leonore, Keith McClelland and Eleni Varikas (eds.), *Gender & History – Retrospect and Prospect* (Oxford: Blackwell, 2000).

De Haan Francisca et al. (eds.), *Women’s activism. Global Perspectives from the 1890s to the Present*, (London: Routledge, 2013).

De Haan Francisca, Krassimira Daskalova, Anna Loutfi (eds.), *A Biographical Dictionary of Women’s Movements and Feminisms. Central, Eastern and South-Eastern Europe, 19th and 20th Centuries* (Budapest: CEU Press, 2006).

Evans Richard G., *The Feminists: Women’s Emancipation Movements in Europe, America and Australasia, 1840–1920* (Routledge, 1977).

Evans Richard G., *Comrades and Sisters: Feminism, Socialism and Pacifism in Europe, 1870–1945*, (St Martin’s, 1987).

Frader L. and S. O. Rose (eds.), *Gender and Class in Modern Europe* (Cornell University Press 1996).

Fraisse Geneviève, Michelle Perrot (eds.), *A History of Women in the West, vol. IV: Emerging Feminism from the Revolution to the First World War* (Cambridge, MA: Harvard University Press, 1998).

Frevert Ute, *Women in German History: From Bourgeois Emancipation to Sexual Liberation* (Berg Publishers, 1990).

Kimble Sara L., Marion Röwekamp (eds.), *New Perspectives on European Women’s Legal History, Routledge Research in Gender and History* (New York: Routledge, 2016).

Lawrence Klejman, Florence Rochefort, *L’Egalité en marche: Le féminisme sous la Troisième République* (Paris: Presses de la Fondation Nationale des Sciences Politiques, 1989).

Leeb Claudia, *Power and Feminist Agency in Capitalism. Toward a New Theory of the Political Subject* (New York: Oxford University Press, 2017).

Offen K., R. Roach Pierson και J. Rendall (eds.), *Writing Women’s History. International Perspectives* (London: Macmillan, 1991).

Roach Pierson Ruth, and Nupur Chaudhuri (eds.), *Nation, Empire, Colony: Historicizing Gender and Race* (Bloomington and Indiana: Indiana University Press, 1998).

Sarti Raffaella, Anna Bellavitis and Manuela Martini (eds.), *What is Work? Gender at the Crossroads of Home, Family, and Business from the Early Modern Era to the Present* (New York: Berghahn, 2018).

Sohn A.-M., F. Thélamon (eds.), *L'histoire sans les femmes est-elle possible?* (Rouen: Perrin, 1998).

Smith Bonnie G., *The Gender of History: Men, Women, and Historical Practice* (Cambridge, MA: Harvard University Press, 1998).

Smith Bonnie G., (ed.), *Global Feminisms Since 1945* (Routledge, 2000).

Sowerwine Charles, *Sisters or Citizens? Women and Socialism in France since 1876* (Cambridge University Press, 1982).

Thébaud Françoise (ed.), *History of Women in the West, Volume V: Toward a Cultural Identity in the Twentieth Century* (Cambridge, MA: Harvard University Press, 1996).

Thébaud Françoise, *Écrire l'histoire des femmes et du genre* (Paris: ENS éditions, 2007).

**Συναφή επιστημονικά περιοδικά**

*Gender and History*

*Journal of the History of Sexuality*

*Journal of Women's History*

*History Workshop Journal*

*Signs: Journal of Women in Culture and Society*

*Aspasia. The International Yearbook of Central, Eastern and Southeastern European Women's and Gender History*

## ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

### (1) ΓΕΝΙΚΑ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                             |                                      |                           |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------|---------------------------|
| <b>ΣΧΟΛΗ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ                                                                                                                                  |                                      |                           |
| <b>ΤΜΗΜΑ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ                                                                                                                   |                                      |                           |
| <b>ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ                                                                                                                                |                                      |                           |
| <b>ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | ΙΠ1106                                                                                                                                      | <b>ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ</b>               | A                         |
| <b>ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΣΠΟΥΔΕΣ ΓΙΑ ΤΑ ΖΩΑ/ΣΧΕΣΕΙΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ-ΖΩΩΝ. ΠΟΛΥ-ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ                                                     |                                      |                           |
| <b>ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</b><br><i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i> |                                                                                                                                             | <b>ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</b> | <b>ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ</b> |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                             | 3                                    | 15                        |
| <i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                             | Παράδοση                             |                           |
| <b>ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b><br><i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>                                                                                                                                                                                                                       | Μάθημα γενικού υποβάθρου με ειδίκευση γενικών γνώσεων στα πεδία της Ιστορίας, της Ανθρωπολογίας και των Σπουδών για τα Ζώα (Animal Studies) |                                      |                           |
| <b>ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Όχι                                                                                                                                         |                                      |                           |
| <b>ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Ελληνικά και για φοιτήτριες/φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ κατά περίπτωση εργασίες σε Αγγλικά, Γαλλικά ή Ιταλικά             |                                      |                           |
| <b>ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Και σε φοιτήτριες/φοιτητές Erasmus+                                                                                                         |                                      |                           |
| <b>ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                             |                                      |                           |

### (2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Μαθησιακά Αποτελέσματα</b><br><i>Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.</i><br><i>Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α</i> <ul style="list-style-type: none"> <li>Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης</li> <li>Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 &amp; 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β</li> <li>Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων</li> </ul> |
| <b>Μαθησιακά αποτελέσματα:</b> εξοικείωση των φοιτητριών/φοιτητών με ένα κατεχοχόν διεπιστημονικό θέμα, όπως οι Σπουδές για τα Ζώα μέσω της ανάλυσης της έννοιας του περιβάλλοντος και των σχέσεων ανθρώπινων και μη ανθρώπινων οργανισμών σε ιστορική και ανθρωπολογική προοπτική.<br>Ανάπτυξη δεξιοτήτων σχετικά με την έρευνα ανθρώπων/ζώων (π.χ. ανίχνευση, καταγραφή, δημιουργία podcasts, ψηφιοποίηση αποτελεσμάτων)                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| <b>Γενικές Ικανότητες</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας

και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

.....

Άλλες...

.....

Το μάθημα αποσκοπεί κατά προτεραιότητα στην συνεχή ευαισθητοποίηση των φοιτητριών και των φοιτητών σχετικά με ζητήματα σεβασμού και προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος καθώς και την αφύπνιση και πολιτικοποίηση της υπεράσπισης των μη ανθρώπινων οργανισμών.

Το μάθημα επίσης αποσκοπεί:

- Στην αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών σχετικά με το περιβάλλον και τα ζώα αλλά και τις σχέσεις ανθρώπων/ζώων με τη χρήση βιβλιογραφίας και πρωτογενών πηγών αλλά και με επιτόπια καταγραφή (με τη χρήση φωτογραφιών, καταγραφής ήχων και ηχοτοπίων, δημιουργία podcasts κ.λπ)
- Στη λήψη αποφάσεων
- Στην ομαδική εργασία
- Στην εργασία σε διεθνές και διεπιστημονικό περιβάλλον
- Στην παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
- Στην άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής σχετικά με ζητήματα περιβάλλοντος και μη ανθρώπινων οργανισμών/ομάδων
- Στην επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα ζώων και περιβάλλοντος

### (3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Έχουν περάσει πολλά χρόνια έρευνας από τότε που ο Fernand Braudel στο περίφημο έργο του «Υλικός Πολιτισμός, Οικονομία και Καπιταλισμός (15ος-18ος αιώνες)», αφιέρωσε μερικές – πυκνές ωστόσο – σελίδες για τα ζώα στο υπό-κεφάλαιο «ζωϊκή δύναμη» του πέμπτου κεφαλαίου με τίτλο «η διάδοση της τεχνολογίας: ενεργειακές πηγές και μεταλλουργία». Από τότε μέχρι σήμερα, στην παγκόσμια βιβλιογραφία, η μελέτη των ζώων και η σχέση «ανθρώπων-ζώων» έχει γίνει κυρίαρχο ρεύμα στην ιστορία του περιβάλλοντος, στη διανοητική ιστορία, στην πολιτισμική ιστορία, στην ιστορία της Ιατρικής, της Επιστήμης και της τεχνολογίας. Και ακριβώς επειδή η μελέτη των ζώων έχει εισβάλει στην έρευνα από πολλές πλευρές, για τους ειδικούς, η ιστορία των ζώων, αποτελεί στροφή “animal turn” – κατ’ αναλογία με την «γλωσσική στροφή» “linguistic turn” και όχι απλώς ένα νέο «υπό-πεδίο» ανάλυσης.

Ωστόσο, παρότι η σχέση ανθρώπων και ζώων δεν είναι ένα, εντελώς, νέο πεδίο, της ευρωπαϊκής και παγκόσμιας ιστοριογραφίας, τα θέματα που έχουν προσδιοριστεί στην αλλοδαπή ως «animal studies», «σπουδές για τα ζώα», είναι εξαιρετικά περιορισμένα στην ελληνική, ανθρωπολογική και ιστορική, έρευνα.

Το σεμινάριο θα μελετήσει τόσο την έννοια του περιβάλλοντος όσο και τις σχέσεις ανθρώπων και ζώων, αναλύοντας εργασίες ανθρωπολόγων - όπως ο Tim Ingold – οι οποίες διερευνούν μία νέα «οντολογική ισοδυναμία» ανθρώπων και ζώων, αμφισβητώντας τον δυτικό/αποικιοκρατικό δυϊσμό αιώνων, μεταξύ κοινωνίας και φύσης, μεταξύ ανθρώπινης και ζωόδους κατάστασης. Θα διερευνηθούν παραδείγματα τα οποία φανερώνουν τους πολλαπλούς τρόπους με τους οποίους, αποικιοκρατικές πολιτικές και αφηγήματα έχουν καθορίσει τη σχέση των ανθρώπινων πληθυσμών με εκείνους των ζώων: γλώσσες, κοινωνίες, κουλτούρες, οικοσυστήματα, κλιματικές αλλαγές κ.λπ φέρουν τα σημάδια του ανθρώπινου ιμπεριαλισμού, της κατάκτησης, των μεταναστευτικών ροών, της παγκοσμιοποίησης, της αποικιοκρατίας και της νέο-αποικιοκρατίας.

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, ερωτήματα όπως «τι θα σήμαινε για το ανθρώπινο είδος να από-αποικιοποιήσει τις σχέσεις του με άλλους οργανισμούς του πλανήτη;» ή «θα ήταν ποτέ δυνατόν να από-αποικιοποιήσουμε τα ζώα;», θα απασχολήσουν το σεμινάριο μέσα από πολύ-επιστημονικές προσεγγίσεις.

Ειδικότερα, θα μας απασχολήσουν αφηγήματα, εικόνες και σύμβολα των ζώων και της σχέσης ανθρώπων και ζώων της Νεότερης και Σύγχρονης Ελληνικής και Ευρωπαϊκής ιστορίας.

#### Πεδία Διαλέξεων

1. Εισαγωγή στις σπουδές για τα ζώα: πολύ-επιστημονικές προσεγγίσεις και ερευνητική παραγωγή σε πανεπιστημιακά και ερευνητικά ιδρύματα
2. Κοινωνική ανθρωπολογία, περιβάλλον και σπουδές για τα ζώα
3. Αποικιοκρατία και αντιλήψεις για το περιβάλλον και τα ζώα
4. “Victims of Fashion”: ζωϊκά εμπορεύματα στη Βικτωριανή Βρετανία
5. Ιππικές κουλτούρες: από την Οθωμανική αυτοκρατορία στο νέο ελληνικό κράτος
6. Από την εξημέρωση στην εκμετάλλευση: στατιστικά παραδείγματα
7. Η έννοια και η πραγματικότητα του ζωολογικού κήπου στην Ευρώπη της νεοτερικότητας
8. Τα ζώα ως διασκέδαση, σπορ και θέαμα στην Ελλάδα και στην Ευρώπη
9. Τα ζώα ως σύμβολα κατά την νεότερη και σύγχρονη εποχή
10. Τα ζώα ως σύντροφοι: παραδείγματα από επώνυμους συγγραφείς, επιστήμονες, καλλιτέχνες
11. Τα ζώα στον Εθνικοσοσιαλισμό
12. Τα ζώα στην επιστήμη, στην εκπαίδευση και στην θεραπεία: σύγχρονες αντιλήψεις και πρακτική
13. Η πολιτικοποίηση της υπεράσπισης των ζώων - νέα ακτιβιστικά κινήματα και οργανισμοί για την προστασία του περιβάλλοντος και των ζώων

#### (4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                     |                                 |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------|
| <b>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ</b><br><i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i>                                                                                                                                                                                                                | Παράδοση πρόσωπο με πρόσωπο και εξ αποστάσεως                                                       |                                 |
| <b>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ</b><br><i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>                                                                                                                                        | Έντονη χρήση παρουσίασης power point και σχετικών video, ντοκιμαντέρ, φωτογραφικού υλικού, podcasts |                                 |
| <b>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</b><br><i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη &amp; ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία,</i> | <b>Δραστηριότητα</b>                                                                                | <b>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</b> |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Αυτόνομη μελέτη                                                                                     | 110 ώρες                        |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Ανίχνευση και Προετοιμασία πηγών                                                                    | 100 ώρες                        |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                 |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|
| <p>Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</p> <p>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</p>                                                                                                                                                                                                                                                                      | Αναζήτηση ξενόγλωσσας βιβλιογραφίας                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | 60 ώρες         |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Συγγραφή εργασίας – Δημιουργία podcast                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | 105 ώρες        |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | <b>Σύνολο Μαθήματος</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | <b>375 ώρες</b> |
| <p><b>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</b></p> <p>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p> | <p>Γλώσσα αξιολόγησης:</p> <p>Ελληνικά και για φοιτήτριες/φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ κατά περίπτωση εργασίες σε Αγγλικά, Γαλλικά ή Ιταλικά</p> <p>Μέθοδοι αξιολόγησης:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Εργασία βιβλιογραφικού περιεχομένου και προφορική παρουσίαση μέσα στο μάθημα</li> <li>2. Γραπτή εργασία (με ατομικό ή ομαδικό χαρακτήρα). Η γραπτή εργασία ενδέχεται να παρουσιασθεί και ως podcast</li> </ol> |                 |

## (5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

### Ενδεικτική Βιβλιογραφία

(Η παγκόσμια ερευνητική και βιβλιογραφική παραγωγή για τα ζώα και τις σχέσεις ανθρώπων και ζώων είναι αχανής. Μέρος της εκπαιδευτικής διαδικασίας του σεμιναρίου, θα αποτελέσει και η διερεύνηση της βιβλιογραφίας από τους φοιτητές/φοιτήτριες σύμφωνα με το θέμα που θα επιλέξουν για την εργασία. Η βιβλιογραφία που ακολουθεί είναι απολύτως ενδεικτική.)

- Corine Pellouchon (Κορίν Πελουσόν), *Το Μανιφέστο των ζώων. Η πολιτικοποίηση της υπεράσπισης των ζώων*, Μελάνι, Αθήνα 2022
- Richard Bulliet, *Κυνηγοί, βοσκοί και χάμπουργκερ. Το παρελθόν και το μέλλον των σχέσεων μεταξύ ανθρώπων και ζώων*, Εκδόσεις του Εικοστού Πρώτου, Αθήνα 2012
- Αλέξανδρος Γεωργόπουλος, *Περιβαλλοντική ηθική*, Gutenberg, Αθήνα 2002
- Condillac, *Πραγματεία για τα ζώα*, Πόλις, Αθήνα 2017
- Tim Ingold, *Η αντίληψη του περιβάλλοντος*, Αλεξάνδρεια, Αθήνα 2016
- Ιωσήφ Μποτετζάγιας, *Η ανθρώπινη ιστορία των σκύλων*, Αλεξάνδρεια, Αθήνα 2017
- Mark Rowlands, *Ο φιλόσοφος και ο λύκος. Τι μας διδάσκει η άγρια φύση για την αγάπη, τον θάνατο και την ευτυχία*, Εκδόσεις του Εικοστού Πρώτου, Αθήνα 2010
- Peter Singer, *Η απελευθέρωση των ζώων*, Αντιγόνη, Θεσσαλονίκη 2010
- Φόερ Σάφραν Τζόναθαν, *Τρώγοντας ζώα*, Μελάνι, Αθήνα 2010
- Άννα Λυδάκη (επιμ.), *Ο άνθρωπος και τα άλλα ζώα*, Παπαζήσης, Αθήνα 2019
- Mohnhaupt, *Ζώα στον Εθνικοσοσιαλισμό*, Gutenberg, Αθήνα 2021
- Μανδουλαρά Άννα, 2021. «Άτια, όσα περισσότερα δυνηθήτε να μας εξοικονομήσετε και να μας στείλετε». Τα «άλογα του πολέμου» στην Ελληνική Επανάσταση στο: *Ελευθερία και Θάνατος στη Ελληνική Επανάσταση του 1821. Μικροϊστορικές*

προσεγγίσεις από τον αγώνα στον Ηπειρωτικό και στον ευρύτερο Βαλκανικό χώρο, τόμος Πρακτικών Συνεδρίου.

- Adelman, Juliana. 2020. *Civilised by Beasts: Animals and Urban Change in Nineteenth-century Dublin*. Manchester: Manchester University Press
- Ahmad, Diana L. 2016. *Success Depends on the Animals: Emigrants, Livestock, and Wild Animals on the Overland Trails, 1840–1869*. Reno: University of Nevada Press.
- Albarella, Umberto, Keith Dobney, Anton Ervynck and Peter Rowley-Conwy. 2007. *Pigs and humans: 10,000 years of interaction*. New York: Oxford University Press.
- Allen, Barbara. 2009. *Pigeon*. London: Reaktion Books.
- Alves, Abel A. 2011. *The Animals of Spain: An Introduction to Imperial Perceptions and Human Interaction with Other Animals, 1492-1826*. Leiden: Brill.
- Anderson, Virginia DeJohn. 2004. *Creatures of Empire: How domestic animals transformed early America*. Oxford, New York: Oxford University Press.
- Arluke, Arnold and Boria Sax. 1992. Understanding Nazi animal protection and the holocaust. *Anthrozoös*. 5(1): 6-31.
- Atkins, Peter (ed.). 2012. *Animal Cities: Beastly Urban Histories*. Burlington: Ashgate.
- Ayres, Brenda (ed.). 2018. *Victorians and Their Animals: Beast on a Leash*. New York: Routledge.
- Bankoff, Greg, Sandra Scott Swart and P. Boomgaard. 2007. *Breeds of Empire: The 'invention' of the Horse in Southeast Asia and Southern Africa, 1500-1950*. Copenhagen: NIAS.
- Colley, Ann C. 2014. *Wild Animal Skins in Victorian Britain: Zoos, Collections, Portraits, and Maps*. New York: Routledge
- Cooper, Jilly. 1983. *Animals in War*. London: Heinemann.
- Crosby, Alfred W. 1986. *Ecological Imperialism: The Biological Expansion of Europe, 900-1900*. Cambridge: Cambridge University Press.

## ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

### (1) ΓΕΝΙΚΑ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                               |                                      |                                  |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------|----------------------------------|
| <b>ΣΧΟΛΗ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ                                                                                                                    |                                      |                                  |
| <b>ΤΜΗΜΑ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ                                                                                                     |                                      |                                  |
| <b>ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ                                                                                                                  |                                      |                                  |
| <b>ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | <b>ΙΠ1107</b>                                                                                                                 | <b>ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ</b>               | <b>A</b>                         |
| <b>ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΖΩΗ ΣΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ ΚΑΙ ΤΗ ΜΙΚΡΑ ΑΣΙΑ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΠΡΩΙΜΟΥΣ ΝΕΟΤΕΡΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ: ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ, ΑΝΤΙΛΗΨΕΙΣ, ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ |                                      |                                  |
| <b>ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</b><br><i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i> |                                                                                                                               | <b>ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</b> | <b>ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ (ECTS)</b> |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                               | 3                                    | 15                               |
| <b>ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b><br><i>Γενικού Υποβάθρου, Επιστημονικής Περιοχής (Ειδικού Υποβάθρου), Ειδικεύσεως ή Κατεύθυνσης, Γενικών Γνώσεων, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων</i>                                                                                                                                                                              | Ειδικού υποβάθρου                                                                                                             |                                      |                                  |
| <b>ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Κανένα                                                                                                                        |                                      |                                  |
| <b>ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Ελληνικά. Αγγλικά για φοιτητές Erasmus.                                                                                       |                                      |                                  |
| <b>ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                              | ΝΑΙ                                                                                                                           |                                      |                                  |
| <b>ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                               |                                      |                                  |

### (2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Μαθησιακά Αποτελέσματα</b><br>Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος, οι γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.<br>Συμβουλευτείτε: <ul style="list-style-type: none"> <li>Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6 &amp; 7 σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό και το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων Ανώτατης Εκπαίδευσης</li> <li>Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων του Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π</li> <li>Οδηγό ECTS 2015</li> </ul> |                                                                                                                                |
| Οι φοιτητές και φοιτήτριες: <ul style="list-style-type: none"> <li>Εξοικειώνονται με την έρευνα της κοινωνικής ιστορίας στο επίπεδο της καθημερινής ζωής</li> <li>Εμβραθύνουν στη μελέτη των προνεωτερικών κοινωνιών υπό οθωμανική εξουσία</li> <li>Κατανοούν τις συνέχειες και ασυνέχειες στην κοινωνική εμπειρία των ανθρώπων από την προνεωτερική εποχή στη νεωτερικότητα</li> <li>Ασκούνται στην έρευνα και τη σύνθεση</li> </ul>                                                                            |                                                                                                                                |
| <b>Γενικές Ικανότητες</b><br>Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος, σε ποια/ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                |
| Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Σχεδιασμός και διαχείριση έργων<br>Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα<br>Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                 |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις<br>Λήψη αποφάσεων<br>Αυτόνομη εργασία<br>Ομαδική εργασία<br>Εργασία σε διεθνές περιβάλλον<br>Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον<br>Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών                                                                                                                                  | Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου<br>Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής<br>Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης<br>..... (Άλλες) |
| Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής<br>Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης<br>Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα<br>Αυτόνομη εργασία<br>Κατανόηση της ελληνικής ιστορίας στο ευρύτερο γεωγραφικό και πολιτισμικό της πλαίσιο<br>Κριτική αντιμετώπιση των ιδεολογικών χρήσεων της ιστορίας |                                                                                                                                                                                                                 |

### (3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μεταπτυχιακό μάθημα εξετάζει τους όρους διαβίωσης και συμβίωσης των ανθρώπων στις πόλεις και στην ύπαιθρο των Βαλκανίων, του Αιγαίου και της δυτικής Μικράς Ασίας υπό οθωμανική κυριαρχία. Στόχος του μαθήματος είναι να εξοικειώσει τους μεταπτυχιακούς φοιτητές και φοιτήτριες με τους επιστημονικούς προβληματισμούς για τη βίωση του καθημερινού, με ιδιαίτερη έμφαση στις κοινωνικές σχέσεις, στις αντιλήψεις και τις πρακτικές των ανθρώπων. Στο πλαίσιο αυτό, υιοθετεί μια οπτική «από τα κάτω», θέτοντας στο επίκεντρο τις κοινωνικές ομάδες και τα άτομα, και τον τρόπο με τον οποίο βιώνουν τον κόσμο, στον οποίο ζουν, και τις σχέσεις τους με τους άλλους. Παράλληλα εξετάζονται οι δομές και τα πολιτισμικά πλαίσια, στα οποία εντάσσονται οι καθημερινές αντιλήψεις και πρακτικές, αλλά και οι δυναμικές αλλαγής των τελευταίων.

Θεματικές ενότητες

1. Εισαγωγή στην έννοια της καθημερινότητας. Παρουσιάζεται η σχέση της έρευνας της καθημερινότητας με τη μικροϊστορία, την κοινωνική ανθρωπολογία και τη λαογραφία, και τονίζεται η σχέση μεταξύ προσωπικών πράξεων και εμπειριών, από τη μια, και υλικού βίου, θεσμών και διαδικασιών από την άλλη. Παράλληλα εξετάζεται συνοπτικά ο χώρος και το χρονικό ανάπτυγμα. Παρουσιάζεται η πληθυσμιακή, γλωσσική και θρησκευτική πληθυντικότητα των Βαλκανίων, της δυτικής Μικράς Ασίας και των νησιών του Αιγαίου, ενώ εξηγείται η έννοια της πρώιμης νεωτερικότητας και η διαδικασία μετάβασης στον σύγχρονο κόσμο.
2. Πληθυσμοί και συλλογικές ταυτότητες. Παρουσιάζονται οι δημογραφικές εξελίξεις και εξετάζεται η διασπορά θρησκειών, ομιλούμενων και γραπτών γλωσσών, και αναλύονται οι όροι αυτοπροσδιορισμού και ετεροπροσδιορισμού στο θρησκευτικό, εθνοπολιτισμικό και κοινωνικό-ταξικό πλαίσιο.
3. Εργασία. Εξετάζεται η χρονική ροή των παραγωγικών δραστηριοτήτων στο ανάπτυγμα μέρας – νύχτας και των εποχών του χρόνου, και η οργάνωση και βίωση της εργασίας στην ύπαιθρο και την πόλη σε σχέση με τις αντίστοιχες κοινωνικές και θρησκευτικές ομάδες.
4. Οικογένεια, συγγένεια και κοινωνικά δίκτυα. Εξετάζεται το πώς οργανώνεται η συγγένεια, παρουσιάζονται οι μορφές οικιακής οργάνωσης των αστικών, αγροτικών και κτηνοτροφικών πληθυσμών, όπως και των αρχοντικών στρωμάτων, και εξηγούνται οι άλλες μορφές κοινωνικής συνάφειας που είχαν ιδιαίτερη σημασία για την καθημερινή ζωή, όπως οι κοινότητες, οι γειτονιές, οι συντεχνίες, οι μοναστικές κοινότητες και οι δερβισικές αδελφότητες.
5. Ηλικίες και φύλα. Εξετάζεται το πώς γίνονταν νοητές οι ηλικίες και ποιοι κοινωνικοί ρόλοι συνδέονταν με αυτές και αναλύονται οι αντιλήψεις για την παιδική ηλικία και τις πραγματικότητες του βίου των παιδιών, για το πέρασμα στην ενηλικίωση,

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |  |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| <p>όπως και για τις ηλικιακές ιεραρχίες. Παράλληλα παρουσιάζονται οι αντιλήψεις και πρακτικές για τις έμφυλες σχέσεις, για τους κοινωνικούς κόσμους ανδρών και γυναικών και για τη σεξουαλικότητα.</p> <p>6. Υλικός πολιτισμός και κατανάλωση. Εξετάζεται η διατροφή και διαθεσιμότητα των αγαθών, οι εκάστοτε απαγορεύσεις κατανάλωσης τροφών, οι κύριοι ενδυματολογικοί τύποι, και οι κρατικές, εκκλησιαστικές και κοινοτικές κανονιστικές διατάξεις για την ενδυμασία και τα πολυτελή αγαθά. Παράλληλα εκτίθεται η διαμόρφωση των χώρων κατοικίας και η εξέλιξή τους ανά εθνοπολιτισμική ομάδα και κοινωνική τάξη.</p> <p>7. Κοινωνικότητα και διασκέδαση. Εξετάζεται η κοινωνική συναναστροφή ανδρών και γυναικών στην πόλη και την ύπαιθρο, οι ιδιαίτερες μορφές κοινωνικότητας του λουτρού και του καφενείου, και οι τρόποι διασκέδασης στο πλαίσιο εορτασμών ή άλλων εκδηλώσεων με δημόσιο χαρακτήρα στο πλαίσιο του φύλου, της τάξης και του θρησκευματος.</p> <p>8. Ταξίδι και μετακίνηση. Εξετάζονται οι χερσαίες και θαλάσσιες διαδρομές, οι τρόποι της μετακίνησης και οι πρακτικές της όψεις, οι διάφοροι τύποι ταξιδιωτών, οι κοινωνικοί κόσμοι του θαλάσσιου και χερσαίου ταξιδιού, και τα προσκυνηματικά ταξίδια μουσουλμάνων και χριστιανών.</p> <p>9. Η σχέση των ανθρώπων με το υπερφυσικό. Εξετάζονται οι κύριοι τρόποι και χώροι έκφρασης της θρησκευτικής πίστης και οι κύριες λατρευτικές πρακτικές των πιστών των τριών θρησκειών, οι χριστιανικές μοναστικές κοινότητες και οι μουσουλμανικές δερβισικές αδελφότητες, όπως και το πεδίο των λαϊκών θρησκευτικών αντιλήψεων, πίστεων και πρακτικών.</p> <p>10. Οι «σκοτεινές πλευρές της ζωής». Εξετάζονται οι φυσικές καταστροφές, επιδημίες και διατροφικές κρίσεις, με ειδική αναφορά στην πανούκλα, και αναλύονται οι διαφορετικές εκφάνσεις της βίας στην καθημερινότητα των ανθρώπων, στην τιμωρία παραβάσεων και εγκλημάτων, στη δράση οργανωμένων ομάδων που βιοπορίζονταν από την αρπαγή και την αιχμαλωσία, και στο πλαίσιο συλλογικών διαμαρτυριών και εξεγέρσεων.</p> |  |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|

#### (4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                   |                                 |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------|
| <b>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ</b><br><i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Πρόσωπο με πρόσωπο                                                                                                |                                 |
| <b>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ</b><br><i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Χρήση πολυμέσων και Διαδικτύου<br>Ηλεκτρονική επικοινωνία<br>Υποστήριξη του μαθήματος μέσω της πλατφόρμας ecourse |                                 |
| <b>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</b><br><i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.<br/>Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη &amp; ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας/εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.<br/><br/>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα, καθώς</i> | <b>Δραστηριότητα</b>                                                                                              | <b>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</b> |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Διαλέξεις - Σεμινάρια                                                                                             | 40                              |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Βιβλιογραφική προετοιμασία για τις ενότητες του μαθήματος                                                         | 80                              |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Προφορικές παρουσιάσεις σχετικές με τις ενότητες του μαθήματος με βάση τη βιβλιογραφία                            | 60                              |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Προφορική παρουσίαση της προόδου της γραπτής εργασίας                                                             | 60                              |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                 |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|
| και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Συγγραφή εργασίας                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 135             |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | <b>Σύνολο Μαθήματος</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                   | <b>375 ώρες</b> |
| <p><b>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</b></p> <p>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης (περιγραφή του τι χρειάζεται να κάνει ο φοιτητής για να αποδείξει ότι έχει επιτύχει το συγκεκριμένο μαθησιακό αποτέλεσμα) και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p> | <p>Γλώσσα αξιολόγησης:<br/>Ελληνικά</p> <p>Μέθοδοι αξιολόγησης:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Προφορικές παρουσιάσεις στο πλαίσιο των ενοτήτων του μαθήματος με βάση τη βιβλιογραφία</li> <li>- Προφορική παρουσίαση της προόδου της γραπτής εργασίας</li> <li>- Γραπτή εργασία</li> </ul> |                 |

#### (5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

##### Προτεινόμενη Βιβλιογραφία

Ασδραχάς, Σπύρος (επιμ.), *Ελληνική οικονομική ιστορία*, 2 τόμ., Αθήνα 2003.

Faroqhi, Suraiya, *Κουλτούρα και καθημερινή ζωή στην Οθωμανική Αυτοκρατορία: από τον Μεσαίωνα ως τις αρχές του 20ού αιώνα*, μτφρ. Κατερίνα Παπακωνσταντίνου, Αθήνα 2000.

Gara, Eleni, M. Erdem Kabadayi και Christoph K. Neumann (επιμ), *Popular protest and political participation in the Ottoman Empire*, Κωνσταντινούπολη 2011.

Γκαρά, Ελένη, και Γιώργος Τζεδόπουλος, *Χριστιανοί και μουσουλμάνοι στην Οθωμανική Αυτοκρατορία: Θεσμικό πλαίσιο και κοινωνικές δυναμικές*, Αθήνα 2015.

Hasluck, Frederick, *Χριστιανισμός και ισλάμ την εποχή των σουλτάνων*, μτφ. Φ. Καλογήρου και Μ. Μπλέτας, 2 τόμ., Αθήνα 2004.

Καυταντζόγλου, Ρωξάνη (επιμ), *Οικογένειες του παρελθόντος: Μορφές οικιακής οργάνωσης στην Ευρώπη και τα Βαλκάνια*, Αθήνα 1996.

Κωστής, Κώστας, *Στον καιρό της πανώλης: Εικόνες από τις κοινωνίες της ελληνικής χερσονήσου, 14ος-19ος αιώνας*, Ηράκλειο, 1995.

Ματθαίου, Άννα, *Οικογένεια και σεξουαλικότητα μεταξύ παράδοσης και νεωτερικότητας (ελληνικές μαρτυρίες, 17ος-αρχές 19ου αι.)*, Αθήνα 2019.

Νιτσιάκος, Β.Γ., *Παραδοσιακές κοινωνικές δομές*, Αθήνα <sup>3</sup>2000.

Σαρηγιάννης, Μαρίνος, *Η απόλαυση στην οθωμανική Κωνσταντινούπολη*, Αθήνα 2003.

-Συναφή επιστημονικά περιοδικά:  
*Μνήμων*  
*Τα Ιστορικά*  
*Turcica*

## ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

### (1) ΓΕΝΙΚΑ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                               |                                      |                           |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------|---------------------------|
| <b>ΣΧΟΛΗ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ                                                                                                    |                                      |                           |
| <b>ΤΜΗΜΑ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ                                                                                     |                                      |                           |
| <b>ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ                                                                                                  |                                      |                           |
| <b>ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | ΙΠ1108                                                                                                        | <b>ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ</b>               | A                         |
| <b>ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | ΙΣΤΟΡΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΟΡΩΝ ΚΑΙ ΕΘΝΟΓΡΑΦΙΑ ΤΩΝ ΜΕΘΟΡΙΑΚΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ                                               |                                      |                           |
| <b>ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</b><br><i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i> |                                                                                                               | <b>ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</b> | <b>ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ</b> |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                               | 3                                    | 15                        |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                               |                                      |                           |
| <i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                               | Παράδοση                             |                           |
| <b>ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b><br><i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>                                                                                                                                                                                                                       | Ειδικού υποβάθρου                                                                                             |                                      |                           |
| <b>ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Όχι                                                                                                           |                                      |                           |
| <b>ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Ελληνικά και για φοιτήτριες/φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ κατά περίπτωση εργασίες σε Αγγλικά. |                                      |                           |
| <b>ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                              | ΝΑΙ                                                                                                           |                                      |                           |
| <b>ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                               |                                      |                           |

### (2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Μαθησιακά Αποτελέσματα</b><br><i>Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.</i><br><i>Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α</i> <ul style="list-style-type: none"> <li>Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης</li> <li>Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 &amp; 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β</li> <li>Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων</li> </ul> |
| <p>Στο μάθημα θα ασχοληθούμε σε ότι αφορά την ιστορικότητα, την ανθρωπολογία και την εθνογραφία των συνόρων σε συνδυασμό με άσκηση στην εθνογραφική έρευνα πεδίου στην Ελλάδα και στην Αλβανία.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| <b>Γενικές Ικανότητες</b><br><i>Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:</i><br><div style="display: flex; justify-content: space-between;"> <div> <i>Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων</i> </div> <div> <i>Σχεδιασμός και διαχείριση έργων</i><br/> <i>Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα</i> </div> </div>                                                                                                                          |

|                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| τεχνολογιών<br>Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις<br>Λήψη αποφάσεων<br>Αυτόνομη εργασία<br>Ομαδική εργασία<br>Εργασία σε διεθνές περιβάλλον<br>Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον<br>Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών | Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον<br>Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου<br>Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής<br>Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης<br>.....<br>Άλλες...<br>..... |
| Εξοικείωση σε θεωρία και γνώσεις γύρω από την ιστορία των Βαλκανίων.                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                |

### (3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το σύνορο τόσο ως προς τη μορφή του όσο και ως προς τη νοηματοδότησή του έχει διαφοροποιηθεί μέσα στην Ιστορία. Στις αρχαίες κοινωνίες και τις μεσαιωνικές κοινωνίες το σύνορο δεν ήταν μια γραμμή όπως είναι στη εποχή της νεωτερικότητας, αλλά μια ουδέτερη ζώνη, η οποία δεν είναι επακριβώς καθορισμένη. Επίσης, ως προς τη συμβολική του διάσταση, ως όριο, αποκτά διαφορετικά νοήματα ανάλογα με τους πολιτειακούς σχηματισμούς που επικρατούν κάθε φορά στο χώρο και το χρόνο και συνδέεται κατ' εξοχήν με τις συλλογικές ταυτότητες, ορίζοντας τις σχέσεις τους με ετερότητες.

Η Ανθρωπολογία των συνόρων είναι ένας ραγδαία αναπτυσσόμενος κλάδος, που ουσιαστικά εγκαινιάστηκε με την πρωτοποριακή για την εποχή της δουλειά του Fr. Barth για τις εθνοτικές ομάδες και τα σύνορα *Ethnic groups and boundaries. The social organization of cultural difference*, 1965). Η επόμενη εμβληματική έκδοση είναι το βιβλίο των T. W. Wilson and H. Donnan (ed.) *Border identities. Nation state at international frontiers*, 1998). Μια από τις διαστάσεις που τονίζουν οι παραπάνω συγγραφείς στην εισαγωγή του βιβλίου είναι η συμβολική διάσταση του συνόρου, που συνδέεται με τις ταυτότητες, στη νεωτερικότητα με τις εθνικές ταυτότητες. Η συζήτηση έχει προχωρήσει περαιτέρω στο πλαίσιο της μετα-νεωτερικότητας, όπου ο λόγος πια αφορά και την «απο-εδαφοποίηση των ταυτοτήτων» (A. Appadurai, *Modernity at large. Cultural dimensions of globalization*, 1997).

Στο σεμινάριο θα ασχοληθούμε αρχικά με τα θεωρητικά και μεθοδολογικά ζητήματα που αφορούν στο σύνορο στην ιστορική του διάσταση αλλά από τη σκοπιά της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας. Στη συνέχεια θα επικεντρώσουμε το ενδιαφέρον μας στην περίπτωση των Βαλκανίων σε σχέση με τη μετάβαση από την Οθωμανική κυριαρχία στα σύγχρονα έθνη κράτη. Θα μας απασχολήσει ιδιαίτερα το ζήτημα της χάραξης των συνόρων σε σχέση με τις εθνικές και εθνοτικές ταυτότητες.

Παραδειγματικά, θα χρησιμοποιήσουμε την περίπτωση του ελληνο-αλβανικού συνόρου και του Μακεδονικού ζητήματος. Έτσι θα ασχοληθούμε με τις ανάλογες μεθοδικές περιοχές της Ηπείρου και της Μακεδονίας.

Το Σεμινάριο περιλαμβάνει, επίσης, εθνογραφική έρευνα πεδίου.

### (4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

|                                                                                                                                                                                                              |                                                            |                                 |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------|---------------------------------|
| <b>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ</b><br>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.                                                                                                                                | Πρόσωπο με πρόσωπο στο Πανεπιστήμιο και στο πεδίο άσκησης. |                                 |
| <b>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ</b><br>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές                                                        | Χρήση Τ.Π.Ε.                                               |                                 |
| <b>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</b><br>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.<br>Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική | <b>Δραστηριότητα</b>                                       | <b>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</b> |
|                                                                                                                                                                                                              | Διαλέξεις                                                  | 40                              |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                 |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|
| (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.<br><br>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS                                                                                                                                                                                   | Μελέτη-ανάλυση βιβλιογραφίας                                                                                                                                                                                                                                                                         | 135             |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Συγγραφή εργασίας                                                                                                                                                                                                                                                                                    | 200             |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | <b>Σύνολο</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                        | <b>375 ώρες</b> |
| <b>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</b><br>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης<br><br>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες<br><br>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές. | Η αξιολόγηση γίνεται με συγγραφή εργασίας στην ελληνική γλώσσα, η οποία και θα παρουσιαστεί κατά τη διάρκεια των σεμιναρίων.<br>Θα αξιολογηθεί η επιστημονική τεκμηρίωση, η επιχειρηματολογία, η ποιότητα του γραπτού λόγου, η σαφήνεια και η συνομιλία του με την ελληνική και διεθνή βιβλιογραφία. |                 |

#### (5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

##### Προτεινόμενη Βιβλιογραφία :

##### Ελληνική

- Banks, M., *Εθνοτισμός*, Ελληνικά γράμματα, Αθήνα, 2005 (αγγλική έκδοση 1996).
- Mazower, M., *Τα Βαλκάνια*, Θεμέλιο, Αθήνα, 2002.
- Ruauux, P., *Δυστυχισμένη Βόρειος Ήπειρος*, Τροχαλία, Αθήνα 1991 (γαλλική έκδοση 1914).
- Αρς, Γκ. *Η Αλβανία και η Ήπειρος στα τέλη του ΙΗ΄ και στις αρχές του ΙΘ΄ αιώνα*, Gutenberg, Αθήνα, 1994.
- Λέκκας, Ρ., *Το παιχνίδι με το χρόνο. Εθνικισμός και νεωτερικότητα*, Ελληνικά γράμματα, Αθήνα, 2001.
- Λιάκος, Α., *Πώς στοχάστηκαν το έθνος αυτοί που θέλησαν να αλλάξουν τον κόσμο*, Πόλις, Αθήνα, 2005.

##### Ξενόγλωσση

- Anderson, B., *Imagined communities*, Verso, London, 1983.
- Barth, F., «Introduction», στο F. Barth (ed.), *Ethnic groups and boundaries: The social organization of cultural difference*, G. Allen and Unwin, London, 1969.
- Cunnigham H. and Heyman, J.M., «Introduction: Mobilities and enclosures at borders», *Identities: Global Studies in Culture and Power*, 11, 2004, σελ. 289-302.
- Wilson, Th. W., and Donnan, H., (eds), *Border identities. Nation and state at international frontiers*, U.P. Cambridge, 1998, σελ. 96-116.
- Fog Olwig, K. and Hastrup, K., *Siting culture*, Routledge, London, 1997.
- Green, S., *Notes from the Balkans: Locating marginality and ambiguity on the Greek-Albanian border*, U.P., Princeton, 2005.
- Hannerz, U., «Being there...and there...and there! Reflections on multi-sited ethnography», *Ethnography*, 4,2, 2003, σελ. 201-216

- Kearney, M., «Transnationalism in California and Mexico at the end of Empire», στο Wilson, Th. W. and Donnan, H., (eds), *Border identities. Nation and state at international frontiers*, U.P. Cambridge, 1998, σελ.117-141.
- Kivisto, P., «Theorizing transnational immigration: A critical review of current efforts», *Journal of Ethnic and Racial Studies*, 24,4 , 2001, σελ. 549-577.
- Marcus, G.E., *Ethnography through thick and thin*, Princeton U.P., New Jersey, 1998.
- Todorova M. (ed.), *Balkan identities. Nation and memory*, Hurst & Company, London, 2004.
- Donnan, H. (eds), *Border identities. Nation and state at international frontiers*, U.P. Cambridge, 1998.
- Wilson, Th. W. and Donnan, H. (eds.) , *Border identities. Nation and state at international frontiers*, Cambridge U.P., Cambridge, 1998.
- Wolf, E., *Europe and the people without history*, University of California Press, Berkley, 1982.

## ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

### (1) ΓΕΝΙΚΑ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                       |                                      |                           |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------|--------------------------------------|---------------------------|
| <b>ΣΧΟΛΗ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ                                            |                                      |                           |
| <b>ΤΜΗΜΑ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ                       |                                      |                           |
| <b>ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ                                          |                                      |                           |
| <b>ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | ΙΠ2201                                                | <b>ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ</b>               | B                         |
| <b>ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | ΟΙ ΘΕΣΜΟΙ ΣΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ: ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΗ |                                      |                           |
| <b>ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</b><br><i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i> |                                                       | <b>ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</b> | <b>ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ</b> |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                       | 3                                    | 15                        |
| <i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>                                                                                                                                                                                                  |                                                       |                                      |                           |
| <b>ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b><br><i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>                                                                                                                                                                                                                       | Ειδίκευσης                                            |                                      |                           |
| <b>ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                       |                                      |                           |
| <b>ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Ελληνικά                                              |                                      |                           |
| <b>ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Ναι                                                   |                                      |                           |
| <b>ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                       |                                      |                           |

### (2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Μαθησιακά Αποτελέσματα</b><br><i>Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.</i><br><i>Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α</i> <ul style="list-style-type: none"> <li>Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης</li> <li>Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 &amp; 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β</li> <li>Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων</li> </ul>                                                                                                                     |
| <p>Στο μάθημα παρουσιάζονται και συζητούνται σώματα αρχειακών πηγών και τεκμηρίων της σύγχρονης ελληνικής ιστορίας αλλά και βασικά εργαλεία έρευνας που αφορούν ζητήματα των θεσμών κατά την περίοδο ύπαρξης του Ελληνικού Κράτους. Το μάθημα ενισχύει το ενδιαφέρον των φοιτητών για την θεσμική συγκρότηση και εξέλιξη στο Ελληνικό κράτος και επιταχύνει την εκδήλωση πρωτοβουλίας, εκ μέρους αυτών, στη διατύπωση προτάσεων, σκέψεων και προβληματισμών σχετικά με τη χρήση και τις μεθόδους αξιοποίησης των διαθέσιμων ιστορικών δεδομένων και τεκμηρίων. Με αφετηρία την Ελληνική Επανάσταση και απόληξη την μεταπολιτευτική περίοδο παρουσιάζονται, ερμηνεύονται και αναλύονται όλες οι θεσμικές πτυχές που αφορούν το κράτος, τη συγκρότησή του, τη δημόσια διοίκηση και τον θεσμικό εκσυγχρονισμό.</p> |

### Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας

και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

.....

Άλλες...

.....

Εξοικείωση με τη θεωρητική συζήτηση για τα ιστορικά δεδομένα της περιόδου και της ιστορίας των Θεσμών στο Ελληνικό Κράτος. Μύηση των φοιτητών στην βασική για την εξεταζόμενη εποχή βιβλιογραφία και στην τεχνική της συγγραφής μιας ιστορικής αυτόνομης εργασίας σε επίπεδο και περιβάλλον διεπιστημονικό, από την πλευρά όχι μόνο της πολιτικής ιστορίας αλλά των κοινωνικών επιστημών στο σύνολό τους.

### (3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Αναλυτικότερα, στο μάθημα εξετάζονται ζητήματα, τα οποία σχετίζονται με την οργάνωση του κράτους, την λειτουργία των πολιτικών θεσμών καθώς και την θέσπιση των Συνταγμάτων. Επιπρόσθετα, θα μας απασχολήσουν θέματα, τα οποία αφορούν την Πολιτειακή εξέλιξη και την αποτύπωση των φορέων της εξουσίας με έμφαση στην κοινωνική τους βάση και τις προγραμματικές τους αρχές κατά την διάρκεια ύπαρξης του Ελληνικού κράτους. Ο αστικός εκσυγχρονισμός και οι μεταβολές στην οικονομία φωτίζουν και επηρεάζουν τις πτυχές αυτής της θεσμικής εξέλιξης.

Στην ίδια κατεύθυνση θα αναλυθούν ζητήματα σχετικά με την εξέλιξη του πολιτικού συστήματος και την εκλογική διαδικασία, την επιρροή της εκτελεστικής εξουσίας, την οργάνωση της δικαιοσύνης και τις παρεμβάσεις του στρατού. Ακόμα, το μάθημα παρακολουθεί τις διαδικασίες ένταξης της Ελλάδας στην ευρωπαϊκή ενοποίηση.

Γενικότερα, στόχος του μαθήματος είναι να εισαχθούν οι φοιτητές στη θεωρητική συζήτηση για τη θεσμική συγκρότηση και αντίστοιχα εξέλιξη στο Ελληνικό κράτος. Ομοίως, να μνηθούν στην βασική για το θέμα βιβλιογραφία, στην κριτική προσέγγιση των πηγών (που παρουσιάζονται και αναλύονται κατά τις παραδόσεις) και στην τεχνική της συγγραφής μιας ιστορικής εργασίας.

Πεδία διαλέξεων: Οργάνωση της εξουσίας και η διαμόρφωση των πολιτικών θεσμών σε διάφορες περιόδους της ιστορίας του Ελληνικού Κράτους, τα Συντάγματα και η εδραίωση του Συνταγματικού κράτους, αναθεωρήσεις Συνταγμάτων και ο Συνταγματικός εκσυγχρονισμός, περίοδοι Ελληνικής Δημοκρατίας: θεσμοί, μεταρρυθμίσεις, πολιτικό σύστημα, πολιτικές. Πολιτεύματα και παραβιάσεις των δημοκρατικών θεσμών, πηγές, τεκμήρια και ανάλυση σχετικών κειμένων.

### (4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

|                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                             |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ</b><br>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως<br>εκπαίδευση κ.λπ.                                                                                | Παράδοση πρόσωπο με πρόσωπο και εξ αποστάσεως<br>εκπαίδευση κατά περίπτωση                                                                                                                                                                                  |
| <b>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ<br/>ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ</b><br>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην<br>Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία<br>με τους φοιτητές | Τα μαθήματα διεξάγονται με τη βοήθεια του<br>PowerPoint και υποστηρίζονται από έντυπο και<br>ηλεκτρονικό υλικό και από το σύστημα E-Course. Στο<br>πλαίσιο του μαθήματος δύναται να πραγματοποιηθεί<br>εκδρομή στη Βουλή των Ελλήνων και το Εθνικό Ιστορικό |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                 |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------|
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Μουσείο Αθηνών. Προβολή στους φοιτητές σχετικού ιστορικού αρχειακού υλικού (βίντεο) από το Ιστορικό Κινηματογραφικό Αρχείο της ΕΡΤ. Το μάθημα επικεντρώνεται στην προβολή των «Επικαίρων» και στην ανάλογη ανάλυση και κριτική.                                                                                 |                                 |
| <p><b>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</b></p> <p>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.</p> <p>Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη &amp; ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</p> <p>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</p> | <b>Δραστηριότητα</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                            | <b>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</b> |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Διαλέξεις                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | 40                              |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Μελέτη - ανάλυση βιβλιογραφίας                                                                                                                                                                                                                                                                                  | 135                             |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Συγγραφή εργασίας                                                                                                                                                                                                                                                                                               | 200                             |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                 |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                 |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | <b>Σύνολο μαθήματος</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                         | <b>375</b>                      |
| <p><b>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</b></p> <p>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>                                    | <p>Η αξιολόγηση γίνεται με συγγραφή εργασίας στην ελληνική γλώσσα, η οποία και θα παρουσιαστεί κατά τη διάρκεια των σεμιναρίων.</p> <p>Θα αξιολογηθεί η επιστημονική τεκμηρίωση, η επιχειρηματολογία, η ποιότητα του γραπτού λόγου, η σαφήνεια και η συνομιλία του με την ελληνική και διεθνή βιβλιογραφία.</p> |                                 |

##### (5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

###### **Ενδεικτική βιβλιογραφία**

- Έφη Αβδελά / Αγγέλικα Ψαρά, *Ο φεμινισμός στην Ελλάδα του Μεσοπολέμου, Μία ανθολογία*, Αθήνα 1985.
- Βαγγέλης Αγγελής, «Γιατί χαίρεται ο κόσμος και χαμογελάει, πατέρα...», *Μαθήματα Εθνικής Αγωγής και νεολαιίστικη προπαγάνδα στα χρόνια της μεταξικής δικτατορίας*, Αθήνα 2006.
- Νίκος Αλιβιζάτος, *Οι πολιτικοί θεσμοί σε κρίση 1922 - 1974, Όψεις της ελληνικής εμπειρίας*, Αθήνα 1995.
- Νικόλαος Α. Αναστασόπουλος, *Παραβατικές συμπεριφορές και καταστολή στην Ελλάδα κατά το Μεσοπόλεμο: Το παράδειγμα του νομού Ιωαννίνων*, Ιωάννινα 2012.
- Βενιζελισμός και Αστικός Εκσυγχρονισμός (επιμ. Γιώργος Θ. Μαυρογορδάτος - Χρήστος Χατζηιωσήφ), Ηράκλειο 1992.
- Ελευθέριος Βενιζέλος, *Κοινωνία - Οικονομία - Πολιτική στην εποχή του* (επιμ. Θ. Βερέμης - Γ. Γουλιμής), Αθήνα 1989,
- Θάνος Βερέμης, *Οι επεμβάσεις του στρατού στην ελληνική πολιτική 1916 – 1936*, Αθήνα 1977.
- Θάνος Βερέμης – Γιάννης Κολιόπουλος, *Ελλάς, Η σύγχρονη συνέχεια. Από το 1821 μέχρι σήμερα*, Αθήνα 2006.
- Τάσος Βουρνάς, *Ιστορία της Νεώτερης και Σύγχρονης Ελλάδας*, τόμ. Β', Αθήνα 2001.

- Έφη Γαζή, *Πατρίς, Θρησκεία, Οικογένεια, Ιστορία ενός συνθήματος (1880 – 1930)*, Αθήνα 2011.
- Βίκα Δ. Γκιζελή, *Κοινωνικοί Μετασχηματισμοί και προέλευση της κοινωνικής κατοικίας στην Ελλάδα (1920 - 1930)*, Αθήνα 1984.
- Γρηγόριος Δαφνής, *Η Ελλάς μεταξύ δύο πολέμων 1923 - 1940*, τόμ. Α' και Β', 1955.
- Η Ελλάδα '36 - '40. Από τη Δικτατορία στον Εμφύλιο, *Τομές και συνέχειες* (επιμ. Χάγκεν Φλάισερ), Αθήνα 2003.
- *Ιστορία της Ελλάδας του 20ού αιώνα, Ο Μεσοπόλεμος 1922 - 1940* (επιμ. Χρήστος Χατζηιωσήφ), τόμ. Α' και Β', Αθήνα 2002.
- *Ιστορία του Ελληνικού Έθνους*, τόμ. ΙΕ'.
- Margaret E. Kennan, *Η κοινωνική οργάνωση της εξορίας, πολιτικοί κρατούμενοι στον Μεσοπόλεμο*, Αθήνα 2004.
- Κώστας Κωστής, *Αγροτική οικονομία και Γεωργική Τράπεζα, Όψεις της ελληνικής οικονομίας στο Μεσοπόλεμο (1919 -1928)*, Αθήνα 1987.
- Αντώνης Λιάκος, *Εργασία και πολιτική στην Ελλάδα του Μεσοπολέμου, Το διεθνές γραφείο Εργασίας και η ανάδυση των κοινωνικών θεσμών*, Αθήνα 1993.
- Γεώργιος Ν. Μοσχόπουλος, *Ιστορία του Νέου Ελληνικού κράτους, πολιτικές προσεγγίσεις*, τόμ. Α' (1832 - 1940), Αθήνα 1997.
- Νίκος Μουζέλης, *Οικονομία και κράτος την εποχή του Βενιζέλου, Μελετήματα γύρω από τον Βενιζέλο και την εποχή του*, Αθήνα 1980.
- Mark Mazower, *Η Ελλάδα και η οικονομική κρίση του μεσοπολέμου*, (μτφ. Σπύρος Μαρκέτος), Αθήνα 2002.
- Αγγελική Πανοπούλου - Κώστας Τσικνάκης, *Ελληνικός Νεανικός Τύπος (1936 - 1941), Καταγραφή*, Αθήνα 1992.
- Μαρίνα Πετράκη, *Ο μύθος του Μεταξά, Δικτατορία και προπαγάνδα στην Ελλάδα*, Αθήνα 2006.
- Bernard Pierron, *Εβραίοι και χριστιανοί στη νεότερη Ελλάδα, ιστορία των διακοινοτικών σχέσεων από το 1821 ως το 1945*, (μτφ. Γιώργος Σαρατσιώτης), Αθήνα 2004.
- Πέτρος Πιζάνιας, *Οι φτωχοί των πόλεων, η τεχνογνωσία της επιβίωσης στην Ελλάδα το μεσοπόλεμο*, Αθήνα 1993.
- Άλκης Ρήγος, *Η Β' Ελληνική Δημοκρατία 1924 - 1935, Κοινωνικές διαστάσεις της πολιτικής σκηνής*, Αθήνα 1992.
- Άλκης Ρήγος, *Τα κρίσιμα χρόνια 1922 – 1935*, Αθήνα 1995.
- Θεόδωρος Διον. Σακελλαρόπουλος, *Οικονομία, κοινωνία, κράτος στην Ελλάδα του Μεσοπολέμου*, Αθήνα 1991.
- Κωνσταντίνος Σβολόπουλος, *Η ελληνική εξωτερική πολιτική, 1900 - 1935*, Αθήνα 1992.
- Σπύρος Τζόκας, *Ο Ελευθέριος Βενιζέλος και το εγχείρημα του αστικού εκσυγχρονισμού 1928 – 1932, η οικοδόμηση του αστικού κράτους*, Αθήνα 2002.
- Χάγκεν Φλάισερ (επιμ.), *Η Ελλάδα '36 - 49. Από τη Δικτατορία στον Εμφύλιο. Τομές και συνέχειες*, Αθήνα, 2003.
- Ιωάννης Κ. Χασιώτης, *Επισκόπηση της ιστορίας της νεοελληνικής διασποράς*, Θεσσαλονίκη 1993.
- Ευάνθης Χατζηβασιλείου, *Ο Ελληνικός Φιλελευθερισμός στο Σταυροδρόμι: Η «σοσιαλίζουσα» φάση 1934 - 1944*, Αθήνα 2003.
- Gunnar Hering, *Τα πολιτικά κόμματα στην Ελλάδα, 1821 - 1936* (μτφ. Θόδωρος Παρασκευόπουλος), τόμ. Β', Αθήνα 2004.
- Χρήστος Χατζηιωσήφ, *Η γηραιά σελήνη, η βιομηχανία στην ελληνική οικονομία, 1830 - 1940*, Αθήνα 1993.
- Μιχάλης Ψαλιδόπουλος, *Η κρίση του 1929 και οι Έλληνες οικονομολόγοι. Συμβολή στην ιστορία της οικονομικής σκέψης στην Ελλάδα του μεσοπολέμου*, Αθήνα 1989.

- Σπύρος Τζόκας, *Ο Ελευθέριος Βενιζέλος και το εγχείρημα του αστικού εκσυγχρονισμού*, Αθήνα 1999.
- Ελευθέριος Βενιζέλος, *η διαμόρφωση της πολιτικής σκέψης του, ιδεολογικές αφετηρίες και επιρροές*, Ίδρυμα της Βουλής, Αθήνα 2014.
- Νικόλαος Τσίρος, *Η νομοθεσία του Ελευθερίου Βενιζέλου κατά την περίοδο 1911 – 1920 στα πλαίσια της μεταρρυθμιστικής του πολιτικής και στα κοινωνικοπολιτικά δεδομένα της εποχής*, Αθήνα 2013.
- Μιχάλης Ρηγίνος, *Παραγωγικές δομές και εργατικά ημερομίσθια στην Ελλάδα, 1909 - 1936, Βιομηχανία - Βιοτεχνία*, Αθήνα 1987.
- Ξενοφών Ε. Ζολώτας, *Η Ελλάς εις το στάδιον της εκβιομηχανίσεως*, Αθήνα 1926
- Ξενοφών Ε. Ζολώτας, *Κατευθύνσεις της οικονομικής μας πολιτικής*, Αθήνα 1936.
- Μαργαρίτα Δρίτσα, *Βιομηχανία και Τράπεζες στην Ελλάδα του μεσοπολέμου*, Αθήνα 1990.
- Θάνος Βερέμης (επίμ.), *Ο Μεταξάς και η εποχή του*, Αθήνα 2009.
- Σπύρος Μαρκέτος, *Πώς φίλησα τον Μουσολίνι! Τα πρώτα βήματα του ελληνικού φασισμού*, τόμ. Ι, Αθήνα 2006.
- *Η Ελλάδα στο Μεσοπόλεμο, μετασχηματισμοί και διακυβεύματα*, (επιμ. Έφη Αβδελά, Ραϋμόνδος Αλβανός, Δημήτρης Κουσουρής, Μενέλαος Χαραλαμπίδης), Αθήνα 2017.

## ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

### (1) ΓΕΝΙΚΑ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                       |                                      |                           |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------|---------------------------|
| <b>ΣΧΟΛΗ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ                                                                                                            |                                      |                           |
| <b>ΤΜΗΜΑ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ                                                                                             |                                      |                           |
| <b>ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ                                                                                                          |                                      |                           |
| <b>ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | ΙΠ2202                                                                                                                | <b>ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ</b>               | B                         |
| <b>ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ: Η ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ ΤΗΣ ΜΕΣΑΙΑΣ ΤΑΞΗΣ                                                     |                                      |                           |
| <b>ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</b><br><i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i> |                                                                                                                       | <b>ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</b> | <b>ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ</b> |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                       | 3                                    | 15                        |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                       |                                      |                           |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                       |                                      |                           |
| <i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                       | Παράδοση                             |                           |
| <b>ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b><br><i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>                                                                                                                                                                                                                       | Ειδίκευσης γενικών γνώσεων                                                                                            |                                      |                           |
| <b>ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Όχι                                                                                                                   |                                      |                           |
| <b>ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Ελληνικά και για φοιτητές/φοιτήτριες του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ κατά περίπτωση εργασίες σε Αγγλικά, Γαλλικά |                                      |                           |
| <b>ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Ναι                                                                                                                   |                                      |                           |
| <b>ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                       |                                      |                           |

### (2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Μαθησιακά Αποτελέσματα</b><br><i>Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.</i><br><i>Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α</i> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης</li> <li>• Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 &amp; 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β</li> <li>• Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων</li> </ul> |
| <p>Εξοικείωση των φοιτητών/φοιτητριών με την ανάλυση διαφορετικών κοινωνικών συνθηκών σε μητρόπολη και αποικία κατά τον 18<sup>ο</sup> αιώνα, κατανόηση της διαφορετικότητας και των κοινωνικών αντιφάσεων, της συνύπαρξης οικονομικής και κοινωνικής προόδου με την πολιτική οπισθοδρόμηση και τον ρατσισμό. Ανάπτυξη της αναλυτικής ικανότητας και της κριτικής σκέψης απέναντι σε αυτό που παρουσιάζεται σήμερα ως αυτονόητο, «πολιτικά ορθό» ή συνολικά αποδεκτό.</p>                                                                                                                                                                                                                         |
| <b>Γενικές Ικανότητες</b><br><i>Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |

|                                                                                                       |                                                                                              |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------|
| Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:       |                                                                                              |
| Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών | Σχεδιασμός και διαχείριση έργων                                                              |
| Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις                                                                        | Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα                                    |
| Λήψη αποφάσεων                                                                                        | Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον                                                               |
| Αυτόνομη εργασία                                                                                      | Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου |
| Ομαδική εργασία                                                                                       | Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής                                                             |
| Εργασία σε διεθνές περιβάλλον                                                                         | Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης                                   |
| Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον                                                                  | .....                                                                                        |
| Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών                                                                       | Άλλες...                                                                                     |
|                                                                                                       | .....                                                                                        |

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών  
 Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις  
 Αυτόνομη αλλά και ομαδική εργασία  
 Εργασία σε διεθνές και σε διεπιστημονικό περιβάλλον  
 Σεβασμός στη διαφορετικότητα, πολιτισμική, ιδεολογική, ταυτοτική  
 Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου και φυλής  
 Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής  
 Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής σκέψης και της κριτικής σκέψης

### (3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Στο σεμινάριο θα εξετάσουμε τους λόγους και τις καταστάσεις που οδήγησαν στον μετασχηματισμό της αμερικανικής δημοκρατίας σε μία «middle-class republic», αναδεικνύοντας τις πολιτικές, οικονομικές, κοινωνικές και πολιτισμικές δυναμικές που αναπτύχθηκαν στην πορεία των αιώνων ύπαρξής της, με εσωτερικές αντιφάσεις και συχνά σε αντιδιαστολή με τις πιο γνώριμες ευρωπαϊκές εξελίξεις. Θα αναζητηθούν τα φιλοσοφικά και πολιτικά θεμέλια της αμερικανικής δημοκρατίας, θα αντιμετωπιστούν η δουλεία, οι φυλετικές διακρίσεις και οι διακρίσεις του φύλου ως οργανικό τμήμα της κοινωνικής δομής και θα επιχειρηθεί η σύγκριση με τα ευρωπαϊκά αριστοκρατικά μοντέλα.

Προγραμματισμός συναντήσεων:

- 1-2: Προεπαναστατική Αμερική και ο αγώνας για Ανεξαρτησία
- 3-4: Το Σύνταγμα και η συγκρότηση του Κράτους
- 5-6: Συζητώντας το de la démocratie en Amérique του Tocqueville
- 7: Οικονομία, σιδηρόδρομος και βιομηχανική ανάπτυξη στον 19<sup>ο</sup> αιώνα
- 8: Frontier Thesis, εδαφική εξάπλωση και η ενσωμάτωση της μεσαίας αγροτικής τάξης
- 9-10: Δουλεία και φυλετικές διακρίσεις
- 11-12: Η άνοδος της μισθωτής εργασίας
- 13: Παρουσίαση εργασιών

### (4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

|                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ</b><br><i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i>                                                                         | Παράδοση πρόσωπο με πρόσωπο σε live streaming για όσους/όσες έχουν ενταχθεί στο ΠΠΣ και βρίσκονται εκτός Ιωαννίνων                                                             |
| <b>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ</b><br><i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i> | Χρήση Τ.Π.Ε (τεχνολογίας, πληροφορικής, επικοινωνιών): 'πολυμεσικές' εφαρμογές και διαδικτυο: power point, προβολή βίντεο, φιλμ, ντοκιμαντέρ, φωτογραφικού υλικού. Ηλεκτρονική |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                 |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------|
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | επικοινωνία και υποστήριξη των φοιτητών μέσω της πλατφόρμας του πανεπιστημίου e-course.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                 |
| <b>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</b><br>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.<br>Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.<br><br>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS | <b>Δραστηριότητα</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | <b>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</b> |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Προετοιμασία διαλέξεων                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | 60                              |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Μελέτη βιβλιογραφίας                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 80                              |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Διαδραστική διδασκαλία: προφορική παρουσίαση βιβλιογραφικού υλικού                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | 60                              |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Προφορική παρουσίαση εργασίας                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | 40                              |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Συγγραφή εργασίας                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | 135                             |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | <b>Σύνολο Μαθήματος</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | <b>375 ώρες</b>                 |
| <b>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</b><br>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης<br><br>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες<br><br>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.                            | Γλώσσα αξιολόγησης: ελληνικά. Αγγλικά και γαλλικά για φοιτητές/φοιτήτριες Erasmus+<br><br>Μέθοδοι αξιολόγησης: <ul style="list-style-type: none"> <li>- Παρουσίαση βιβλιογραφικού υλικού που έχει ανατεθεί ατομικά ή σε μικρές ομάδες φοιτητών στη διάρκεια του εξαμήνου για τις διάφορες ενότητες του σεμιναρίου</li> <li>- Διαμόρφωση και παρουσίαση γραπτής εργασίας</li> <li>- Γραπτή εργασία</li> </ul> |                                 |

## (5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

### Ενδεικτική βιβλιογραφία:

Robert J. Allison, *The American Revolution: A Very Short Introduction*, Oxford University Press, 2015

Bernard Bailyn, *The Ideological Origins of the American Revolution*, Harvard University Press, (1967), 1992

Joseph J. Ellis, *American Creation: Triumphs and Tragedies in the Founding of the Republic*, New York: Alfred A. Knopf, 2007

Joseph K. Ellis, *The Cause: The American Revolution and its Discontents, 1773-1783*, Liveright, 2021

Jeffrey A. Engel, Mark Atwood Lawrence, Andrew Preston (eds), *America in the World: A History in Documents from the War with Spain to the War on Terror*, Princeton University Press, 2014

Eric Foner, *Give me Liberty: An American History*, New York: Norton, 2017 (5<sup>th</sup> edition)

Matthew Harris/Thomas Kidd (eds), *The Founding Fathers and the Debate over Religion in Revolutionary America: A History in Documents*, Oxford University Press, 2011

Merrill Jensen, *The Founding of a Nation: A History of the American Revolution, 1763-1776*, Oxford University Press, (1968), 2004

Lucien Jaume, *Tocqueville. Les sources aristocratiques de la liberté. Biographie intellectuelle*, Paris : Fayard, 2008

Christopher Lasch, *The True and Only Heaven: Progress and its Critics*, New York : W. W. Norton & Company, 1991

Yuval Levin, *The Great Debate: Edmund Burke, Thomas Paine, and the Birth of Right and Left*, New York: Basic Books, 2014

James M. McPherson, *Cry of Freedom: The American Civil War*, London: Penguin, 1990

Pauline Maier, *From Resistance to Revolution: Colonial Radicals and the Development of American Opposition to Britain, 1765-1776*, New York: W.W. Norton & Company, 1992

Pauline Maier, *American Scripture: Making the Declaration of Independence*, New York: Vintage, 1998

Pauline Maier, *Ratification: The People Debate the Constitution, 1787-1788*, Simon & Schuster, 2011

Sandy L. Maisel, *American Political Parties and Elections: A Very Short Introduction*, Oxford: Oxford University Press, 2016

Pierre Manent, *Les libéraux*, Paris: Gallimard, 2001

Pierre Manent, *Tocqueville et la nature de la démocratie*, Paris : Gallimard, 2006

Jack N. Rakove, *Original Meanings: Politics and Ideas in the Making of the Constitution*, Vintage, 1997

Jack N. Rakove, *The Beginnings of National Politics: An Interpretive History of the Continental Congress*, Johns Hopkins University Press, 2019

David Reynolds, *America, Empire of Liberty: A New History*, London: Penguin 2010

Jeffrey Rosen, *The Pursuit of Happiness: How Classical Writers on Virtue Inspired the Lives of the Founders and Defined America*, Simon & Schuster, 2024

Laurence R Samuel, *The American Middle Class: A Cultural History*, Routledge, 2013

Simon Schama, *The American Future: A History from the Founding Fathers to Barak Obama*, New York: Vitage, 2009

James T. Schleifer, *The Making of Tocqueville's 'Democracy in America'*, Liberty Fund, 2000

Alexis de Tocqueville, *De la démocratie en Amérique*, t. I (1835), t. II (1840), Paris : Flammarion, 1981

Alan Taylor, *American Revolutions: A Continental History, 1750-1804*, New York: W.W. Norton, 2016

Gordon S. Wood, *The Radicalism of the American Revolution*, Vintage, 1993

Gordon S. Wood, *The Creation of the American Republic, 1776-1787*, University of North Carolina Press, 1998

Gordon S. Wood, *Constitutionalism in the American Revolution*, Oxford University Press, 2021

Howard Zinn, *A People's History of the United States*, Harper & Row, (1980), 2015

*Ιστοσελίδες για την ιστορία των ΗΠΑ:*

<https://history.state.gov/milestones/all>

<http://www.ushistory.org/us/>

<https://www.usa.gov/history>

<https://americainclass.org/>

<https://www.ferris.edu/HTMLS/news/jimcrow/>

(Jim Crow Museum of Racist Memorabilia, Ferris State University)

<http://americainclass.org/primary-sources/>

## ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

### (1) ΓΕΝΙΚΑ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                        |                                      |                           |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------|---------------------------|
| ΣΧΟΛΗ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ                                                                                                             |                                      |                           |
| ΤΜΗΜΑ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ                                                                                              |                                      |                           |
| ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ                                                                                                           |                                      |                           |
| ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | ΙΠ2203                                                                                                                 | ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ                      | B                         |
| ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | ΚΟΣΜΟΙ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΙΣΤΟΡΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ, ΠΗΓΕΣ, ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ                                                  |                                      |                           |
| <b>ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</b><br><i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i> |                                                                                                                        | <b>ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</b> | <b>ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ</b> |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                        | 3                                    | 15                        |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                        |                                      |                           |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                        |                                      |                           |
| Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                        | Παράδοση                             |                           |
| <b>ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b><br><i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>                                                                                                                                                                                                                       | Ειδικού υποβάθρου                                                                                                      |                                      |                           |
| <b>ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Όχι                                                                                                                    |                                      |                           |
| <b>ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Ελληνικά και για φοιτήτριες/φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ κατά περίπτωση εργασίες σε Αγγλικά, Γαλλικά. |                                      |                           |
| <b>ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Ναι                                                                                                                    |                                      |                           |
| <b>ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                        |                                      |                           |

### (2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Μαθησιακά Αποτελέσματα</b><br><i>Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.</i><br><i>Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α</i> <ul style="list-style-type: none"> <li>Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης</li> <li>Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 &amp; 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β</li> <li>Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων</li> </ul> |
| <p>Οι φοιτητές και φοιτήτριες:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Εξοικειώνονται με την έρευνα στην ιστορία της εργασίας.</li> <li>Εμβαθύνουν στη σχετική βιβλιογραφία της νεότερης ιστορίας και των κοινωνικών επιστημών.</li> <li>Ασκούνται στην ιστορική έρευνα και τη σύνθεση.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| <b>Γενικές Ικανότητες</b><br><i>Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |

Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας

και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

.....

Άλλες...

.....

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών. Αυτόνομη και ομαδική εργασία σε διεθνές και διεπιστημονικό περιβάλλον. Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών. Σεβασμός στη διαφορετικότητα και την πολυπολιτισμικότητα. Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα τάξης, φυλής, φύλου, θρησκευματος. Παραγωγή ελεύθερης, κριτικής, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

### (3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα εξετάζει την ιστορική συγκρότηση της έννοιας της εργασίας στη νεότερη και σύγχρονη εποχή μέσα από διαφορετικές ιστοριογραφικές προσεγγίσεις. Από τις πρώτες θεωρητικές αναφορές στο βιομηχανικό τρόπο παραγωγής (Α. Smith, D. Ricardo) και μέχρι σήμερα, η εργασία-εμπόρευμα και εξάρτημα της αγοράς, αποκομμένη από τη φιλοσοφική διάσταση της ανθρώπινης δραστηριότητας που την ταυτίζει με την ίδια τη ζωή, καταλαμβάνει κεντρική θέση στο πεδίο της οικονομίας· όχι μόνο ως συντελεστής της παραγωγικής διαδικασίας, αλλά και ως μέτρο της αξίας των προϊόντων. Η επανένταξη της ανθρώπινης εργασίας στη φιλοσοφική της διάσταση από τον Κ. Μαρξ, η σύνδεση των εννοιών της εργασίας και της ελευθερίας, η ανάδειξη των κοινωνικών τάξεων και του ιδιαίτερου ρόλου της εργατικής τάξης έθεσαν την εργασία όχι πια μόνο στο προσκήνιο της οικονομίας, αλλά στο επίκεντρο των κοινωνικών και πολιτικών προβληματισμών των αιώνων που ακολούθησαν. Εστιάζοντας στις ποικίλες μορφές που έλαβε η εργασία ιστορικά το σεμινάριο θα αναδείξει τις διχοτομίες που διέπουν την έννοια: παραγωγική/«αναπαραγωγική» εργασία, ελεύθερη/καταναγκαστική, μισθωτή/άμισθη, σταθερή/ευέλικτη, σύγχρονη/παραδοσιακή κ.ο.κ., ακολουθώντας τις κύριες ιστοριογραφικές τάσεις και τις διαφορετικές θεωρητικές/μεθοδολογικές προσεγγίσεις που έχουν διαμορφώσει το πεδίο της ιστορίας της εργασίας από τον 19<sup>ο</sup> αιώνα έως σήμερα.

#### Διάγραμμα

1. Η εργασία στην κλασική πολιτική οικονομία, 18<sup>ος</sup>-19<sup>ος</sup> αι. (Άνταμ Σμιθ, Ντέιβιντ Ρικάρντο).
2. Η επανένταξη της εργασίας στη φιλοσοφική της διάσταση, 19<sup>ος</sup> αι. (Καρλ Μαρξ)
3. Οι συντεχνίες από τον Μεσαίωνα στη νεότερη εποχή (Ευρώπη, Οθωμανική Αυτοκρατορία).
4. Βιομηχανική Επανάσταση. Εργασία και εκμηχάνιση/εργοστασιακό σύστημα.
5. Εργατικές διεκδικήσεις, εργατικά σωματεία, 19<sup>ος</sup>-20<sup>ός</sup> αι.
6. Παραγωγική / «αναπαραγωγική» εργασία. Η διάσταση του φύλου και της οικογένειας.
7. Παρουσιάσεις φοιτητικών εργασιών Ι.
8. Καταναγκαστική και ανελεύθερη εργασία.
9. Το ζήτημα της «ηθικής οικονομίας».
10. Ευέλικτες μορφές εργασίας: η ιστορικότητα του φαινομένου.

11. Μετανάστευση και αγορές εργασίας. Ρυθμίσεις των αγορών εργασίας/νομοθετικές παρεμβάσεις, 19<sup>ος</sup>-20<sup>ος</sup> αι. Διεθνείς οργανισμοί, 20<sup>ός</sup> αι.
12. Global labour history: ιστοριογραφική ανανέωση;
13. Παρουσιάσεις φοιτητικών εργασιών II.

#### (4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                 |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------|
| <b>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ</b><br><i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Παράδοση πρόσωπο με πρόσωπο.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                 |
| <b>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ</b><br><i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Χρήση πολυμέσων και Διαδικτύου<br>Ηλεκτρονική επικοινωνία<br>Υποστήριξη του μαθήματος μέσω της πλατφόρμας ecourse.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                 |
| <b>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</b><br><i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.<br/>           Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη &amp; ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.<br/><br/>           Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</i> | <b>Δραστηριότητα</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | <b>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</b> |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Διαλέξεις - Σεμινάρια                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | 40                              |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Βιβλιογραφική προετοιμασία για τις ενότητες του μαθήματος                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | 80                              |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Προφορικές παρουσιάσεις σχετικές με τις ενότητες του μαθήματος με βάση τη βιβλιογραφία                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | 60                              |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Προφορική παρουσίαση της προόδου της γραπτής εργασίας                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | 60                              |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Συγγραφή εργασιών                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | 135                             |
| Σύνολο Μαθήματος                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | 375 ώρες                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                 |
| <b>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</b><br><i>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης<br/><br/>           Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμών, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες<br/><br/>           Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</i>                                | Γλώσσα αξιολόγησης: ελληνικά. Αγγλικά και γαλλικά για φοιτητές/φοιτήτριες Erasmus+<br><br>Μέθοδοι αξιολόγησης: <ul style="list-style-type: none"> <li>- Προφορικές παρουσιάσεις στο πλαίσιο των ενοτήτων του μαθήματος με βάση τη βιβλιογραφία.</li> <li>- Προφορικές παρουσιάσεις των γραπτών εργασιών.</li> <li>- Δύο μικρές γραπτές εργασίες. Στις εργασίες θα αξιολογηθεί η επιστημονική τεκμηρίωση, η επιχειρηματολογία, η ποιότητα του γραπτού λόγου, η σαφήνεια και η συνομιλία με τη βιβλιογραφία.</li> </ul> |                                 |

#### (5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

##### **Προτεινόμενη ενδεικτική Βιβλιογραφία**

Ava Baron (ed.), *Work engendered. Toward a New History of American Labor* (London: Cornell University Press, 1991).

Stefano Bellucci and Holger Weiss (eds.), *The Internationalisation of the Labour Question. Ideological Antagonism, Workers' Movements and the ILO since 1919*, Palgrave Studies in the History of Social Movements (London: Palgrave Macmillan, 2020).

Eloisa Betti, Leda Papastefanaki, Marica Tolomelli, Susan Zimmermann (eds.), *Women, Work, and Activism. Contributions to the history of labour in the long 20th century*, Series: Work and Labor – Transdisciplinary Studies for the 21st Century (Budapest/New York: CEU Press 2022).

Eileen Boris, *Making the Woman Worker. Precarious Labor and the Fight for Global Standards, 1919-2019* (Oxford: Oxford University Press, 2019).

Eileen Boris, Dorothea Hoehtker, and Susan Zimmermann (eds.), *Women's ILO: Transnational Networks, Global Labour Standards, and Gender Equity, 1919 to Present* (Leiden, 2018).

Christian G. De Vito and Alex Lichtenstein, *Global Convict Labour*, Studies in Global Social History 19 (Leiden and Boston: Brill, 2015).

Christian G. De Vito and Anne Gerritsen (eds.), *Micro-spatial Histories of Global Labour* (London: Palgrave Macmillan, 2018).

Suraiya Faruqi, *Artisans of Empire: Crafts and Craftspeople under the Ottomans* (London-New York: I.B. Tauris, 2009).

Suraiya Faruqi, *Bread from the lion's mouth. Artisans struggling for a livelihood in ottoman cities* (New York, 2015).

Eric Geerkens, Nicolas Hatzfeld, Isabelle Lespinet-Moret, Xavier Vigna (dir.), *Les enquêtes ouvrières dans l'Europe contemporaine. Entre pratiques scientifiques et passions politiques* (Paris, 2019).

Herbert G. Gutman, *Work, Culture, and Society in Industrializing America: Essays in American Working-Class and Social History* (New York, 1976).

Valerie G. Hall, *Women at Work, 1860–1939: How Different Industries Shaped Women's Experiences* (Woodbridge, 2013).

Lex Heerma van Voss and Marcel van der Linden (eds.), *Class and Other Identities: Gender, Religion and Ethnicity in the Writing of European Labor History* (New York, 2002).

Eric Hobsbawm, *Labouring men. Studies in the history of labour* (London, 1964).

Karin Hofmeester and Marcel van der Linden (eds.), *Handbook Global History of Work* (Berlin, 2018).

Patrick Joyce, *Work, society and Politics. The culture of the factory in later Victorian England*, (London, 1980).

David Montgomery, *Workers' Control in America: Studies in the History of Work, Technology, and Labor Struggles* (New York, 1979).

David Montgomery, *The Fall of the House of Labor: The Workplace, the State, and American Labor Activism, 1865–1925* (New York, 1987).

Leda Papastefanaki and M. Erdem Kabadayı (eds.), *Working in Greece and Turkey: A Comparative Labour History from Empires to Nation States, 1840 – 1940*, Series: International Studies in Social History, Volume 33, (New York / Oxford, 2020).

Leda Papastefanaki and Nikos Potamianos (eds.), *Labour history in the semi-periphery. Southern Europe, 19th-20th centuries* (Berlin/Boston 2021).

Roy Rosenzweig, *Eight Hours for What We Will: Work and Leisure in an Industrial City, 1870-1920* (New York, 1983).

Raffaella Sarti, Anna Bellavitis, and Manuela Martini (eds.), *What is Work? Gender at the Crossroads of Home, Family, and Business from the Early Modern Era to the Present* (New York, 2018).

Peter Scholliers and Leonard Schwartz (eds.), *Experiencing wages. Social and cultural aspects of wage forms in Europe since 1500* (New York, 2006).

Michael Sonenscher, *Work and wages. Natural law, politics and the eighteenth century French trades* (Cambridge, 1989).

Adam Smith, *An Inquiry into the Nature and Causes of the Wealth of Nations*, 1776 [= Έρευνα για τη φύση και τις αιτίες του πλούτου των εθνών. Βιβλία I & II, μετάφραση Χρ. Βαλλιάνος, επιστ. επιμέλεια- εισαγωγή Γ. Μηλιός, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2000]

Alessandro Stanziani, *Sailors, Slaves, and Immigrants. Bondage in the Indian Ocean World, 1750-1914*, Palgrave MacMillan, 2014

Louise Tilly and Joan Scott, *Women, work and family* (New York, 1978).

Nicholas Theocarakis, "The concept of labour in the history of political economy", *The Economic and Labour Relations Review* Vol. 20 No. 2, (2010) pp. 7–38.

Edward P. Thompson, *The making of the English working class*, Penguin, Harmondsworth 1991 [= Η συγκρότηση της αγγλικής εργατικής τάξης (Αθήνα: ΠΙΟΠ, 2018)]

Marcel van der Linden, *Workers of the World: Essays Toward a Global Labor History*, Studies in Global Social History 1 (Leiden and Boston: Brill, 2008).

Marcel van der Linden and Karl Heinz Roth (eds.), *Beyond Marx: Theorising the Global Labour Relations of the Twenty-First Century* (Leiden and Boston: Brill, 2014).

Έφη Αβδελά, *Δημόσιοι υπάλληλοι γένους θηλυκού. Καταμερισμός της εργασίας κατά φύλα στον δημόσιο τομέα, 1908-1955* (Αθήνα, 1990).

Έφη Αβδελά κ.ά, *Επισφαλής εργασία, «γυναικεία εργασία»: παρέμβαση με αφορμή την Κωνσταντίνα Κούνεβα* (Αθήνα Νεφέλη-περιοδικό Ιστορείν, 2009).

Νίκος Θεοχαράκης, *Η νεοκλασική θεωρία της εργασίας. Μια κριτική επισκόπηση υπό το πρίσμα της ιστορίας της οικονομικής σκέψης* (Αθήνα, 2005).

Γιώργος Κουκουλές, *Για μια Ιστορία του ελληνικού συνδικαλιστικού κινήματος. Εισαγωγή στην παιδαγωγική της ιστορικής έρευνας*, Οδυσσέας, Αθήνα 1994

Αντώνης Λιάκος, *Εργασία και πολιτική στην Ελλάδα του Μεσοπολέμου. Το Διεθνές Γραφείο Εργασίας και η ανάδυση των κοινωνικών θεσμών* (Αθήνα, 1993).

Λήδα Παπαστεφανάκη, *Εργασία, τεχνολογία και φύλο στην ελληνική βιομηχανία: η κλωστοϋφαντουργία του Πειραιά (1870–1940)* (Ηράκλειο: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 2009).

Ποθητή Χαντζαρούλα, *Σμιλεύοντας την υποταγή: οι έμμισθες οικιακές εργάτριες στην Ελλάδα το πρώτο μισό του εικοστού αιώνα* (Αθήνα: Παπαζήσης, 2012).

Τ. Τίλλυ και Κ. Τίλλυ, *Η εργασία στον καπιταλισμό* (Αθήνα: Καστανιώτης, 2001).

Ε. Π. Τόμσον, *Χρόνος, εργασιακή πειθαρχία και βιομηχανικός καπιταλισμός*, μετάφραση Β. Τομανάς (Θεσσαλονίκη, 1994).

Κώστας Φουντανόπουλος, *Εργασία και εργατικό κίνημα στη Θεσσαλονίκη, 1908-1936: ηθική οικονομία και συλλογική δράση στο Μεσοπόλεμο* (Αθήνα: Νεφέλη, 2005).

#### **Συναφή επιστημονικά περιοδικά**

- *International Revue of Social History*
- *Labour History: A Journal of Labour and Social History*
- *Labour/Le Travail*
- *International Labor and Working-Class History*
- *History Workshop Journal*
- *Μνήμων*
- *Τα Ιστορικά*

## ΠΕΡΙΓΡΑΦΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

### (1) ΓΕΝΙΚΑ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                |                                      |                           |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------|---------------------------|
| <b>ΣΧΟΛΗ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ                                                                                                                                                     |                                      |                           |
| <b>ΤΜΗΜΑ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ                                                                                                                                      |                                      |                           |
| <b>ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ                                                                                                                                                   |                                      |                           |
| <b>ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | ΙΠ2204                                                                                                                                                         | <b>ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ</b>               | B                         |
| <b>ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ: ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΘΕΩΡΙΑ                                                                                                                               |                                      |                           |
| <b>ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</b><br><i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i> |                                                                                                                                                                | <b>ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</b> | <b>ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ</b> |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                | 3                                    | 15                        |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                |                                      |                           |
| <i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                | Παράδοση                             |                           |
| <b>ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b><br><i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>                                                                                                                                                                                                                       | Μάθημα γενικού υποβάθρου με ειδίκευση γενικών γνώσεων στα πεδία της Ιστορίας, της Κοινωνιολογίας, της Ανθρωπολογίας και των Σπουδών για τη Διεθνή Μετανάστευση |                                      |                           |
| <b>ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Όχι                                                                                                                                                            |                                      |                           |
| <b>ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Ελληνικά και για φοιτήτριες/φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ κατά περίπτωση εργασίες σε Αγγλικά, Γαλλικά ή Ιταλικά                                |                                      |                           |
| <b>ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Και σε φοιτήτριες/φοιτητές Erasmus+                                                                                                                            |                                      |                           |
| <b>ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                |                                      |                           |

### (2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>Μαθησιακά Αποτελέσματα</b></p> <p>Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.</p> <p>Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης</li> <li>Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 &amp; 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β</li> <li>Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων</li> </ul> |
| <p>Μαθησιακά αποτελέσματα: εξοικείωση των φοιτητριών/φοιτητών με ένα κατεξοχήν διεπιστημονικό θέμα, όπως οι Σπουδές για την Διεθνή Μετανάστευση μέσω της ανάλυσης των εννοιών του «μετανάστη», του «αιτούντος άσυλο», του «πρόσφυγα» κ.λπ.</p> <p>Ανάπτυξη δεξιοτήτων σχετικά με την έρευνα της Μετανάστευσης ως αναπόσπαστου τμήματος της πολιτικής ατζέντας του «δυτικού» κόσμου, των ανθρωπιστικών κρίσεων, της ξενοφοβίας και του νέο-ρατσισμού (π.χ. ανίχνευση, καταγραφή, δημιουργία podcasts, από μετανάστριες/μετανάστες στην Ήπειρο και αλλού, ψηφιοποίηση αποτελεσμάτων)</p>                                                                                                       |

### Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας

και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

.....

Άλλες...

.....

Το μάθημα αποσκοπεί:

- Στην συνεχή ανάπτυξη του σεβασμού των φοιτητριών και των φοιτητών στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
- Στην επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου (μεταναστριών, προσφυγισσών κ.α)
- Στην αναλυτική συζήτηση και προσαρμογή των φοιτητριών και φοιτητών μέσα σε μεταβαλλόμενα περιβάλλοντα (π.χ. πόλεις, νησιά και γειτονιές της Ελλάδας που δέχονται μετανάστες, πρόσφυγες κ.λπ)
- Ομαδική εργασία
- Εργασία σε διεθνές περιβάλλον (και διεθνείς οργανισμούς που ασχολούνται με την μετανάστευση)
- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής σχετικά με ζητήματα «ξеноφοβίας» «ρατσισμού» κ.λπ

### (3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το φαινόμενο της διεθνούς μετανάστευσης είναι πολυσύνθετο και η διερεύνηση των αιτιών και των οικονομικών, κοινωνικών, πολιτικών και πολιτισμικών επιπτώσεών του, τόσο στη χώρα προέλευσης, όσο και στη χώρα υποδοχής, απαιτεί πολλαπλότητα προσεγγίσεων και μεθοδολογικών εργαλείων. Συνυφαίνεται δε με τις «μεγάλες» ιστορίες του καπιταλισμού, του εκσυγχρονισμού, της εκβιομηχάνισης, των πολέμων, σχετίζεται με άλλα λόγια άμεσα με όλα τα ζητήματα οικονομικής, πολιτικής και ηθικής φύσεως, τα οποία η σημερινή ανθρωπότητα βιώνει και υφίσταται, χωρίς ωστόσο να φαίνεται ότι μπορεί να επιλύσει ή – έστω – να θέσει υπό βελτιωμένους όρους.

Το σεμινάριο θα μελετήσει την ελληνική υπερατλαντική μετανάστευση του εικοστού αιώνα, καθώς και την ελληνική μετανάστευση στην Ευρώπη τον εικοστό και τον εικοστό πρώτο αιώνα, ενώ θα επεκταθεί στα χαρακτηριστικά και τις αιτίες της σημερινής διεθνούς μετανάστευσης. Θα διερευνηθούν παραδείγματα τα οποία αναδεικνύουν τις εμπειρίες της εκμετάλλευσης που βιώνουν μετανάστες/μετανάστριες τόσο στον εργασιακό χώρο όσο και στον πολιτικό/κοινωνικό.

Ιδιαίτερο βάρος θα δοθεί στην εργασιακή εκμετάλλευση παγκοσμίως και «διαχρονικά» π.χ. των Ελλήνων στην Αμερική ή των Πακιστανών στην Ελλάδα, η οποία συνήθως «διευκολύνεται» από ιδεολογικοποιημένες αντιλήψεις και νοοτροπίες περί «νόντιων», «σκουρόχρωμων», «ξένων», «ορθόδοξων» ή «μωαμεθανών», επιτείνοντας ταυτόχρονα την κοινωνική, πολιτισμική και πολιτική περιθωριοποίηση των φυλετικοποιημένων αυτών πληθυσμών. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, θα μας απασχολήσουν πρόσφατα γεγονότα όπως ο πόλεμος στη Συρία, η αύξηση της άτυπης μετανάστευσης αλλά και των προσφυγικών ροών

στην Ευρώπη, η παγκόσμια οικονομική κρίση, η άνοδος των νέο-ρατσιστικών ιδεολογιών, η «περιφρούρηση» της Ευρωπαϊκής Ένωσης κ.λπ.

#### Πεδία Διαλέξεων

1. Εισαγωγή στις μεταναστευτικές σπουδές
2. Έννοιες και πραγματικότητες: μετανάστης, πρόσφυγας, αιτών άσυλο
3. Η Διασπορά ως πεδίο των μεταναστευτικών σπουδών
4. Η υπερατλαντική μετανάστευση του εικοστού αιώνα
5. Η ελληνική υπερατλαντική μετανάστευση
6. «Στου Βελγίου τις στοές»: Έλληνες εργάτες στα ανθρακωρυχεία
7. Έλληνες μετανάστες στην Ευρώπη του εικοστού και του εικοστού πρώτου αιώνα
8. Παγκοσμιοποίηση και διεθνής μετανάστευση
9. Θεσμοί, οργανώσεις, αυτό-οργάνωση των μεταναστών: παραδείγματα από την Ευρώπη και την Αμερική
10. Δίκτυα παράτυπης/παράνομης μετανάστευσης: τα δρομολόγια Τουρκίας-Ελλάδας
11. Στο σύνορο: μετανάστευση στην Αλβανο-Ελληνική μεθόριο
12. Προσφυγική-μεταναστευτική εργασία: η νομοθεσία στην Ελλάδα του εικοστού πρώτου αιώνα
13. Αόρατες ζωές: μετανάστες και πρόσφυγες στα Ιωάννινα του σήμερα

#### (4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                     |                                     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|
| <b>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ</b><br><i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως<br/>εκπαίδευση κ.λπ.</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Παράδοση πρόσωπο με πρόσωπο και εξ αποστάσεως                                                       |                                     |
| <b>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ</b><br><i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην<br/>Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία<br/>με τους φοιτητές</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Έντονη χρήση παρουσίασης power point και σχετικών video, ντοκιμαντέρ, φωτογραφικού υλικού, podcasts |                                     |
| <b>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</b><br><i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και<br/>μέθοδοι διδασκαλίας.<br/>Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση,<br/>Άσκηση Πεδίου, Μελέτη &amp; ανάλυση<br/>βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική<br/>(Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό<br/>Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία,<br/>Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης<br/>(project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών,<br/>Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</i><br><br><i>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για<br/>κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι<br/>ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με<br/>τις αρχές του ECTS</i> | <b>Δραστηριότητα</b>                                                                                | <b>Φόρτος Εργασίας<br/>Εξαμήνου</b> |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Αυτόνομη μελέτη                                                                                     | 110 ώρες                            |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Ανίχνευση και Προετοιμασία πηγών                                                                    | 100 ώρες                            |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Αναζήτηση ξενόγλωσσας βιβλιογραφίας                                                                 | 60 ώρες                             |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Συγγραφή εργασίας – Δημιουργία podcast                                                              | 105 ώρες                            |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | <b>Σύνολο Μαθήματος</b>                                                                             | <b>375 ώρες</b>                     |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p style="text-align: center;"><b>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</b></p> <p>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p> | <p>Γλώσσα αξιολόγησης:</p> <p>Ελληνικά και για φοιτήτριες/φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ κατά περίπτωση εργασίες σε Αγγλικά, Γαλλικά ή Ιταλικά</p> <p>Μέθοδοι αξιολόγησης:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Εργασία βιβλιογραφικού περιεχομένου και προφορική παρουσίαση μέσα στο μάθημα</li> <li>2. Γραπτή εργασία (με ατομικό ή ομαδικό χαρακτήρα). Η γραπτή εργασία ενδέχεται να παρουσιασθεί και ως podcast</li> </ol> |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

##### (5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

###### **Προτεινόμενη Βιβλιογραφία :**

- Λίνα Βεντούρα, *Μετανάστευση και έθνος: μετασχηματισμοί στις συλλογικότητες και τις κοινωνικές θέσεις*, ΕΜΝΕ, Αθήνα 1994.
- Λίνα Βεντούρα, *Έλληνες μετανάστες στο Βέλγιο*, Νεφέλη, Αθήνα, 1999.
- Khalid Koser, *Διεθνής Μετανάστευση. Μια συνοπτική εισαγωγή*, Επίκεντρο, Αθήνα 2019.
- Βασίλης Νιτσιάκος, *Στο Σύνορο. Μετανάστευση, Σύνορα και Ταυτότητες στην Αλβανο-Ελληνική Μεθόριο*, Οδυσσέας, Αθήνα 2010.
- St. Dufoix, *Η Διασπορά, Νήσος*, Αθήνα, 2010.
- Λίνα Βεντούρα (Επ. επιμέλεια-εισαγωγή), *Μετανάστευση και κοινωνικά σύνορα. Διαδικασίες αφομοίωσης, ενσωμάτωσης ή αποκλεισμού*, Νήσος, Αθήνα 2011.
- Λίνα Βεντούρα (Επ. επιμέλεια-εισαγωγή), (σε συνεργασία με τον Λ. Μπαλτσιώτη), *Το έθνος πέραν των συνόρων: «Ομογενειακές» πολιτικές του ελληνικού κράτους*, Βιβλιόραμα, Αθήνα 2013.
- Λίνα Βεντούρα, (Επ. επιμέλεια), *International "Migration Management" in the early Cold War: The Intergovernmental Committee for European Migration*, Κόρινθος, Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Σχολή Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών, Τμήμα Κοινωνικής και Εκπαιδευτικής Πολιτικής, e-book 2015 (ISBN 978-618-82200-0-3).
- Αντώνης Κόντης, *Πολιτική Οικονομία της Διεθνούς Μετανάστευσης*, Παπαζήσης, Αθήνα 2022.
- Alexander Kitroeff, *Οι Έλληνες και η διαμόρφωση της Νεότερης Αιγύπτου*, Παπασωτηρίου, Αθήνα 2022.
- Άγγελος Νταλαχάνης, *Ακυβέρνητη Παροικία. Οι Έλληνες στην Αίγυπτο από την κατάργηση των προνομίων στην έξοδο, 1937-1962*, Π.Ε.Κ., Ηράκλειο 2016

## ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

### (1) ΓΕΝΙΚΑ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                              |                                      |                           |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------|---------------------------|
| ΣΧΟΛΗ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ                                                                                                   |                                      |                           |
| ΤΜΗΜΑ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | ΙΣΤΟΡΙΑΣ-ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ                                                                                        |                                      |                           |
| ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ                                                                                                 |                                      |                           |
| ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | ΙΠ2205                                                                                                       | ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ                      | B                         |
| ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΕΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΠΟΛΥΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΤΗ ΝΑ ΕΥΡΩΠΗ                                                |                                      |                           |
| <b>ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</b><br><i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i> |                                                                                                              | <b>ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</b> | <b>ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ</b> |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                              | 3                                    | 15                        |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                              |                                      |                           |
| <i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                              |                                      |                           |
| <b>ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b><br><i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>                                                                                                                                                                                                                       | Γενικού υποβάθρου                                                                                            |                                      |                           |
| <b>ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | όχι                                                                                                          |                                      |                           |
| <b>ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Ελληνικά και για φοιτητές προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+, κατά περίπτωση, εξετάσεις σε Αγγλικά και Γαλλικά |                                      |                           |
| <b>ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Ναι                                                                                                          |                                      |                           |
| <b>ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                              |                                      |                           |

### (2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

#### Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

Η πολυθρησκευτικότητα αποτελεί κοινωνική και πολιτιστική σταθερά στην ιστορία της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, τόσο στον Οθωμανικό, όσο και στον Βενετικό και Αψβουργικό χώρο. Αντικείμενο του μαθήματος είναι η εμβαθυνσμένη ενασχόληση με αυτό το φαινόμενο υπό το πρίσμα της ομολογιοποίησης που συνεπαγόταν την θρησκευτική Μεταρρύθμιση και Αντιμεταρρύθμιση στην Δυτική και Κεντρική Ευρώπη. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στα ιστορικά και κοινωνικά και θεσμικά πλαίσια της πολυθρησκευτικής πραγματικότητας, στη διαμόρφωση όπως και στη διαπερατότητα θρησκευτικών ταυτοτήτων, σε φαινόμενα πρόσληψης ιδεών και αλληλεπιδράσεις θρησκευτικού λόγου όπως και σε μορφές και περιθώρια θρησκευτικής ανεκτικότητας.

#### Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας

και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

.....

Άλλες...

.....

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών. Αυτόνομη και ομαδική εργασία σε διεθνές και διεπιστημονικό περιβάλλον. Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών. Σεβασμός στη διαφορετικότητα και την πολυπολιτισμικότητα. Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου. Παραγωγή ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

### (3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Ιστορία της πολυθρησκευτικότητας και διαμόρφωσης θρησκευτικών συλλογικών ταυτοτήτων στη ΝΑ Ευρώπη από τα πρώιμα νεότερα χρόνια με έμφαση σε διαθρησκευτικές επαφές και αλληλεπιδράσεις.

### (4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                            |                                 |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------|---------------------------------|
| <b>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ</b><br><i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Πρόσωπο με πρόσωπο                         |                                 |
| <b>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ</b><br><i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>                                                                                                                                                                                                                                                           | Power point                                |                                 |
| <b>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</b><br><i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη &amp; ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</i> | <b>Δραστηριότητα</b>                       | <b>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</b> |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Αυτόνομη Μελέτη                            | 320 ώρες                        |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Μελέτη και ανάλυση πηγών και βιβλιογραφίας | 55 ώρες                         |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | <b>Σύνολο Μαθήματος</b>                    | <b>375</b>                      |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                      |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                      |
| <p><b>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</b><br/> Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p> | <p>Ελληνικά. Γραπτές εξετάσεις. Δυνατότητα προαιρετικής σύνταξης γραπτής εργασίας (έως 4.000 λέξεις) που θα συμπεριληφθεί την τελική βαθμολογία.</p> |

##### (5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Νίκος Ματσούκας, *Ο Προτεσταντισμός* (κωδ. Εύδοξος 59397487)
- Απόστολος Νικολαΐδης, *Κοινωνιολογία της θρησκείας* (κωδ. Εύδοξος 22352)
- Απόστολος Νικολαΐδης, *Θρησκείες και Ηθική. Από την Ηθική της Θρησκείας στην Ηθική των Θρησκειών* (κωδ. Εύδοξος 86194017)
- Gunnar Hering, *Οικουμενικό Πατριαρχείο και ευρωπαϊκή πολιτική 1620-1638* (κωδ. Εύδοξος 59390197)
- Γεράσιμος Παγκράτης, *Εκκλησία και κράτος στα βενετικά νησιά του Ιονίου Πελάγους. Μαρτυρίες για τη δράση Ιταλών Φραγκισκανών Μισσιοναρίων από τα αρχεία της Propaganda Fide (17ος αιώνας)*, (κωδ. Εύδοξος 50659398)
- Euan Cameron, *The European Reformation*, Οξφόρδη 2012
- John Headley e.a. (επιμ.), *Confessionalization in Europe, 1555–1700: Essays in Honor and Memory of Bodo Nischan*, Ashgate 2004
- R. Po-chia Hsia, *Social discipline in the Reformation: Central Europe 1550-1750*, Λονδίνο 1991
- Natasha Hodgson e.a. (επιμ.), *Religion and Conflict in Medieval and Early Modern Worlds Identities, Communities and Authorities*, Λονδίνο 2021
- Elias Kolovos, *Across the Aegean: Islands, Monasteries and Rural Societies in the Ottoman Greek Lands*, Istanbul 2018
- Tijana Krstić, *Contested Conversions to Islam. Narratives of Religious Change in the Early Modern Ottoman Empire*, Stanford 2011
- Anton Minkov, *Conversion to Islam in the Balkans. Kisve Bahası Petitions and Ottoman social Life, 1670-1730*, Leiden 2004

## ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

### (1) ΓΕΝΙΚΑ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                  |                                      |                                  |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------|--------------------------------------|----------------------------------|
| <b>ΣΧΟΛΗ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ                                                       |                                      |                                  |
| <b>ΤΜΗΜΑ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ                                        |                                      |                                  |
| <b>ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ                                                     |                                      |                                  |
| <b>ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | ΙΠ2206                                                           | ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ                      | B                                |
| <b>ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | ΕΙΚΟΝΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ: ΑΠΟ ΤΗΝ ΓΕΝΕΣΗ ΤΗΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ |                                      |                                  |
| <b>ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</b><br><i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i> |                                                                  | <b>ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</b> | <b>ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ (ECTS)</b> |
| Διαλέξεις                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                  | 3                                    | 15                               |
| Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (4).                                                                                                                                                                                                         |                                                                  |                                      |                                  |
| <b>ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b><br><i>Γενικού Υποβάθρου, Επιστημονικής Περιοχής (Ειδικού Υποβάθρου), Ειδίκευσης ή Κατεύθυνσης, Γενικών Γνώσεων, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων</i>                                                                                                                                                                               | Ειδίκευσης                                                       |                                      |                                  |
| <b>ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                  |                                      |                                  |
| <b>ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | ελληνικά                                                         |                                      |                                  |
| <b>ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                              | ΝΑΙ                                                              |                                      |                                  |
| <b>ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                  |                                      |                                  |

### (2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Μαθησιακά Αποτελέσματα</b><br>Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος, οι γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.<br>Συμβουλευτείτε: <ul style="list-style-type: none"> <li>Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6 &amp; 7 σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό και το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων Ανώτατης Εκπαίδευσης</li> <li>Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων του Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π</li> <li>Οδηγό ECTS 2015</li> </ul> |                                                                                                                                                                                                                                |
| Ο στόχος του σεμιναρίου είναι η εξοικείωση των φοιτητών με την ανάλυση της εικόνας και με τη χρήση των οπτικών πηγών ως τεκμήρια της ιστορικής έρευνας.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                |
| <b>Γενικές Ικανότητες</b><br>Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος, σε ποια/ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                |
| Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών<br>Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις<br>Λήψη αποφάσεων                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Σχεδιασμός και διαχείριση έργων<br>Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα<br>Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον<br>Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου |

|                                      |                                                            |
|--------------------------------------|------------------------------------------------------------|
| Αυτόνομη εργασία                     | Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής                           |
| Ομαδική εργασία                      | Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης |
| Εργασία σε διεθνές περιβάλλον        | ..... (Άλλες)                                              |
| Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον |                                                            |
| Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών      |                                                            |

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών, Αυτόνομη εργασία, Ομαδική Εργασία

### (3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Καλύπτοντας μια περίοδο από τα τέλη του 19ου αι. ως σήμερα, το σεμινάριο εξετάζει τους τρόπους με τους οποίους η έλευση των νέων τεχνολογιών στην μετάδοση και την αναπαραγωγή μετέβαλλε την σχέση των σύγχρονων κοινωνιών με την εικόνα. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην σχέση της εικόνας με την προπαγάνδα. Στο σεμινάριο αναλύονται μια σειρά από διαφορετικούς τύπους εικόνων (αφίσες, φωτογραφίες, κινηματογραφικές ταινίες, σχέδια και γελοιογραφίες, λαϊκές εικόνες, τηλεοπτικά προγράμματα κλπ), οι χρήσεις τους σε πολιτικό, κοινωνικό και οικονομικό επίπεδο και οι τρόποι συγκρότησης των πολιτισμικών αισθητικών προτύπων στις σύγχρονες κοινωνίες.

Ειδικότερα εξετάζονται τα ζητήματα : Η εικόνα στην υπηρεσία της προπαγάνδας: Από τον Μεγάλο Πόλεμο στην Επανάσταση των Μπολσεβίκων. Η εικόνα στην υπηρεσία της προπαγάνδας: η φασιστική Ιταλία και η ναζιστική Γερμανία. Η εικόνα στην υπηρεσία της προπαγάνδας: ο λόγος του «Λευκού ανθρώπου» και η αποικιοκρατία. Το φωτορεπορτάζ. Η εικόνα στην υπηρεσία της προπαγάνδας: ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος. Η ανακάλυψη του Ολοκαυτώματος. Η ανακάλυψη του Αμερικάνικου Ονείρου. Η οπτική κουλτούρα του Ψυχρού Πολέμου. Η μαζική κουλτούρα και η παγκόσμια εικόνα. Η εικόνα ως αντι-ιστορία

### (4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                       |                                 |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------|---------------------------------|
| <b>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ</b><br><i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Πρόσωπο με πρόσωπο                                                    |                                 |
| <b>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ</b><br><i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Χρήση Τ.Π.Ε.                                                          |                                 |
| <b>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</b><br><i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.<br/>Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη &amp; ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας/εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.<br/><br/>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα, καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</i> | <b>Δραστηριότητα</b>                                                  | <b>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</b> |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Διαλέξεις-Σεμινάρια                                                   | 40                              |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Μελέτη -ανάλυση βιβλιογραφίας                                         | 135                             |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Συγγραφή εργασίας                                                     | 200                             |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | <b>Σύνολο Μαθήματος</b>                                               | <b>375</b>                      |
| <b>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</b><br><i>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης<br/><br/>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική,</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Η αξιολόγηση γίνεται με συγγραφή εργασία στα ελληνικά, η οποία και θα |                                 |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                             |  |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| <p>Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης (περιγραφή του τι χρειάζεται να κάνει ο φοιτητής για να αποδείξει ότι έχει επιτύχει το συγκεκριμένο μαθησιακό αποτέλεσμα) και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p> | <p>παρουσιαστεί κατά τη διάρκεια των σεμιναρίων. Θα αξιολογηθεί η επιστημονική τεκμηρίωση, η επιχειρηματολογία, η ποιότητα του γραπτού λόγου, η σαφήνεια και η συνομιλία του με την διεθνή βιβλιογραφία</p> |  |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|

##### (5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

###### **Προτεινόμενη Βιβλιογραφία :**

- Σπύρος Ασδραχάς(επιμ.), *Η Ελλάδα μέσα από τη φωτογραφία*, Αθήνα, Μέλισσα, 2007.
- Roland Barthes, *Εικόνα-μουσική-κείμενο*, Πλέθρον, Αθήνα 2001.
- Roland Barthes, *Μυθολογίες*, Κέδρος, Αθήνα 1979.
- Roland Barthes, *Ο Φωτεινός Θάλαμος. Σημειώσεις για τη Φωτογραφία*, Ράππα, Αθήνα 1983.
- Jean Baudrillard, *Ομοιώματα και προσομοίωση*, Πλέθρον, Αθήνα 2019.
- Peter Burke, *Αυτοψία. Οι χρήσεις των εικόνων ως ιστορικών μαρτυριών*, Μεταίχμιο, Αθήνα 2003.
- Guy Debord, *Η κοινωνία του θεάματος*, Μεταίχμιο, Αθήνα 2016.
- Κύρκος Δοξιάδης, *Ιδεολογία και τηλεόραση*, Πλέθρον, Αθήνα 1993.
- Marc Ferro, *Κινηματογράφος και ιστορία*, Μεταίχμιο, Αθήνα, 2002.
- Gisele Freund, *Φωτογραφία και κοινωνία*, Αθήνα: Φωτογράφος, 1996.
- Μαρία Κομνηνού-Μυρτώ Ρήγου (επιμ.), *Πολιτικές της εικόνας. Μεταξύ εικονολατρίας και εικονομαχίας*, Παπαζήσης, Αθήνα 2014.
- Jacques Le Goff, *Ιστορία και μνήμη*, Νεφέλη Αθήνα, 1998.
- Γιώργος Πλειός, *Ο λόγος της εικόνας. Ιδεολογία και πολιτική*, Παπαζήσης, Αθήνα 2001.
- Ζακ Ρανσιέρ, *Ο χειραφετημένος θεατής*, Εκκρεμές, Αθήνα 2015.
- Γιάννης Σκαπέλος, *Εικόνα και κοινωνία*, Τόπος, Αθήνα 2011.
- Susan Sontag, *Παρατηρώντας τον πόνο των άλλων*, Scripta, Αθήνα 2003.
- Pierre Sorlin, *Ευρωπαϊκός κινηματογράφος, ευρωπαϊκές κοινωνίες 1939-1990*, Νεφέλη, Αθήνα 2004.

## ΠΕΡΙΓΡΑΦΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

### (1) ΓΕΝΙΚΑ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                        |                                      |                           |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------|---------------------------|
| ΣΧΟΛΗ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ                                                                             |                                      |                           |
| ΤΜΗΜΑ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ                                                              |                                      |                           |
| ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ                                                                           |                                      |                           |
| ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | ΙΠ2207                                                                                 | ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ                      | B                         |
| ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Οθωμανική Περιβαλλοντική Ιστορία: ιστορικά και φυσικά αρχεία                           |                                      |                           |
| <b>ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</b><br><i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i> |                                                                                        | <b>ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</b> | <b>ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ</b> |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                        | 3                                    | 5                         |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                        |                                      |                           |
| <i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>                                                                                                                                                                                                  |                                                                                        |                                      |                           |
| <b>ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b><br><i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>                                                                                                                                                                                                                       | Ειδικού υποβάθρου                                                                      |                                      |                           |
| <b>ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Όχι                                                                                    |                                      |                           |
| <b>ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Ελληνική· για φοιτητές του προγράμματος Erasmus+ κατά περίπτωση εξετάσεις στην Αγγλική |                                      |                           |
| <b>ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Ναι                                                                                    |                                      |                           |
| <b>ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                        |                                      |                           |

### (2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Μαθησιακά Αποτελέσματα</b><br><i>Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.</i><br><i>Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α</i> <ul style="list-style-type: none"> <li>Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης</li> <li>Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 &amp; 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β</li> <li>Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων</li> </ul> |
| <p>Βασικός εκπαιδευτικός–μαθησιακός στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με τη διεπιστημονική προσέγγιση της ιστορίας της περιόδου της οθωμανικής κυριαρχίας που αξιοποιεί ιστορικά και φυσικά αρχεία. Εξετάζεται η μεθοδολογία της περιβαλλοντικής ιστορίας, τα επιστημονικά εργαλεία των ιστορικών και των παλαιοπεριβαλλοντολόγων, ο διάλογος που αναπτύσσεται ανάμεσα στα δύο πεδία, οι προοπτικές ανάπτυξης του κλάδου αλλά και ο κίνδυνος του ντετερμινισμού. Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται, τέλος, στις μελέτες που αφορούν στον ελλαδικό χώρο.</p>                                                                                                                      |
| <b>Γενικές Ικανότητες</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |

|                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                              |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------|
| Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα: |                                                                                              |
| Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών                                                                                                           | Σχεδιασμός και διαχείριση έργων                                                              |
| Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις                                                                                                                                                                                  | Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα                                    |
| Λήψη αποφάσεων                                                                                                                                                                                                  | Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον                                                               |
| Αυτόνομη εργασία                                                                                                                                                                                                | Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου |
| Ομαδική εργασία                                                                                                                                                                                                 | Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής                                                             |
| Εργασία σε διεθνές περιβάλλον                                                                                                                                                                                   | Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης                                   |
| Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον                                                                                                                                                                            | .....                                                                                        |
| Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών                                                                                                                                                                                 | Άλλες...                                                                                     |
|                                                                                                                                                                                                                 | .....                                                                                        |

Ανάπτυξη κριτικής ιστορικής σκέψης  
 Σχολιασμός, ανάλυση και κατανόηση πρωτογενών ιστορικών και φυσικών πηγών  
 Απόκτηση βιωματικής εμπειρίας με το αντικείμενο της μελέτης  
 Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον (Ποσοτική Ιστορία, Παλαιο-οικολογία, Παλυνολογία)  
 Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών  
 Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα  
 Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

### (3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Εξετάζονται οι ακόλουθοι τομείς:

(α) Ιστορικές πηγές: ποσοτικά και ποσοτικοποιήσιμα δεδομένα που αντλούνται από ιστορικές πηγές της οθωμανικής περιόδου· εξέταση της σημασίας και της αξιοπιστίας τους, υποβολή σε στατιστική ανάλυση.

(β) Φυσικές πηγές: ιζήματα, συγκεντρώσεις γύρης (Παλυνολογία), σπηλαιοθέματα, δενδροχρονολογία· η χρονική και χωρική κλίμακα· εξέταση της αξιοπιστίας τους και η ανθρώπινη παρέμβαση στη διαδικασία ανάλυσης.

(γ) Ο διάλογος ανάμεσα στα ιστορικά και τα φυσικά αρχεία: συνομιλούν, αλληλοκαλύπτονται ή αλληλοαναιρούνται; Η ανάγκη για εύρεση κοινής επιστημονικής γλώσσας μεταξύ ιστορικών και παλαιοπεριβαλλοντολόγων. Ο κίνδυνος του ντετερμινισμού.

(δ) Ενδείξεις διακυμάνσεων ανθρωπογενούς πίεσης στο περιβάλλον: οι επιπτώσεις οικονομικών και κοινωνικών μεταβολών στο περιβάλλον.

(ε) Το κλίμα και τα παθογόνα ως παράγοντες ιστορικών μεταβολών.

(στ) Γεωγραφία, γεωμορφολογία και εδαφολογία: η χρήση των Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών στην ανάλυση ιστορικών φαινομένων.

(ζ) Οικοβιογραφίες πόλεων και υπαίθρου.

(η) Μελέτες οθωμανικής περιβαλλοντικής ιστορίας στον ελλαδικό χώρο.

### (4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

|                                                                                                                                                                                                              |                                |                                 |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------|---------------------------------|
| <b>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ</b><br>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.                                                                                                                                | Πρόσωπο με πρόσωπο             |                                 |
| <b>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ</b><br>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές                                                        | Προβολή διαφανειών Power Point |                                 |
| <b>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</b><br>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.<br>Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική | <b>Δραστηριότητα</b>           | <b>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</b> |
|                                                                                                                                                                                                              | 13 τρίωρες διαλέξεις           | 39                              |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                          |            |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------|------------|
| <p>(Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</p> <p>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</p>                                                                                                                                                                                       | Μελέτη και ανάλυση πηγών | 16         |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Αυτόνομη μελέτη          | 70         |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                          |            |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                          |            |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                          |            |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                          |            |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                          |            |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                          |            |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Σύνολο Μαθήματος         | <b>125</b> |
| <p><b>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</b></p> <p>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p> |                          |            |
| <p>Ελληνική (ή Αγγλική για τους φοιτητές Erasmus+). Γραπτές εξετάσεις που, μεταξύ άλλων, περιλαμβάνουν τη σύγκριση και τον σχολιασμό ιστορικών πηγών και διαγραμμάτων αναλύσεων φυσικών αρχείων. Οι φοιτητές Erasmus+ έχουν τη δυνατότητα να υποβάλουν απαλλακτική εργασία στην Αγγλική.</p>                                                                                                                                                                                                                                                              |                          |            |

#### (5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Grégory Quenet, <i>Qu'est-ce que l'histoire environnementale ?</i> (Seyssel: Champ Vallon, 2014) ISBN 978-2-87673-958-1</p> <p>Andrew C. Isenberg (επιμ.), <i>The Oxford handbook of Environmental History</i> (Oxford: Oxford University Press, 2014) ISBN 978-0-19532-490-7</p> <p>Edmund Burke, Kenneth Pomeranz (επιμ.), <i>The environment and world history</i>, California World History Library 9 (Berkeley: University of California Press, 2009) ISBN 978-0-52025-688-0</p> <p>Onur İnal, Yavuz Köse (επιμ.), <i>Seeds of power. Explorations in Ottoman Environmental History</i> (Winwick: The White Horse Press, 2019) ISBN 978-1-874267-99-7</p> <p>Βάσω Σειρηνίδου, «Οι ιστορικοί στη φύση: μια εισαγωγή στην περιβαλλοντική ιστορία», <i>Τα Ιστορικά</i> 26/51 (2009), 275–297.</p> |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

## ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

### (1) ΓΕΝΙΚΑ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                           |                                      |                           |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------|---------------------------|
| ΣΧΟΛΗ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ                                                                                                |                                      |                           |
| ΤΜΗΜΑ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ                                                                                 |                                      |                           |
| ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ                                                                                              |                                      |                           |
| ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | ΙΠ3207                                                                                                    | ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ                      | B                         |
| ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | ΔΙΑΦΩΤΙΣΜΟΣ ΣΤΗ ΝΑ ΕΥΡΩΠΗ                                                                                 |                                      |                           |
| <b>ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</b><br><i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i> |                                                                                                           | <b>ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</b> | <b>ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ</b> |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                           | 3                                    | 15                        |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                           |                                      |                           |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                           |                                      |                           |
| <i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                           |                                      |                           |
| <b>ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b><br><i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>                                                                                                                                                                                                                       | Σεμινάριο ειδίκευσης γενικών γνώσεων (ευρωπαϊκής ιστορίας 18 <sup>ου</sup> – 19 <sup>ου</sup> αι.)        |                                      |                           |
| <b>ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Όχι                                                                                                       |                                      |                           |
| <b>ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Ελληνικά και για φοιτητές προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+, κατά περίπτωση, εξετάσεις σε Αγγλικά, Γαλλικά |                                      |                           |
| <b>ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Ναι                                                                                                       |                                      |                           |
| <b>ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                           |                                      |                           |

### (2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Μαθησιακά Αποτελέσματα</b><br><i>Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.</i><br><i>Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α</i> <ul style="list-style-type: none"> <li>Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης</li> <li>Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 &amp; 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β</li> <li>Περίληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων</li> </ul>                                                                                                                                                                                               |
| <p>Αντικείμενο του μαθήματος είναι μία σε βάθος ενασχόληση με κεντρικές πτυχές της ευρωπαϊκής ιστορίας ιδεών από τα πρώιμα νεότερα χρόνια επικεντρωμένη στους αντίκτυπους και τις προσλήψεις του δυτικοευρωπαϊκού Διαφωτισμού στη Νοτιοανατολική Ευρώπη μέσω διπλής προσέγγισης: Αφενός πραγματολογική με αναφορά σε πολιτικά και κοινωνικά πλαίσια και σημαντικούς σημαντικότερους εκπρόσωπους της σκέψης του Διαφωτισμού στη Νοτιοανατολική Ευρώπη, αφετέρου αναλυτική με εξέταση προβληματισμών, περιεχομένων και πνευματικών καταβολών με έμφαση στον κοινωνικό και πολιτικό λόγο. Σκοπός είναι μία διαφοροποιημένη εικόνα των φαινομένων μέσω ανάδειξης των εσωτερικών αμφιταλαντεύσεων, της χρονικής εξέλιξης του φαινομένου και της σχέσης του με τη διαμόρφωση εθνικών ταυτοτήτων στο περιβάλλον της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και της Αυστριακής Αυτοκρατορίας των Αψβούργων.</p> |

### Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας

και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Παραγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

.....

Άλλες...

.....

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών. Αυτόνομη και ομαδική εργασία σε διεθνές και διεπιστημονικό περιβάλλον. Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών. Σεβασμός στη διαφορετικότητα και την πολυπολιτισμικότητα. Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλης, φύλου, θρησκείας. Παραγωγή ελεύθερης, κριτικής, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

### (3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Εισαγωγική επισκόπηση της ιστορίας του Διαφωτισμού στη Νοτιοανατολική Ευρώπη με αναφορά στις πνευματικές καταβολές και στους πολιτικούς και κοινωνικούς προβληματισμούς του.

### (4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                    |                                 |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------|
| <b>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ</b><br>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως<br>εκπαίδευση κ.λπ.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Πρόσωπο με πρόσωπο                                                                                                 |                                 |
| <b>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ</b><br>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Χρήση πολυμέσων και Διαδικτύου<br>Ηλεκτρονική επικοινωνία<br>Υποστήριξη του μαθήματος μέσω της πλατφόρμας ecourse. |                                 |
| <b>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</b><br>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.<br>Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.<br><br>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS | <b>Δραστηριότητα</b>                                                                                               | <b>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</b> |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Διαλέξεις - Σεμινάρια                                                                                              | 40                              |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Βιβλιογραφική προετοιμασία                                                                                         | 80                              |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Προφορικές παρουσιάσεις σχετικές με τις ενότητες του μαθήματος με βάση τη βιβλιογραφία                             | 60                              |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Προφορική παρουσίαση της προόδου της γραπτής εργασίας                                                              | 60                              |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Συγγραφή εργασιών                                                                                                  | 135                             |
| Σύνολο Μαθήματος                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                    | <b>375 ώρες</b>                 |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p style="text-align: center;"><b>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</b></p> <p>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p> | <p>Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνικά. Αγγλικά και Γαλλικά για φοιτητές/φοιτήτριες Erasmus+</p> <p>Μέθοδοι αξιολόγησης:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Προφορικές παρουσιάσεις στο πλαίσιο των ενοτήτων του μαθήματος με βάση τη βιβλιογραφία.</li> <li>- Προφορικές παρουσιάσεις των γραπτών εργασιών.</li> <li>- Γραπτή εργασία (έως 5.000 λέξεις). Στις εργασίες αξιολογείται η επιστημονική τεκμηρίωση, η επιχειρηματολογία, η ποιότητα του γραπτού λόγου, η σαφήνεια και η συνομιλία με τη βιβλιογραφία.</li> </ul> |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

## (5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>- Πασχάλης Κιτρομηλίδης, <i>Νεοελληνικός Διαφωτισμός: Οι πολιτικές και κοινωνικές ιδέες</i>, Αθήνα 2000.</li> <li>- Πασχάλης Κιτρομηλίδης, <i>Ιώσηπος Μοισιόδαξ. Οι συντεταγμένες της βαλκανικής σκέψης τον 18ο αιώνα</i>, Αθήνα 2004.</li> <li>- Παναγιώτης Κονδύλης, <i>Ευρωπαϊκός Διαφωτισμός, 2 τόμοι</i>, Αθήνα 2004.</li> <li>- Παναγιώτης Κονδύλης, <i>Ο ελληνικός Διαφωτισμός: Οι φιλοσοφικές ιδέες</i>, Αθήνα 1996.</li> <li>- Anthony Gottlieb, <i>The Dream of Enlightenment. The Rise of Modern Philosophy</i>, Νέα Υόρκη 2016.</li> <li>- Peter Dear, <i>Scientific Practices in European History, 1200-1800</i>, Λονδίνο 2018.</li> <li>- Martin L. Davies (ed), <i>Thinking about the Enlightenment. Modernity and its Ramifications</i>, Routledge 2016.</li> <li>- Kostas Gavroglou (επιμ.), <i>The Sciences in the European Periphery During the Enlightenment</i>, Dordrecht 1999.</li> <li>- Harald Heppner, Eva Posch (επιμ.), <i>Encounters in Europe's Southeast. The Habsburg Empire and the Orthodox World In the Eighteenth and Nineteenth Centuries</i>, Bochum 2012.</li> <li>- Jonathan Israel, <i>Enlightenment Contested: Philosophy, Modernity and the Emancipation of Man 1670-1752</i>, Οξφόρδη 2006.</li> <li>- Jonathan Israel, <i>Radical Enlightenment: Philosophy and the Making of Modernity 1650-1750</i>, Οξφόρδη 2001.</li> <li>- Paschalis Kitromilides (επιμ.), <i>Enlightenment and religion in the Orthodox world</i>, Οξφόρδη 2016.</li> <li>- Anthony Pagden, <i>The Enlightenment and why it still matters</i>, Οξφόρδη 2013.</li> </ul> |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

## ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

### (1) ΓΕΝΙΚΑ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                       |                                      |                           |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------|---------------------------|
| ΣΧΟΛΗ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ                                                                                                            |                                      |                           |
| ΤΜΗΜΑ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ                                                                                             |                                      |                           |
| ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ                                                                                                          |                                      |                           |
| ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | ΙΠ3208                                                                                                                | ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ                      | B                         |
| ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Ο BALZAC, Η ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΚΩΜΩΔΙΑ, Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ Η ΙΣΤΟΡΙΟΓΡΑΦΙΑ                                                          |                                      |                           |
| <b>ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</b><br><i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i> |                                                                                                                       | <b>ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</b> | <b>ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ</b> |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                       | 3                                    | 15                        |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                       |                                      |                           |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                       |                                      |                           |
| <i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                       | Παράδοση                             |                           |
| <b>ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b><br><i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>                                                                                                                                                                                                                       | Ειδικού υποβάθρου                                                                                                     |                                      |                           |
| <b>ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Όχι                                                                                                                   |                                      |                           |
| <b>ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Ελληνικά και για φοιτητές/φοιτήτριες του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ κατά περίπτωση εργασίες σε Αγγλικά, Γαλλικά |                                      |                           |
| <b>ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Ναι                                                                                                                   |                                      |                           |
| <b>ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                       |                                      |                           |

### (2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

#### Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

Εξοικείωση των φοιτητών/φοιτητριών με την έννοια, τις θεωρητικές προσεγγίσεις και τις τεχνικές πλευρές της ιστορικής αφήγησης, ανάπτυξη των συγγραφικών δεξιοτήτων τους στο πεδίο της ιστορίας, ικανότητα να αναλύουν, να συνθέτουν, να συγκρίνουν διαφοροποιημένα ιστορικά περιβάλλοντα και να αντιλαμβάνονται τις αποτυπώσεις τους σε διαφορετικά είδη του γραπτού λόγου.

#### Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                              |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------|
| Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                              |
| Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Σχεδιασμός και διαχείριση έργων                                                              |
| Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα                                    |
| Λήψη αποφάσεων                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον                                                               |
| Αυτόνομη εργασία                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου |
| Ομαδική εργασία                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής                                                             |
| Εργασία σε διεθνές περιβάλλον                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης                                   |
| Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | .....                                                                                        |
| Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Άλλες...                                                                                     |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | .....                                                                                        |
| <p>Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών</p> <p>Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις</p> <p>Αυτόνομη αλλά και ομαδική εργασία</p> <p>Εργασία σε διεθνές και σε διεπιστημονικό περιβάλλον</p> <p>Σεβασμός στη διαφορετικότητα, πολιτισμική, ιδεολογική, ταυτοτική</p> <p>Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου</p> <p>Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής</p> <p>Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής σκέψης και της κριτικής σκέψης</p> |                                                                                              |

### (3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Το σεμινάριο, με επίκεντρο τις πολλαπλές εκφάνσεις της έρευνας που υποστηρίζει ο διάλογος μεταξύ ιστορικών και ειδικών μελετητών του Balzac, φιλοδοξεί να αντιμετωπίσει ευρύτερα το ζήτημα των σχέσεων ιστοριογραφίας και λογοτεχνίας. Θα εξετάσουμε το μυθιστορηματικό έργο του Balzac, η έναρξη του οποίου συμπίπτει με την περίοδο της Παλινόρθωσης, όταν ολοκληρώνεται μια επανάσταση στον χώρο των ιστορικών μελετών. Θα αναζητήσουμε την παρουσία και τη βαρύτητα της σκέψης για την Ιστορία στα μυθιστορήματά του, στα <i>Œuvres diverses</i> και στα κείμενα των προλόγων του, θα παρατηρήσουμε την εμφάνιση της Ιστορίας στο επίπεδο του στυλ, της αφηγηματικής πρακτικής, της έκφρασης. Θα αναρωτηθούμε αυτό που μπορεί να προσφέρει στους σημερινούς ιστορικούς η ανάγνωση του συγγραφέα της <i>Comédie humaine</i>.</p> <p>Προγραμματισμός συναντήσεων</p> <p>1: Εισαγωγή, παρουσίαση της προβληματικής του σεμιναρίου, των έργων που θα μας απασχολήσουν</p> <p>2-3: Εξέταση της περιόδου 1822-1829: ο Balzac παράγει ένα πλήθος δοκιμίων με προσανατολισμό το ιστορικό μυθιστόρημα. Στο πεδίο της ιστοριογραφίας εκδίδονται οι <i>Lettres sur l'histoire de France</i> του Augustin Thierry αλλά και τα πρώτα σημαντικά έργα των Mignet, Guizot, Michelet. Ο Balzac και οι ιστορικοί διατυπώνουν παρόμοια αιτήματα για μια « <i>histoire totale</i> »</p> <p>4-5-6: Η καμπή του 1830: αναδεικνύεται η ασυμβατότητα μεταξύ της προοπτικής του Balzac και των φιλελεύθερων ιστορικών. Οι ιστορικοί αντιμετωπίζουν τη συνταγματική μοναρχία που προκύπτει από την ιουλιανή επανάσταση ως τον τελικό προορισμό της προηγούμενης ιστορίας και την ένδοξη ολοκλήρωση του μετασχηματισμού που ξεκίνησε το 89, ο Balzac αντίθετα βλέπει την «έξοδο» από την Ιστορία και διεκδικεί τον ρόλο του εφευρέτη της ιστορίας, τον ρόλο του δημιουργού</p> <p>7: Η «μοντερνικότητα» του διαβήματος του Balzac</p> <p>8: Το μυθιστόρημα του Balzac ως σύνθετη και πολλαπλή αναπαράσταση του ιστορικού χρόνου, ακατανόητη από τους συγχρόνους του</p> <p>9: Οι πηγές του μυθιστορηματικού έργου του Balzac</p> |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

- 10: Το έργο του Balzac εκτός μυθιστορήματος: συγγραφέας προλόγων  
 11: Η υστεροφημία του έργου του Balzac και η σύνδεσή του με τους ιστορικούς του 20<sup>ου</sup> αιώνα  
 12: Γλωσσολογική στροφή και λογοτεχνία, μια προσέγγιση στο ρεαλιστικό μυθιστόρημα του 19<sup>ου</sup> αιώνα  
 13: Παρουσιάσεις εργασιών

#### (4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                 |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------|
| <b>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ</b><br><i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Παράδοση πρόσωπο με πρόσωπο σε live streaming για όσους/όσες έχουν ενταχθεί στο ΠΠΣ και βρίσκονται εκτός Ιωαννίνων                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                 |
| <b>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ</b><br><i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Χρήση Τ.Π.Ε (τεχνολογίας, πληροφορικής, επικοινωνιών): πολυμεσικές εφαρμογές και διαδίκτυο: power point, προβολή βίντεο, φιλμ, ντοκιμαντέρ, φωτογραφικού υλικού. Ηλεκτρονική επικοινωνία και υποστήριξη των φοιτητών μέσω της πλατφόρμας του πανεπιστημίου e-course.                                                                                                                                                    |                                 |
| <b>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</b><br><i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη &amp; ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</i><br><br><i>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</i> | <b>Δραστηριότητα</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | <b>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</b> |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Προετοιμασία διαλέξεων                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | 60                              |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Μελέτη βιβλιογραφίας                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | 80                              |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Διαδραστική διδασκαλία: προφορική παρουσίαση βιβλιογραφικού υλικού                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | 60                              |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Προφορική παρουσίαση εργασίας                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | 40                              |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Συγγραφή εργασίας                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | 135                             |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Σύνολο Μαθήματος                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | <b>375 ώρες</b>                 |
| <b>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</b><br><i>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</i><br><br><i>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμών, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</i><br><br><i>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</i>                       | Γλώσσα αξιολόγησης: ελληνικά. Αγγλικά και γαλλικά για φοιτητές/φοιτήτριες Erasmus+<br><br>Μέθοδοι αξιολόγησης: <ul style="list-style-type: none"> <li>- Παρουσίαση βιβλιογραφικού υλικού που έχει ανατεθεί ατομικά ή σε μικρές ομάδες φοιτητών/φοιτητριών στη διάρκεια του εξαμήνου για τις διάφορες ενότητες του σεμιναρίου</li> <li>- Διαμόρφωση και παρουσίαση γραπτής εργασίας</li> <li>- Γραπτή εργασία</li> </ul> |                                 |

#### (5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

##### *Ενδεικτική Βιβλιογραφία*

Madeleine Ambrière, « Balzac historien : théorie, pratique, enseignement de l'histoire », *Au soleil du romanisme*, Paris : PUF, 1998

Max Andréoli, *Lectures et mythes. 'Les Chouans' et 'Les paysans' d'Honoré de Balzac*, Paris : Honoré Champion, 2000

Roland Barthes, Lionel Duisit, « An Introduction to the Structural Analysis of Narrative », *New Literary History*, vol. 6, no 2, Χειμώνας 1975

Louis Chevalier, *Classes laborieuses et classes dangereuses à Paris pendant la première moitié du XIXe siècle*, Paris : Plon, (1958), Perrin, 2002

Louis Chevalier, « 'La comédie humaine' : Document d'histoire ? », *Revue Historique*, t. 232, 1, 1964, p. 27-48

Aude Déruelle, « Le roman balzacien entre histoire et mémoire », *L'Année balzacienne*, 2007/1 no 8

Michel Foucault, *Les Mots et les choses*, Paris : Gallimard, 1966

Marcel Gauchet, « Les lettres sur l'histoire de France d'Augustin Thierry », Pierre Nora (dir), *Les lieux de mémoire*, Paris : Gallimard, 1984

Marcel Gauchet, *Philosophie des sciences historiques*, Paris : Le Seuil, 2002

Jeannine Guichardet, *Balzac 'archéologue' de Paris*, SEDES, 1986

François Hartog, *Régimes d'historicité. Présentisme et expériences du temps*, Paris : Seuil, 2003

François Hartog, *Croire en l'histoire*, Paris : Flammarion, 2013

Emmanuel Le Roy Ladurie, « Préface », Balzac, *Le Médecin de campagne*, Paris : Gallimard/Folio, 1988

Sophie-Anne Leterrier, *Le XIXe siècle historien. Anthologie raisonnée*, Paris : Belin, 1997

Άννα Μαχαιρά, *Η διπλή ζωή του Σταντάλ. Το έργο του, η κριτική και η αναπαραγωγή της επαναστατικής κουλτούρας τον 19ο αιώνα*, Ηράκλειο: ΠΕΚ, 2014

Raymond Mahieu/Franc Schuerewegen (éd.), *Balzac ou la Tentation de l'impossible*, Paris : SEDES, 1998

Nicole Mozet, *Balzac au pluriel*, Paris : PUF/Écrivains, 1990

Nicole Mozet, *Balzac et le temps : Littérature, histoire et psychanalyse*, Éditions Christian Pirot, 2005

Nicole Mozet/Paule Petitier (ed), *Balzac dans l'Histoire. Études réunies et présentées par Nicole Mozet et Paul Petitier*, Paris : SEDES, 2001

Paul Ricoeur, *La Mémoire, l'histoire, l'oubli*, Paris : Seuil, 2000

Francesco Spandri (dir.), *Balzac penseur*, Paris : Garnier/Rencontres, no 414, 2019

Hippolyte Taine, *Nouveaux essais de critique et d'histoire*, Paris : Hachette, 1865

Stéphane Vachon, « 'Je lui passerai ma plume au travers du corps' : Sainte-Beuve et Balzac », *Revue d'histoire littéraire de la France*, 1999/6 no 99

Stéphane Vachon, « 'Fabriquer le temps' ... et l'espace », *L'Année balzacienne*, 2007/1 no 8

Stéphane Vachon, « La plume et le plomb. Les manuscrits d'Honoré de Balzac », *L'Année balzacienne*, 2009/1 no 10

Stéphane Vachon, « La mort et le sacré d'Honoré de Balzac », *Revue d'histoire littéraire de la France*, 2010/2 vol. 110

Stéphane Vachon, « Lire au temps de Balzac. Le témoignage de la fiction balzacienne », *L'Année balzacienne*, 2010/1 no 11

André Vanoncini, *Figures de la modernité. Essai d'épistémologie sur l'invention du discours balzacien*, Corti : 1984

Paul Veyne, *Comment on écrit l'histoire*, Paris : Seuil, 1971

Hayden White, «The Value of Narrativity in the Representation of Reality», *Critical Inquiry*, vol. 7, no 1, Φθινόπωρο 1980

Συναφή επιστημονικά περιοδικά:

*Critical Inquiry*

*Cultural History*  
*History and Theory*  
*Journal of Historical Sociology*  
*Journal of the History of Ideas*  
*Literature and History*  
*New Literary History*  
*Representations*  
*Rethinking History: The Journal of Theory and Practice*

## ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

### (1) ΓΕΝΙΚΑ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                        |                                      |                           |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------|---------------------------|
| ΣΧΟΛΗ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ                                                                                                             |                                      |                           |
| ΤΜΗΜΑ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ                                                                                              |                                      |                           |
| ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ                                                                                                           |                                      |                           |
| ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | ΙΠ3209                                                                                                                 | ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ                      | B                         |
| ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΠΟΛΕΩΝ: ΕΥΡΩΠΗ, ΟΘΩΜΑΝΙΚΗ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ, ΕΛΛΑΔΑ                                                                |                                      |                           |
| <b>ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</b><br><i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i> |                                                                                                                        | <b>ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</b> | <b>ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ</b> |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                        | 3                                    | 15                        |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                        |                                      |                           |
| <i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                        | Παράδοση                             |                           |
| <b>ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b><br><i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>                                                                                                                                                                                                                       | Ειδικού υποβάθρου                                                                                                      |                                      |                           |
| <b>ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Όχι                                                                                                                    |                                      |                           |
| <b>ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Ελληνικά και για φοιτήτριες/φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ κατά περίπτωση εργασίες σε Αγγλικά, Γαλλικά. |                                      |                           |
| <b>ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                              | ΝΑΙ                                                                                                                    |                                      |                           |
| <b>ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                        |                                      |                           |

### (2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

#### Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

Οι φοιτητές και φοιτήτριες:

- Εξοικειώνονται με την διεπιστημονική έρευνα στην ιστορία των πόλεων.
- Εμβαθύνουν στη σχετική βιβλιογραφία της νεότερης ιστορίας, των κοινωνικών επιστημών και των επιστημών του χώρου.
- Ασκούνται στην ιστορική έρευνα και τη σύνθεση.

#### Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

.....

Άλλες...

.....

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών. Αυτόνομη και ομαδική εργασία σε διεθνές και διεπιστημονικό περιβάλλον. Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών. Σεβασμός στη διαφορετικότητα και την πολύπολιτισμικότητα. Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα τάξης, φυλής, φύλου, θρησκειότητας. Παραγωγή ελεύθερης, κριτικής, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

### (3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το σεμινάριο εξετάζει την ιστορία και ιστοριογραφία για το αστικό φαινόμενο στη νεότερη και σύγχρονη εποχή, στην Ευρώπη, την Οθωμανική Αυτοκρατορία και την Ελλάδα. Αναλυτικότερα θα εξεταστούν, στην ιστορική τους προοπτική, τα εξής ζητήματα:

1. Η ιστοριογραφία για τις πόλεις – διεπιστημονικές προσεγγίσεις στην πόλη (δημογραφία, γεωγραφία, πολεοδομία, ιστορία της αρχιτεκτονικής, κοινωνιολογία, ανθρωπολογία).
2. Μορφές αστικών οικισμών. Από την προβιομηχανική στη βιομηχανική πόλη.
3. Πόλεις και ύπαιθρος.
4. Αρχεία για τη μελέτη των πόλεων, αρχεία πόλεων.
5. Δημογραφία της πόλης. Μετακινήσεις πληθυσμών - Εγκατάσταση της εργατικής δύναμης στην πόλη.
6. Πολεοδομία και χωρική οργάνωση της πόλης.
7. Η τεχνολογία της πόλης.
8. Η οικονομική ανάπτυξη: βιοτεχνία-βιομηχανία, υπηρεσίες, άτυπη οικονομία. Πόλεις της αποβιομηχάνισης.
9. Η πόλη ως τόπος συσσώρευσης- Μορφές αστικής οικονομίας.
10. Κοινωνικές χρήσεις του αστικού χώρου.
11. Η πόλη ως τόπος επαναστάσεων και εξεγέρσεων, επίκεντρο πολιτικών εξελίξεων. 12. Πόλεις σε πολιορκία, πόλεις σε πόλεμο.
13. Αναπαραστάσεις της πόλης (λογοτεχνία, κινηματογράφος, τέχνες).

### (4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|
| <b>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ</b><br>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως<br>εκπαίδευση κ.λπ.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Παράδοση πρόσωπο με πρόσωπο και εξ αποστάσεως                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                     |
| <b>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ</b><br>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην<br>Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία<br>με τους φοιτητές                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Χρήση πολυμέσων και Διαδικτύου<br>Ηλεκτρονική επικοινωνία<br>Υποστήριξη του μαθήματος μέσω της πλατφόρμας<br>ecourse.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                     |
| <b>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</b><br>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και<br>μέθοδοι διδασκαλίας.<br>Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση,<br>Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση<br>βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική<br>(Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό<br>Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία,<br>Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης<br>(project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών,<br>Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.<br><br>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για<br>κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι<br>ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με<br>τις αρχές του ECTS | <b>Δραστηριότητα</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | <b>Φόρτος Εργασίας<br/>Εξαμήνου</b> |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Διαλέξεις - Σεμινάρια                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | 40                                  |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Βιβλιογραφική<br>προετοιμασία για τις<br>ενότητες του μαθήματος                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | 80                                  |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Προφορικές<br>παρουσιάσεις σχετικές<br>με τις ενότητες του<br>μαθήματος με βάση τη<br>βιβλιογραφία                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | 60                                  |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Προφορική παρουσίαση<br>της προόδου της<br>γραπτής εργασίας                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | 60                                  |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Συγγραφή εργασιών                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | 135                                 |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | <b>Σύνολο Μαθήματος</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | <b>375 ώρες</b>                     |
| <b>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</b><br>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης<br><br>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης,<br>Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία<br>Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης<br>Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων,<br>Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία,<br>Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση,<br>Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία,<br>Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική<br>Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες<br><br>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια<br>αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα<br>από τους φοιτητές.                               | Γλώσσα αξιολόγησης: ελληνικά.<br><br>Μέθοδοι αξιολόγησης: <ul style="list-style-type: none"> <li>- Προφορικές παρουσιάσεις στο πλαίσιο των ενοτήτων του μαθήματος με βάση τη βιβλιογραφία.</li> <li>- Προφορικές παρουσιάσεις των γραπτών εργασιών.</li> <li>- Δύο μικρές γραπτές εργασίες. Στις εργασίες θα αξιολογηθεί η επιστημονική τεκμηρίωση, η επιχειρηματολογία, η ποιότητα του γραπτού λόγου, η σαφήνεια και η συνομιλία με τη βιβλιογραφία.</li> </ul> |                                     |

##### (5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

###### Προτεινόμενη ενδεικτική Βιβλιογραφία

Agulhon, Maurice (dir.), *La ville de l'âge industriel. Le cycle haussmanien*, Seuil, Paris 1988.

Bairoch, Paul, *Taille des villes, conditions de vie et développement économique*, EHESS, Paris 1977.

Bairoch, Paul, *De Jéricho à Mexico. Villes et économie dans l'histoire*, Gallimard, Paris 1985

Briggs, Asa, *Victorian Cities*, Penguin, London 1968.

Caracciolo, Alberto (ed.), *Dalla città preindustriale alla città del capitalismo*, Il Mulino, Bologna 1975.

Castells, Manuel, *La question urbaine*, Maspero, Paris 1975.

Cerutti Simona, *La ville et les métiers. Naissance d'un langage corporatif (Turin XVIe-XVIIIe siècle)*, EHESS, Paris 1990.

Clark Peter (ed.), *The European City and Green Space: London, Stockholm, Helsinki and St Petersburg 1850-2000*, Ashgate 2006.

Clark Peter, *The Oxford Handbook of Cities in World History*, Oxford 2013.

Cowan, A., and J. Steward (eds.), *The City and the Senses: Urban Culture since 1500*, Ashgate 2007.

Charle, Christophe & Daniel Roche (ed.), *Capitales culturelles, capitales symboliques. Paris et les expériences européennes*, Publications de la Sorbonne, Paris 2002.

Calabi, Donatella, *Il mercato e la città Piazze, strade, architetture d'Europa in età moderna*, Saggi Marsilio, Venezia 1993 (αγγλική μετάφραση: *The Market and the City: Square, Street and Architecture in Early Modern Europe*, Ashgate 2004).

Cinar, Alev, Thomas Bender (eds), *Urban Imageries. Locating the Modern City*, University of Minnesota Press, Minneapolis 2007.

Daunton Martin (ed.), *The Cambridge Urban History of Britain*, v. 3, 1840-1950, Cambridge University Press, 2000.

De Vries Jan, *European Urbanization, 1500-1800*, Harvard University Press 1984.

Duby, George (dir.), *Histoire de la France urbaine. La ville de l'âge industriel, Le cycle haussmanien*, Seuil, Paris 1983.

Dyos, Harold James, *Victorian Suburb: a Study of the Growth of Camberwell*, Leicester University Press 1961.

Dyos, Harold James, *Exploring the Urban Past* (essays by H.J. Dyos edited by David Cannadine & David Reeder), Cambridge University Press 1982.

Dyos, Harold James & Michael Wolff (ed.), *The Victorian City. Images and Realities*, 2 vol., Routledge & Kegan Paul, London 1973.

Ealham, C. *Class, Culture and Conflict in Barcelona, 1898-1937*, Routledge 2005

Garden, Maurice & Yves Lequin (ed.), *Habiter la ville, XVe-XXe siècle*, Presses Universitaires de Lyon 1983

Hanhardt, Christina B., *Safe Space: Gay Neighborhood History and the Politics of Violence*, Durham: Duke University Press, 2013

Hohenberg, Paul & Lynn Hollen Lees, *The Making of Urban Europe, 1000-1994*, Harvard University Press 1995

Koditschek, Theodore, *Class Formation and Urban-Industrial Society: Bradford 1750-1850*, Cambridge 1990

Lavedan, Pierre, *Qu'est-ce que l'urbanisme. Introduction à l'histoire de l'urbanisme*, Παρίσι 1926

Lees, Andrew and Lynn Hollen Lees, *Cities and the Making of Modern Europe, 1750-1914*, Cambridge University Press 2007

Lenger, Friedrich, *European Cities in the Modern Era, 1850-1914*, trans.by Joel Golb, Brill, Leiden and Boston 2012

Leontidou, Lila, *The Mediterranean City in Transition: Social Change and Urban Development*, Cambridge University Press 1990

Lepetit, Bernard- Christian Topalov (ed.), *La ville des sciences sociales*, Belin, Paris 2001

Lepetit, Bernard, *Les villes dans la France moderne (1740-1840)*, Albin Michel, Paris 1988

Magri, Susanna & Christian Topalov, *Villes ouvrières 1900-1950*, L'Harmattan, Paris 1990

Miller, Jaroslav, *Urban Societies in East-Central Europe, 1500-1700*, Ashgate 2008

Morris, Robert J., *Class, Power and Social Structure in British Nineteenth-Century Towns*, Leicester University Press 1986

Morton, G., B. de Vries and R. J. Morris (eds), *Civil Societies, Associations and Urban Places: Class, Nation and Culture in Nineteenth Century Europe*, Ashgate 2006

Mosley, Stephen, *The Chimney of the World. A History of Smoke Pollution in Victorian and Edwardian Manchester*, Routledge 2008

Pacione M., *Urban geography. A global perspective*, Λονδίνο 2005

Palliser, D.M., Peter Clark, and M. Daunt (eds.), *The Cambridge Urban History of Britain*, v. 1-3, Cambridge University Press 2000

Pinol, Jean-Luc (ed.), *Histoire de l'Europe urbaine*, 2 vol., Paris 2003.

Pinol, Jean-Luc – Maurice Garden, *Atlas des Parisiens. De la Révolution à nos jours*, Parigramme, Paris 2009.

Robert, Jean-Louis & Jay Winter, *Capital Cities at War. London, Paris, Berlin 1914-1919*, Cambridge University Press 1997

Rodger Richard (ed.), *European Urban History. Prospect and retrospect*, Leicester University Press, Leicester - London, 1993

Rodger, Richard, *The Transformation of Edinburgh. Land, Property and Trust in the Nineteenth Century*, Cambridge University Press 2004

Rodger, R., and J. Herbert (eds), *Testimonies of the City: Identity, Community, and Change in a Contemporary Urban World*, Ashgate 2007

Roncayolo, Marcel, *La ville aujourd'hui. Mutations urbaines, décentralisation et crise du citoyen*, Seuil, Paris 2001

Roncayolo, Marcel, *Lectures de villes*, Éditions Parenthèses, Marseille 2002

Sassen, Saskia, *The Global City*, Princeton University Press, 1991

Sheard, S, and H. Power (eds.), *Body and City: Histories of Urban Public Health*, Ashgate 2000

Tarr, Joel, Dupuy, Gabriel (eds.), *Technology and the Rise of the Networked City in Europe and America*, Temple University Press, Φιλαδέλφεια 1988

Trotter, Joe, *Black Milwaukee: The Making of an Industrial Proletariat, 1912-45*, 1982

## **β. Ελληνόγλωσση**

Βαν Μπούσχοτεν Ρ. κ.ά. (επιμ.), *Η μνήμη αφηγείται την πόλη. Προφορική ιστορία και μνήμη του αστικού χώρου*, ΕΠΙ & εκδ. Πλέθρον, Αθήνα 2016.

Benevolo Leonardo, *Η πόλη στην Ευρώπη*, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1997.

Bergeron Louis, Roncayolo Marcel, *Από την προβιομηχανική στη βιομηχανική πόλη*, ΕΜΝΕ – Μνήμων, Αθήνα 1984.

Burgel Guy, *Αθήνα, η ανάπτυξη μιας μεσογειακής πρωτεύουσας*, Εξάντας, Αθήνα 1976.

Burgel Guy (επιμ.), *Η νεοελληνική πόλη*, Εξάντας, Αθήνα 1989.

Burgel Guy, *Η σύγχρονη ευρωπαϊκή πόλη. 2. Από τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο έως σήμερα*, Πλέθρον, Αθήνα 2007.

Γιαννακόπουλος Κ., Γιαννιτσιώτης Γ. (επιμ.), *Αμφισβητούμενοι χώροι στην πόλη. Χωρικές προσεγγίσεις του πολιτισμού*, Αλεξάνδρεια, Αθήνα 2010.

Γιαννιτσιώτης Γ., *Η κοινωνική ιστορία του Πειραιά. Η συγκρότηση της αστικής τάξης 1860-1910*, Αθήνα 2006.

Καραδήμου-Γερόλυμπου Αλέκα, «Πόλεις και πολεοδομία», Χρ. Χατζηιωσήφ (επιμ.), *Ιστορία της Ελλάδας τον 20ου αιώνα. Οι απαρχές, 1900-1922*, τ. Α1, Βιβλιόραμα, Αθήνα 1999, σ. 223-253.

Καραδήμου-Γερόλυμπου Αλέκα, «Πόλεις και ύπαιθρος. Μετασχηματισμοί και αναδιαρθρώσεις στο πλαίσιο του εθνικού χώρου», Χρ. Χατζηιωσήφ (επιμ.), *Ιστορία της Ελλάδας του 20ου αιώνα. Ο μεσοπόλεμος 1922-1940*, τ. Β1, Βιβλιόραμα, Αθήνα 2003, σ. 59-105.

Καραδήμου-Γερόλυμπου Αλέκα, *Μεταξύ Ανατολής και Δύσης. Θεσσαλονίκη και βορειοελλαδικές πόλεις στο τέλος του 19ου αιώνα*, University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2004

Κοτσαγεώργης Φωκίων, *Πρώιμη οθωμανική πόλη. Επτά περιπτώσεις από τον νοτιοβαλκανικό χώρο: Αδριανούπολη - Σέρρες - Καστοριά - Τρίκαλα - Λάρισα - Θεσσαλονίκη - Ιωάννινα*, Βιβλιόραμα, Αθήνα 2019.

Λεοντίδου Λ., *Πόλεις της σιωπής. Εργατικός εποικισμός της Αθήνας και του Πειραιά 1909-1940*, Αθήνα 1989.

Λούκος Χρήστος, *Η Ερμούπολη της Σύρου (1821-1950). Από το Λίβερπουλ της Ανατολικής Μεσογείου στη βαμβακούπολη των Κυκλάδων*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 2022.

Λούκος Χρήστος, «Μικρές και μεγάλες πόλεις», Χρ. Χατζηιωσήφ (επιμ.), *Ιστορία της Ελλάδας του 20ού αιώνα. Ο Μεσοπόλεμος, 1922 – 1940*, τ. Β1, Βιβλιόραμα, Αθήνα, 2002, 133 – 155.

Μαλούτας Θ. (επιμ.), *Κοινωνικός και οικονομικός άτλας της Ελλάδας*. τ. 1: *Οι πόλεις*, ΕΚΚΕ-Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Θεσσαλίας, Αθήνα-Βόλος 2000.  
[https://www.ekke.gr/publication\\_files/kinonikos-kai-ikonimikos-atlas-tis-elladas-tomos-1os-i-polis](https://www.ekke.gr/publication_files/kinonikos-kai-ikonimikos-atlas-tis-elladas-tomos-1os-i-polis)

Μαλούτας Θ. (επιμ.), *Κοινωνικός άτλαντας της Αθήνας*, <https://www.athenssocialatlas.gr/>  
 Μαρμαράς Μανόλης, *Η αστική πολυκατοικία της μεσοπολεμικής Αθήνας. Η αρχή της εντατικής εκμετάλλευσης του αστικού εδάφους*, ΠΤΙ-ΕΤΒΑ, Αθήνα 1991.

Μαχαίρα Άννα, «Η Θεσσαλονίκη του Μεσοπολέμου», Χρ. Χατζηιωσήφ (επιμ.), *Ιστορία της Ελλάδας του 20ού αιώνα. Ο Μεσοπόλεμος, 1922 – 1940*, τ. Β1, Βιβλιόραμα, Αθήνα, 2002, 107-131.

Μπαστέα Ελένη, *Αθήνα 1834-1896: Νεοκλασική πολεοδομία και ελληνική εθνική συνείδηση*, Libro, Αθήνα 2008.

Μπουρνόβα Ε., *Οι κάτοικοι των Αθηνών, 1900-1960. Η δημογραφία*, Τμήμα Οικονομικών Επιστημών, ΕΚΠΑ, Αθήνα 2016.  
<https://ebooks.epublishing.ekt.gr/index.php/econ/catalog/book/4>

Pinol Jean-Luc, *Ο κόσμος των πόλεων τον 19ο αιώνα*, Πλέθρον, Αθήνα 2000.

Pinol Jean-Luc, Walter Francois, *Η σύγχρονη ευρωπαϊκή πόλη. 1. Έως τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο*, Πλέθρον, Αθήνα 2007

Ποταμιάνος Νίκος, *Οι νοικοκυραίοι. Μαγαζάτορες και βιοτέχνες στην Αθήνα 1880 -1925*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 2015.

Πρακτικά Διεθνούς Συμποσίου Ιστορίας *Νεοελληνική πόλη. Οθωμανικές κληρονομίες και ελληνικό κράτος*, τ. 2, ΕΜΝΕ, Αθήνα 1985.

Πρακτικά Β΄ Διεθνούς Συνεδρίου *Η πόλη στους νεότερους χρόνους. Μεσογειακές και βαλκανικές όψεις (19ος-20ος αι.)*, ΕΜΝΕ, Αθήνα 2000.

Πρακτικά Συνεδρίου *Ελευθέριος Βενιζέλος και ελληνική πόλη. Πολεοδομικές πολιτικές και κοινωνικοπολιτικές ανακατατάξεις*, Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών και Μελετών «Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος» - ΤΕΕ - ΕΜΠ/Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Αθήνα 2005.

Πρακτικά Επιστημονικού Συμποσίου *Ο ξεριζωμός και η άλλη πατρίδα. Οι προσφυγούπολεις στην Ελλάδα*, Εταιρεία Σπουδών Νεοελληνικού Πολιτισμού και Γενικής Παιδείας Σχολής Μωραΐτη, Αθήνα 1999.

Σαπουνάκη - Δρακάκη Λυδία, Μαριάνθη Κοτέα (επιμ.), *Ευρωπαϊκή αστική ιστοριογραφία. Τάσεις και προοπτικές*, Διόνικος, Αθήνα 2004.

Σαπουνάκη - Δρακάκη Λυδία (επιμ.), *Η ελληνική πόλη σε ιστορική προοπτική*, Διόνικος, Αθήνα 2005.

Τοντόροφ Ν., *Η βαλκανική πόλη 15<sup>ος</sup> -19<sup>ος</sup> αιώνας*, Θεμέλιο, Αθήνα 1986.

Χανδρινός Ιάσοντας, *Πόλεις σε πόλεμο 1939-1945: Ευρωπαϊκά αστικά κέντρα υπό γερμανική κατοχή*, Μωβ σκίουρος, Αθήνα 2018.

## ΠΕΡΙΓΡΑΦΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

### (1) ΓΕΝΙΚΑ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                               |                                      |                           |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------|---------------------------|
| ΣΧΟΛΗ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ                                                                                                                                    |                                      |                           |
| ΤΜΗΜΑ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ                                                                                                                     |                                      |                           |
| ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ                                                                                                                                  |                                      |                           |
| ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | ΙΠ3210                                                                                                                                        | ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ                      | B                         |
| ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | ΛΑΪΚΗ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ, ΑΣΤΙΚΟΙ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΙ, ΗΓΕΜΟΝΙΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΤΟΥ ΜΕΣΟΠΟΛΕΜΟΥ                                                               |                                      |                           |
| <b>ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</b><br><i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i> |                                                                                                                                               | <b>ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</b> | <b>ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ</b> |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                               | 3                                    | 15                        |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                               |                                      |                           |
| <i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                               | Παράδοση                             |                           |
| <b>ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b><br><i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>                                                                                                                                                                                                                       | Μάθημα γενικού υποβάθρου με ειδίκευση γενικών γνώσεων στα πεδία της Ιστορίας, της Κοινωνιολογίας, των Πολιτισμικών Σπουδών (Cultural Studies) |                                      |                           |
| <b>ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Όχι                                                                                                                                           |                                      |                           |
| <b>ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Ελληνικά και για φοιτήτριες/φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ κατά περίπτωση εργασίες σε Αγγλικά, Γαλλικά ή Ιταλικά               |                                      |                           |
| <b>ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Και σε φοιτήτριες/φοιτητές Erasmus+                                                                                                           |                                      |                           |
| <b>ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                               |                                      |                           |

### (2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Μαθησιακά Αποτελέσματα</b><br><i>Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.</i><br><i>Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α</i> <ul style="list-style-type: none"> <li>Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης</li> <li>Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 &amp; 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β</li> <li>Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων</li> </ul> |
| <p>Μαθησιακά αποτελέσματα: εξοικείωση των φοιτητριών/φοιτητών με ένα κατεξοχήν διεπιστημονικό θέμα, το οποίο αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα των Πολιτισμικών Σπουδών, μέσω της ανάλυσης των πολυσυζητημένων εννοιών του «λαϊκού», του «αστικού», του «πολιτισμού» και της «κουλτούρας».</p> <p>Ανάπτυξη δεξιοτήτων σχετικά με την έρευνα πάνω σε θέματα καλλιτεχνικής εργασίας, δημοφιλούς τέχνης (popular art/popular music) κ.λπ (π.χ. συνεντεύξεις, αποδελτίωση του τύπου, δημιουργία podcasts, ψηφιοποίηση αποτελεσμάτων)</p>                                                                                                                                                               |

### Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

.....

Άλλες...

.....

Το μάθημα αποσκοπεί:

- Στην εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
- Στον σεβασμό στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
- Στην επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα τάξης και φύλου
- Στην ομαδική εργασία
- Στην αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση καλλιτεχνικών δεδομένων με τη χρήση του διαδικτύου
- Στην προαγωγή της διεπιστημονικής σκέψης

### (3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Ο ελληνικός Μεσοπόλεμος, έχει τα τελευταία χρόνια μελετηθεί ως αναπόσπαστο τμήμα του ευρωπαϊκού Μεσοπολέμου, όπου η «κοσμογονία» του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου έφερε στο προσκήνιο της πολιτικής και της κοινωνίας ευρείες λαϊκές ομάδες, οι οποίες υποχρέωσαν τους παλαιούς πολιτικούς να αναζητήσουν νέες μορφές διακυβέρνησης. Οι πειραματισμοί των μέσων, των μεθόδων και της πολιτικής ιδεολογίας, επηρέαζαν ολόκληρο το κοινωνικό, οικονομικό και πολιτικό φάσμα και επιδρούσαν στα πεδία τόσο της πολιτικής, όσο και της τέχνης ή της καθημερινής ζωής. Η Ελλάδα μεταμορφώνεται ταχύτατα, τόσο πολεοδομικά, όσο και δημογραφικά. Οι Έλληνες της διασποράς και της «καθ' ημάς Ανατολής», είχαν την πρωτοκαθεδρία στα έργα εκσυγχρονισμού ήδη από την κρίσιμη περίοδο 1880-1922, καθώς αναζητούσαν ασφαλέστερες αγορές για τα κεφάλαιά τους και ευνοϊκές πολιτικές διασυνδέσεις για την κερδοφορία τους. Ωστόσο, οι ομογενείς, δεν έδρασαν, εν κενώ, αλλά σε μία χώρα πολλαπλών κοινωνικό-οικονομικών ταχυτήτων, με πολυπληθείς ομάδες μικρό-επαγγελματιών που ενημερώνονταν και σατίριζαν τις ανώτερες κοινωνικές τάξεις, αντιστέκονταν, δηλαδή, με όποιο τρόπο μπορούσαν, στην φτώχεια που τους απειλούσε.

Μέσα στο πλαίσιο του Μεσοπολέμου, όπου «η Ελλάδα βρισκόταν μπροστά στα προβλήματα μιας δεύτερης εθνικής συγκρότησης», το σεμινάριο θα μελετήσει τους πολιτισμικούς και, εν τέλει, πολιτικούς δυϊσμούς «λαϊκό/λόγιο» «υψηλή/χαμηλή κουλτούρα και πολιτισμός» όπως αυτοί έχουν αναλυθεί διεπιστημονικά από την κοινωνική και πολιτισμική θεωρία. Η ευρεία θεωρητική συζήτηση που παράχθηκε από την Σχολή της Φραγκφούρτης και τις βρετανικές πολιτισμικές σπουδές μέχρι τις μετα-αποικιακές σπουδές και τις σπουδές των υπάλληλων τάξεων, θα χρησιμεύσει ως αναλυτικό εργαλείο για την ανάλυση της κυκλοφορίας, της κατανάλωσης και της πρόσληψης «αστικών» και «λαϊκών» μορφών τέχνης, κουλτούρας και νοοτροπίας της Μεσοπολεμικής Ελλάδας. Θα διερευνηθούν παραδείγματα «δημόσιας κοινωνικότητας» όπως σύλλογοι και σωματεία, η ανάπτυξη του αθλητισμού ως όψη της «λαϊκής» αλλά και της «αστικής» κοινωνικότητας, η «εξημέρωση» της καρναβαλικής κουλτούρας, η διάδοση του λαϊκού μυθιστορήματος, η κατασκευή του «λαϊκού» Μακρυγιάννη και του «λαϊκού» Θεόφιλου από την «αστική» γενιά του '30, η

διεύρυνση της επιρροής του φεμινιστικού κινήματος, η διάχυση του ρεμπέτικου τραγουδιού και η εμφάνιση του κινηματογράφου.

Μέσα σε αυτή την προβληματική, οι διαδικασίες του βίαιου «εκδυτικισμού» της Ελλάδας και η «επέλαση της αστικής ηγεμονίας», θα διατηρήσουν τη σημασία τους ως σημαντικά, αλλά όχι μοναδικά, στοιχεία της «μεγάλης εικόνας» του Μεσοπολέμου.

#### Πεδία Διαλέξεων

1. Κριτική αποτίμηση των κοινωνικών και πολιτισμικών θεωριών: ο Gramsci, η Σχολή της Φραγκφούρτης, ο Bakhtin, ο Raymond Williams και οι βρετανικές πολιτισμικές σπουδές (Hoggart, Hall)
2. Κριτική αποτίμηση των κοινωνικών και πολιτισμικών θεωριών: η Σημειολογία (Eco), ο στρουκτουραλισμός (Barthes), ο μεταστρουκτουραλισμός (Foucault, Althusser), η ιστοριογραφία των Annales, ο Certeau, ο Geertz, ο Ginzburg, οι μετά-αποικιακές σπουδές (Said), οι σπουδές των υπάλληλων τάξεων (subaltern studies)
3. Ο ελληνικός Μεσοπόλεμος: παραδοσιακή γραφειοκρατία, νέοι διανοούμενοι, κρατισμός
4. Απόκριες στην Αθήνα (1880-1940): «λαϊκή» και «αστική» κουλτούρα
5. Η «ανακάλυψη» της νεότητας: αθλητισμός και αθλητικά σωματεία
6. Η κρατική «ανακάλυψη» της νεότητας: προσκοπισμός και Εθνική Οργάνωση Νεολαίας (ΕΟΝ)
7. Τάσεις και ρεύματα στον Φεμινισμό του Μεσοπολέμου
8. Η γενιά του 1930 και η κατασκευή της «λαϊκής αυθεντικότητας»
9. Ο υλικός βίος στη Λαογραφία του Μεσοπολέμου
10. Παραγωγή και χρήσεις των «λαϊκών αναγνωσμάτων»
11. Η κουλτούρα του τανγκό στην Ελλάδα του Μεσοπολέμου: ιστορικές και ανθρωπολογικές προσεγγίσεις
12. Η πρωτεύουσα Αθήνα: η «καθαρεύουσα» πρόσοψη και η «καφέ Αμάν» διάσταση
13. Το παράδοξο του ρεμπέτικου: «αστικό» ή «λαϊκό» τραγούδι;

#### (4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                     |                                 |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------|
| <b>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ</b><br><i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Παράδοση πρόσωπο με πρόσωπο και εξ αποστάσεως                                                       |                                 |
| <b>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ</b><br><i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Έντονη χρήση παρουσίασης power point και σχετικών video, ντοκιμαντέρ, φωτογραφικού υλικού, podcasts |                                 |
| <b>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</b><br><i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη &amp; ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</i><br><br><i>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</i> | <b>Δραστηριότητα</b>                                                                                | <b>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</b> |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Αυτόνομη μελέτη                                                                                     | 110 ώρες                        |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Ανίχνευση και Προετοιμασία πηγών                                                                    | 100 ώρες                        |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Αναζήτηση ξενόγλωσσας βιβλιογραφίας                                                                 | 60 ώρες                         |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Συγγραφή εργασίας – Δημιουργία podcast                                                              | 105 ώρες                        |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Σύνολο Μαθήματος                                                                                    | <b>375 ώρες</b>                 |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p style="text-align: center;"><b>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</b></p> <p>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p> | <p>Γλώσσα αξιολόγησης:</p> <p>Ελληνικά και για φοιτήτριες/φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ κατά περίπτωση εργασίες σε Αγγλικά, Γαλλικά ή Ιταλικά</p> <p>Μέθοδοι αξιολόγησης:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Εργασία βιβλιογραφικού περιεχομένου και προφορική παρουσίαση μέσα στο μάθημα</li> <li>2. Γραπτή εργασία (με ατομικό ή ομαδικό χαρακτήρα). Η γραπτή εργασία ενδέχεται να παρουσιασθεί και ως podcast</li> </ol> |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

## (5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

### Προτεινόμενη Βιβλιογραφία :

(Επειδή η θεματολογία είναι ευρύτατη και διεπιστημονική, μέρος της εκπαιδευτικής διαδικασίας του σεμιναρίου, θα αποτελέσει και η διερεύνηση της βιβλιογραφίας από τους φοιτητές/φοιτήτριες σύμφωνα με το θέμα που θα επιλέξουν για την εργασία. Η βιβλιογραφία που ακολουθεί είναι απολύτως ενδεικτική.)

- Αντώνης Λιάκος, *Ο Ελληνικός 20ός αιώνας*, Πόλις, Αθήνα 2019
- Νίκος Ποταμιάνος, «*Της αναιδείας θεάματα*». Κοινωνική ιστορία της αποκριάς στην Αθήνα, 1800-1940, Πανεπιστημιακές εκδόσεις Κρήτης, 2020
- Χατζηπανταζής Θόδωρος, *Της Ασιατίδος Μούσης Ερασταί. Η ακμή του Αθηναϊκού Καφέ Αμάν στα χρόνια της βασιλείας του Γεωργίου Α΄*, Εκδόσεις Στιγμή, Αθήνα 1986.
- Νίκος Ποταμιάνος, *Οι Νοικοκυραίοι. Μαγαζάτορες και βιοτέχνες στην Αθήνα 1880-1925*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 2018
- Κ. Ι. Μπίρης, *Αι Αθήνα από του 19ου εις τον 20όν αιώνα*, Αθήνα 1996
- Χρήστος Χατζηιωσήφ (επιμ.), *Ιστορία της Ελλάδας του 20ού αιώνα. Όψεις πολιτικής και οικονομικής ιστορίας, 1900-1940*, Βιβλιόραμα, Αθήνα 2009
- Χρήστος Δερμεντζόπουλος - Γιάννης Παπαθεοδώρου (επιμέλεια), *Συνηθισμένοι άνθρωποι. Μελέτες για τη λαϊκή και δημοφιλή κουλτούρα*, εκδόσεις Orportuna, Αθήνα 2021
- Δημήτρης Τζιόβας, *Οι μεταμορφώσεις του εθνισμού και το ιδεολόγημα της ελληνικότητας στο Μεσοπόλεμο*, Οδυσσέας, Αθήνα 1989
- Marc Ferro, *Κινηματογράφος και Ιστορία*, Μεταίχμιο, Αθήνα, 2002
- Dugast Jacques, *Η πολιτιστική ζωή στην Ευρώπη, τέλη 19ου αι. - αρχές 20ού αι.*, Επιστημονική επιμέλεια: Φλιτούρης Λάμπρος, Gutenberg, Αθήνα 2020
- Βανταράκης Βασίλης – Βούλγαρης Ευγένιος, *Το αστικό λαϊκό τραγούδι στην Ελλάδα του Μεσοπολέμου. Σμυρναίικα και πειραιώτικα ρεμπέτικα, 1922-1940*, Fagotto books, Αθήνα 2006
- Έφη Αβδελά – Αγγέλικα Ψαρά, *Ο Φεμινισμός στην Ελλάδα του Μεσοπολέμου*, Γνώση, Αθήνα 1985
- Έφη Αβδελά – Χάρης Εξερτζόγλου – Χρήστος Λυριντζής, *Μορφές δημόσιας κοινωνικότητας στην Ελλάδα του εικοστού αιώνα*, Πανεπιστήμιο Κρήτης, Ρέθυμνο 2015

## ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

### (1) ΓΕΝΙΚΑ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                |                                      |                           |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------|--------------------------------------|---------------------------|
| ΣΧΟΛΗ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ                                                     |                                      |                           |
| ΤΜΗΜΑ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ                                |                                      |                           |
| ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ                                                   |                                      |                           |
| ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | ΙΠ3211                                                         | ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ                      | B                         |
| ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Ο ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΣΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΠΟΧΗ. ΠΗΓΕΣ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ. |                                      |                           |
| <b>ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</b><br><i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i> |                                                                | <b>ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</b> | <b>ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ</b> |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                | 3                                    | 15                        |
| <i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>                                                                                                                                                                                                  |                                                                |                                      |                           |
| <b>ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b><br><i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>                                                                                                                                                                                                                       | Ειδίκευσης                                                     |                                      |                           |
| <b>ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                |                                      |                           |
| <b>ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Ελληνικά                                                       |                                      |                           |
| <b>ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Ναι                                                            |                                      |                           |
| <b>ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                |                                      |                           |

### (2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                              |                                                                                                       |                                 |                                |                                                           |                |                                |                  |                                                                                              |  |                                  |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------|--------------------------------|-----------------------------------------------------------|----------------|--------------------------------|------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------|--|----------------------------------|
| <b>Μαθησιακά Αποτελέσματα</b><br><i>Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.</i><br><i>Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α</i> <ul style="list-style-type: none"> <li>Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης</li> <li>Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 &amp; 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β</li> <li>Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων</li> </ul>                                                                                                                                              |                                                                                              |                                                                                                       |                                 |                                |                                                           |                |                                |                  |                                                                                              |  |                                  |
| <p>Στο μάθημα παρουσιάζονται και συζητούνται σώματα αρχειακών πηγών και τεκμηρίων της σύγχρονης ελληνικής ιστορίας αλλά και βασικά εργαλεία έρευνας που αφορούν ζητήματα της ιστορίας της Ηπείρου κατά τον 20ό αιώνα.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                              |                                                                                                       |                                 |                                |                                                           |                |                                |                  |                                                                                              |  |                                  |
| <b>Γενικές Ικανότητες</b><br><i>Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:</i> <table> <tr> <td>Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών</td><td>Σχεδιασμός και διαχείριση έργων</td></tr> <tr> <td>Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις</td><td>Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα</td></tr> <tr> <td>Λήψη αποφάσεων</td><td>Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον</td></tr> <tr> <td>Αυτόνομη εργασία</td><td>Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου</td></tr> <tr> <td></td><td>Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής</td></tr> </table> |                                                                                              | Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών | Σχεδιασμός και διαχείριση έργων | Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις | Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα | Λήψη αποφάσεων | Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον | Αυτόνομη εργασία | Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου |  | Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής |
| Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Σχεδιασμός και διαχείριση έργων                                                              |                                                                                                       |                                 |                                |                                                           |                |                                |                  |                                                                                              |  |                                  |
| Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα                                    |                                                                                                       |                                 |                                |                                                           |                |                                |                  |                                                                                              |  |                                  |
| Λήψη αποφάσεων                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον                                                               |                                                                                                       |                                 |                                |                                                           |                |                                |                  |                                                                                              |  |                                  |
| Αυτόνομη εργασία                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου |                                                                                                       |                                 |                                |                                                           |                |                                |                  |                                                                                              |  |                                  |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής                                                             |                                                                                                       |                                 |                                |                                                           |                |                                |                  |                                                                                              |  |                                  |

|                                      |                                                            |
|--------------------------------------|------------------------------------------------------------|
| Ομαδική εργασία                      | Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης |
| Εργασία σε διεθνές περιβάλλον        | .....                                                      |
| Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον | Άλλες...                                                   |
| Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών      | .....                                                      |

Εξοικείωση με την ιστορία της περιοχής της Ηπείρου κατά τη σύγχρονη περίοδο, εξοικείωση με ζητήματα τοπικής ιστορίας, διαχείρισης και αξιοποίησης των αρχειακών πηγών, γνώση του γενικότερου ιστορικού πλαισίου σύγχρονης ελληνικής ιστορίας κατά τον 20ό αιώνα και ειδικότερα από τους Βαλκανικούς πολέμους και εξής.

### (3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Σκοπός του μαθήματος είναι να εστιάσει την προσοχή του στην ανάλυση των μεταβαλλόμενων ή σταθερών δομών της κοινωνικοπολιτικής πραγματικότητας στην Ήπειρο μετά την είσοδό της στο Ελληνικό κράτος.</p> <p>Για την προσέγγιση πτυχών της παραπάνω θεματικής θα αξιοποιηθεί η διάθεση των πηγών και θα προσφύγουμε στην χρήση των ευρισκομένων αρχείων καθώς και του Τύπου, κυρίως στις Βιβλιοθήκες και τα Αρχεία των Ιωαννίνων και τα ηλεκτρονικά διαθέσιμα. Κύριος στόχος είναι η αξιοποίησή των πηγών ως «τεκμηρίων» αξιών και νοοτροπιών, με σκοπό να προσεγγιστούν οι σχέσεις εξουσίας, οι συγκρούσεις και οι κοινωνικές διαφορές.</p> <p>Ως εκ τούτου, σκοπός του μαθήματος είναι να προσεγγίσει ιστορικά και συγκριτικά τα αρχειακά κείμενα και τις έντυπες πηγές και να αναδείξει μέσα από αυτά το επίπεδο των κοινωνικών σχέσεων, όπως αυτές διαμορφώθηκαν κατά την σύγχρονη εποχή.</p> <p><u>Πεδία διαλέξεων:</u> Βιβλιογραφικές προσεγγίσεις για το θέμα, η προβληματική του θέματος, η τεκμηρίωση του θέματος, Πηγές (ΓΑΚ Ιωαννίνων, Αρχείο Εταιρείας Ηπειρωτικών Μελετών, Αρχείο Κεντρικής Βιβλιοθήκης Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, Αρχείο Ιδρύματος Ιωσήφ και Εσθήρ Γκανή κ.λπ.), πολιτικές, οικονομικές και κοινωνικές πτυχές της Ηπειρωτικής τοπικής ιστορίας, ο πνευματικός βίος της Ηπείρου, ζητήματα παραβατικότητας, το φαινόμενο της μετανάστευσης, κατοχή, αντίσταση και εμφύλιος στον Ηπειρωτικό χώρο.</p> |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

### (4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

| <p><b>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ</b></p> <p>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Παράδοση πρόσωπο με πρόσωπο και εξ αποστάσεως εκπαίδευση κατά περίπτωση                                                                                                                                                                                                                                                                                           |               |                          |           |    |                                |     |                   |     |  |  |  |  |                         |            |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|--------------------------|-----------|----|--------------------------------|-----|-------------------|-----|--|--|--|--|-------------------------|------------|
| <p><b>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ</b></p> <p>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Τα μαθήματα διεξάγονται με τη βοήθεια του PowerPoint και υποστηρίζονται από έντυπο και ηλεκτρονικό υλικό και από το σύστημα E-Course.                                                                                                                                                                                                                             |               |                          |           |    |                                |     |                   |     |  |  |  |  |                         |            |
| <p><b>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</b></p> <p>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.</p> <p>Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη &amp; ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</p> <p>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</p> | <table> <tr> <th>Δραστηριότητα</th><th>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th></tr> <tr> <td>Διαλέξεις</td><td>40</td></tr> <tr> <td>Μελέτη - ανάλυση βιβλιογραφίας</td><td>135</td></tr> <tr> <td>Συγγραφή εργασίας</td><td>200</td></tr> <tr> <td></td><td></td></tr> <tr> <td></td><td></td></tr> <tr> <td><b>Σύνολο μαθήματος</b></td><td><b>375</b></td></tr> </table> | Δραστηριότητα | Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου | Διαλέξεις | 40 | Μελέτη - ανάλυση βιβλιογραφίας | 135 | Συγγραφή εργασίας | 200 |  |  |  |  | <b>Σύνολο μαθήματος</b> | <b>375</b> |
| Δραστηριότητα                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |               |                          |           |    |                                |     |                   |     |  |  |  |  |                         |            |
| Διαλέξεις                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | 40                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |               |                          |           |    |                                |     |                   |     |  |  |  |  |                         |            |
| Μελέτη - ανάλυση βιβλιογραφίας                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | 135                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |               |                          |           |    |                                |     |                   |     |  |  |  |  |                         |            |
| Συγγραφή εργασίας                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | 200                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |               |                          |           |    |                                |     |                   |     |  |  |  |  |                         |            |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |               |                          |           |    |                                |     |                   |     |  |  |  |  |                         |            |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |               |                          |           |    |                                |     |                   |     |  |  |  |  |                         |            |
| <b>Σύνολο μαθήματος</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | <b>375</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |               |                          |           |    |                                |     |                   |     |  |  |  |  |                         |            |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p style="text-align: center;"><b>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</b></p> <p><i>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</i></p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p> | <p>Η αξιολόγηση γίνεται με συγγραφή εργασίας στην ελληνική γλώσσα, η οποία και θα παρουσιαστεί κατά τη διάρκεια των σεμιναρίων.</p> <p>Θα αξιολογηθεί η επιστημονική τεκμηρίωση, η επιχειρηματολογία, η ποιότητα του γραπτού λόγου, η σαφήνεια και η συνομιλία του με την ελληνική και διεθνή βιβλιογραφία.</p> |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

##### (5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ενδεικτική βιβλιογραφία:

- Από την Άπειρο χώρα στην Μεγάλη Ήπειρο, Ηπειρώτες ακολουθώντας την υπερπόντια μετανάστευση προς τις ΗΠΑ. Τέλος του 19ου αιώνα έως τον Μεσοπόλεμο (επιμέλεια Ν. Αναστασόπουλος - Κ. Λιάμπη - Ν. Κατσικούδης), Ιωάννινα 2016.
- Νικόλαος Α. Αναστασόπουλος, Παραβατικές συμπεριφορές και καταστολή στην Ελλάδα κατά τον Μεσοπόλεμο. Το παράδειγμα του νομού Ιωαννίνων, Ιωάννινα, 2012.
- Κωνσταντίνος Α. Βακαλόπουλος, Ιστορία της Ηπείρου, από τις αρχές της Οθωμανοκρατίας ως τις μέρες μας, Θεσσαλονίκη 2012.
- Κώστας Βακατσάς, Η Γενική Διοίκηση Ηπείρου, η αγροτική ιδιοκτησία (1913-1918), (Διδακτορική Διατριβή), Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας, Ιωάννινα 2001.
- Αργύριος Ν. Γιαννέλος, «Τα περιοδικά στα Ιωάννινα μετά την απελευθέρωση έως τις απαρχές του Β΄ Παγκοσμίου πολέμου», *Ηπειρωτικά Χρονικά*, τόμ. 38, Ιωάννινα 2004, σσ. 9 – 140.
- Λουκία Δρούλια – Βούλα Κόντη, *Ηπειρωτική Βιβλιογραφία 1571 – 1980, α. Αυτοτελή δημοσιεύματα*, Αθήνα 1984.
- *Εγκυκλοπαίδεια του Ελληνικού Τύπου 1784-1974*, Λουκία Δρούλια - Γιούλα Κουτσοπανάγου (επιμέλεια), ΙΝΕ/ΕΙΕ-103, Αθήνα 2008.
- *Ήπειρος. Ιστορική παράδοση και δημιουργική συνέχεια. Η Εταιρεία Ηπειρωτικών Μελετών και ο θεμελιωτής της Κ. ΦΡΟΝΤΖΟΣ*, Ιωάννινα 1989.
- *Ιστορικοί Ελληνικοί Χώροι, Ήπειρος 4000 χρόνια Ελληνικής ιστορίας και πολιτισμού* (γεν. εποπτεία Μ. Β. Σακελλαρίου), Αθήνα 1997.
- Δροσιά Κατσίλα, *Ο βίος και το έργο του Χρηστοθασίλη*, Ιωάννινα 2007.
- Βούλα Κόντη, *Ηπειρωτική Βιβλιογραφία, Β΄ Κατάλογος εφημερίδων και περιοδικών 1886 – 1980*, Αθήνα 1990.
- Βούλα Κόντη, *Ηπειρωτική Βιβλιογραφία, Γ΄ Μελέτες και άρθρα 1811 – 1980*, Αθήνα 1999.
- Χαράλαμπος Μπαμπούνης – Σπύρος Τουλιάτος, *Μεθοδολογία και ερμηνεία της ιστορίας*, Αθήνα 2017.
- Ιωάννης Ν. Νικολαΐδης, *Τα Γιάννινα του Μεσοπολέμου*, τόμ. Α΄ έως τόμ. ΣΤ΄, Ιωάννινα 1992 έως 1997.
- Ελευθερία Ι. Νικολαΐδου, *Το Αρχείο Ιωάννου Λάππα και αντιγόνης Τζαβέλλα (1912 – 1913) και η απελευθέρωση των Ιωαννίνων*, Ιωάννινα 1975.
- Ελευθερία Ι. Νικολαΐδου, «Η οργάνωση του κράτους στην απελευθερωμένη Ήπειρο (1913-1914)», *Δωδώνη*, τόμ. ΙΣΤ', τεύχ. 1, Ιωάννινα 1987, σσ. 509-512.

- Κωνσταντίνος Γ. Παπαγεωργίου, *Η Διοικητική οργάνωση της Ηπείρου, Ιστορικά στοιχεία*, Ιωάννινα 2000.
- Γεώργιος Σ. Πλουμίδης, «Ο Ελληνισμός της Ηπείρου στις παραμονές της απελευθέρωσής του (1905 περ.-1912), *Δωδώνη*, τόμ. ΣΤ', Ιωάννινα 1977, σσ. 355 - 376.
- *Πρακτικά Α΄ Πανεπιστημιακού Συνεδρίου «Ιστορία – Λογισσύνη: Η Ήπειρος και τα Ιωάννινα από το 1430 έως το 1913»*, 2 τ. Α-Β, Ιωάννινα 2015.
- Δημήτριος Σ. Σαλαμάγκας, *Περίπατοι στα Γιάννινα, Ιστορικο- Λαογραφικά σημειώματα*, Ιωάννινα 1965.
- Βαγγέλης Τζούκας, *Οι οπλαρχηγοί του ΕΔΕΣ στην Ήπειρο 1942 – 44*, Αθήνα 2013.
- Ελένη Χατζούδη-Τούντα, *Ταξιδεύοντας από την Αθήνα στο Μπιζάνι. Μέσα από τα φύλλα των εφημερίδων του 1912-1913*, Ιωάννινα 2013.
- Ι. Δ. Ψαράς, *Θεωρία και Μεθοδολογία της ιστορίας*, Θεσσαλονίκη 2001.

## ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

### (1) ΓΕΝΙΚΑ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                               |                                      |                                  |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------|--------------------------------------|----------------------------------|
| ΣΧΟΛΗ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ                                                    |                                      |                                  |
| ΤΜΗΜΑ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ                                     |                                      |                                  |
| ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ                                                  |                                      |                                  |
| ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | ΙΠ3212                                                        | ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ                      | B                                |
| ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | ΔΗΜΟΦΙΛΗΣ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ: ΔΙΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ |                                      |                                  |
| <b>ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</b><br><i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i> |                                                               | <b>ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</b> | <b>ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ (ECTS)</b> |
| Διαλέξεις                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                               | 3                                    | 15                               |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                               |                                      |                                  |
| Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (4).                                                                                                                                                                                                         |                                                               |                                      |                                  |
| <b>ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b><br><i>Γενικού Υποβάθρου, Επιστημονικής Περιοχής (Ειδικού Υποβάθρου), Ειδικευσης ή Κατεύθυνσης, Γενικών Γνώσεων, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων</i>                                                                                                                                                                               | Ειδικευσης                                                    |                                      |                                  |
| <b>ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                               |                                      |                                  |
| <b>ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Ελληνικά                                                      |                                      |                                  |
| <b>ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                              | ΝΑΙ                                                           |                                      |                                  |
| <b>ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                               |                                      |                                  |

### (2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

#### Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος, οι γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε:

- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6 & 7 σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό και το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων του Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π
- Οδηγό ECTS 2015

Οι φοιτητές/φοιτήτριες μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του σεμιναρίου θα έχουν την δυνατότητα να αναλύουν την έννοια της «δημοφιλούς κουλτούρας» ως περιεχόμενο και ως πρακτική και να κατανοήσουν το πώς οι κοινωνικές, πολιτικές, ιστορικές, οικονομικές συνθήκες κάθε εποχής διαμορφώνουν διαφορετικές ιδεολογίες, οι οποίες με τη σειρά τους δημιουργούν διαφορετικά πολιτισμικά αγαθά. Να μπορούν να αξιοποιήσουν τα προϊόντα της δημοφιλούς κουλτούρας ως πηγές για την ανασυγκρότηση της ιστορικής ερμηνείας των πολιτισμικών, κοινωνικών και λοιπών εξελίξεων στις δυτικές κοινωνίες κατά τον 20ο και τον 21ο αι.

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Γενικές Ικανότητες</b><br>Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος, σε ποια/ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών<br>Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις<br>Λήψη αποφάσεων<br>Αυτόνομη εργασία<br>Ομαδική εργασία<br>Εργασία σε διεθνές περιβάλλον<br>Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον<br>Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών | Σχεδιασμός και διαχείριση έργων<br>Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα<br>Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον<br>Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου<br>Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής<br>Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης<br>..... (Άλλες) |
| Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών, Αυτόνομη εργασία, Ομαδική Εργασία                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |

### (3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Οι θεωρητικές προσεγγίσεις για τη μαζική/δημοφιλή κουλτούρα συνθέτουν ένα ερμηνευτικό πλαίσιο που μελετά τη σχέση των υποκειμένων και των κοινωνιών τόσο κατά την διαδικασία παραγωγής όσο και στη διαδικασία κατανάλωσης πολιτισμικών προϊόντων. Μελετώντας την συγκρότηση των διαδικασιών παραγωγής προϊόντων μαζικής κατανάλωσης από τα τέλη του 19ου αι., την βιομηχανοποίηση του θεάματος, την συγκρότηση της δημόσιας σφαίρας και την πολιτισμική κυριαρχία της «δημοφιλούς» κουλτούρας μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, επιχειρείται η διεπιστημονική προσέγγιση της πολύπτυχης σχέσης της ιστορικής επιστήμης με το χώρο της "λαϊκής" ή/και "δημοφιλούς" κουλτούρας. Παραδείγματα από το δημοτικό τραγούδι, τον υλικό πολιτισμό, τα λαϊκά αναγνώσματα και περιοδικά, τη λαϊκή ζωγραφική, τον κινηματογράφο, την τηλεόραση, τα κόμικς, το ρεμπέτικο τραγούδι, την εξέλιξη της ροκ μουσικής και της νεανικής κοινωνικότητας προτείνονται ως διαφορετικές ιστορικές πηγές. Μέσα από τον διάλογο διαφορετικών επιστημονικών πεδίων, καταλήγουμε στην πρόταση για μια συστηματική μελέτη κειμένων, προϊόντων και πρακτικών που συνδέονται με την υποτιμημένη κουλτούρα της καθημερινότητας στις δυτικές κοινωνίες κατά τον 20ο και 21ο α. Στόχος η κατανόηση των ιδεών, των συμπεριφορών και των νοοτροπιών που βρίσκονται σε μια συνεχή κίνηση μέσα στις σύγχρονες κοινωνίες και διαπερνούν κάθετα τους ταξικούς διαχωρισμούς στο ζήτημα των πολιτισμικών πρακτικών και των επιτελεστικών διαδικασιών.</p> <p>Στο πλαίσιο του σεμιναρίου, και με γνώμονα την διεπιστημονική προσέγγιση του θέματος, προτείνονται και διαλέξεις από ερευνητές κι επιστήμονες του είδους/ αντικειμένου.</p> |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

### (4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

|                                                                                                                                                              |                      |                                 |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------|---------------------------------|
| <b>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ</b><br><i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i>                                                                         | Πρόσωπο με πρόσωπο   |                                 |
| <b>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ</b><br><i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i> | Χρήση Τ.Π.Ε.         |                                 |
| <b>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</b>                                                                                                                                  | <b>Δραστηριότητα</b> | <b>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</b> |
|                                                                                                                                                              | Διαλέξεις-Σεμινάρια  | 40                              |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                 |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|
| <p>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.<br/>         Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη &amp; ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας/εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</p> <p>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα, καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</p>                                                                                                                    | Μελέτη -ανάλυση βιβλιογραφίας                                                                                                                                                                                                                                                             | 135             |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Συγγραφή εργασίας                                                                                                                                                                                                                                                                         | 200             |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | <b>Σύνολο Μαθήματος</b>                                                                                                                                                                                                                                                                   | <b>375 ώρες</b> |
| <p><b>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</b><br/>         Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης (περιγραφή του τι χρειάζεται να κάνει ο φοιτητής για να αποδείξει ότι έχει επιτύχει το συγκεκριμένο μαθησιακό αποτέλεσμα) και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p> | <p>Η αξιολόγηση γίνεται με συγγραφή εργασίας στα ελληνικά, η οποία και θα παρουσιαστεί κατά τη διάρκεια των σεμιναρίων.</p> <p>Θα αξιολογηθεί η επιστημονική τεκμηρίωση, η επιχειρηματολογία, η ποιότητα του γραπτού λόγου, η σαφήνεια και η συνομιλία του με την διεθνή βιβλιογραφία</p> |                 |

##### (5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>Προτεινόμενη Βιβλιογραφία :</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Χρήστος Δερμεντζόπουλος - Γιάννης Παπαθεοδώρου (επιμέλεια), <i>Συνηθισμένοι άνθρωποι. Μελέτες για τη λαϊκή και δημοφιλή κουλτούρα</i>, εκδόσεις Orpportuna, Πάτρα 2021</li> <li>Raymond Williams, <i>Κουλτούρα και Ιστορία</i>, Γνώση, Αθήνα 1994</li> <li>Βασίλης Βαμβακάς-Αγγελική Γαζή (επιμ.), <i>Αμερικάνικες σειρές στην ελληνική τηλεόραση δημοφιλής κουλτούρα και ψυχοκοινωνική δυναμική</i>, Παπαζήσης, Αθήνα 2017</li> <li>Αντόρνο, Λόβενταλ, Μαρκούζε, Χορκχάιμερ, <i>Τέχνη και μαζική κουλτούρα</i>, επιλογή κειμένων, μετάφραση και εισαγωγή Ζήσης Σαρίκας, εκδ. Ύψιλον, Αθήνα, 1984</li> <li>Αιμιλία Σαλβάνου, <i>Πώς μαθαίνουμε Ιστορία χωρίς να την διδαχθούμε;</i>, Ασίνη, Αθήνα 2021</li> </ul> |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

## ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

### (1) ΓΕΝΙΚΑ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                         |                                      |                                  |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------|--------------------------------------|----------------------------------|
| <b>ΣΧΟΛΗ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ                              |                                      |                                  |
| <b>ΤΜΗΜΑ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ               |                                      |                                  |
| <b>ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ                            |                                      |                                  |
| <b>ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | <b>ΙΠ3213</b>                           | <b>ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ</b>               | <b>B</b>                         |
| <b>ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΨΗΦΙΑΚΟΤΗΤΑ                 |                                      |                                  |
| <b>ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</b><br><i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i> |                                         | <b>ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</b> | <b>ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ (ECTS)</b> |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                         | 3                                    | 15                               |
| <b>ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b><br><i>Γενικού Υποβάθρου, Επιστημονικής Περιοχής (Ειδικού Υποβάθρου), Ειδίκευσης ή Κατεύθυνσης, Γενικών Γνώσεων, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων</i>                                                                                                                                                                               | Ειδικού υποβάθρου                       |                                      |                                  |
| <b>ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Κανένα                                  |                                      |                                  |
| <b>ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Ελληνικά. Αγγλικά για φοιτητές Erasmus. |                                      |                                  |
| <b>ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                              | ΝΑΙ                                     |                                      |                                  |
| <b>ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                         |                                      |                                  |

### (2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Μαθησιακά Αποτελέσματα</b><br>Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος, οι γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.<br>Συμβουλευτείτε: <ul style="list-style-type: none"> <li>Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6 &amp; 7 σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό και το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων Ανώτατης Εκπαίδευσης</li> <li>Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων του Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π</li> <li>Οδηγό ECTS 2015</li> </ul> |                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| <b>Οι φοιτητές και φοιτήτριες:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Εξοικειώνονται με τις αλλαγές που επιφέρει η ψηφιακότητα στην κατανόηση της ιστορίας και στη διενέργεια ιστορικής έρευνας</li> <li>Εμβραθύνουν στις έννοιες της ιστορικής κουλτούρας και της δημόσιας ιστορίας</li> <li>Κατανοούν τη σημασία της ιστορίας για τη δόμηση και την αναπαραγωγή συλλογικών ταυτοτήτων</li> <li>Ασκούνται στον εντοπισμό διαδικτυακού υλικού, στην έρευνα και τη σύνθεση</li> </ul>                         |                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| <b>Γενικές Ικανότητες</b><br>Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος, σε ποια/ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών<br>Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις<br>Λήψη αποφάσεων<br>Αυτόνομη εργασία                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Σχεδιασμός και διαχείριση έργων<br>Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα<br>Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον<br>Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου<br>Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής |

|                                      |                                                            |
|--------------------------------------|------------------------------------------------------------|
| Ομαδική εργασία                      | Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης |
| Εργασία σε διεθνές περιβάλλον        | ..... (Άλλες)                                              |
| Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον |                                                            |
| Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών      |                                                            |

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών  
 Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής  
 Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα  
 Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης  
 Αυτόνομη εργασία  
 Κατανόηση της επικοινωνιακής δυναμικής της ιστορίας  
 Κριτική αντιμετώπιση των ιδεολογικών χρήσεων της ιστορίας

### (3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μεταπτυχιακό μάθημα εξετάζει τους μετασχηματισμούς της ιστορίας στο πλαίσιο της «ψηφιακής εποχής», από τη δεκαετία του 1990 έως σήμερα. Στόχος του μαθήματος είναι να εξοικειώσει τους μεταπτυχιακούς φοιτητές και φοιτήτριες με μια σειρά από θεωρητικά, μεθοδολογικά και πρακτικά ζητήματα που αφορούν τη γνώση και τον λόγο για το ιστορικό παρελθόν στο ψηφιακό περιβάλλον. Για τον σκοπό αυτόν επικεντρώνεται σε δύο θεματικούς άξονες: στα μεθοδολογικά εργαλεία που προσφέρει η ψηφιακότητα για τη διεξαγωγή και παρουσίαση της ιστορικής έρευνας, από τη μια, και στη διάχυση της γνώσης αλλά και του δημόσιου λόγου για την ιστορία στον ψηφιακό κόσμο της επικοινωνίας, κυρίως του Παγκόσμιου Ιστού. Το μάθημα δεν έχει στόχο να προσφέρει ιδιαίτερες τεχνικές γνώσεις, αλλά να βοηθήσει τους φοιτητές και φοιτήτριες να αποτιμήσουν κριτικά την υπερπροσφορά «ιστορικής πληροφορίας», όπως και τις κάθε λογής ψηφιακές διενέξεις για το ιστορικό παρελθόν, και να εξοικειωθούν με τη λογική των ψηφιακών μέσων επεξεργασίας, ανάλυσης και παρουσίασης. Τα παραπάνω θεωρείται πως είναι χρήσιμα εφόδια τόσο για τη συμμετοχή στο πλαίσιο ερευνητικών προγραμμάτων όσο και για την επαγγελματική δραστηριότητα σε τομείς που άπτονται της ιστορίας και του πολιτισμού, όπως π.χ. η διδασκαλία και η πολιτιστική δημοσιογραφία.

Θεματικές ενότητες

1. Ψηφιακότητα. Αναλύεται η έννοια της ψηφιακότητας και η εξέλιξή της από τη δεκαετία του 1990 έως σήμερα, με κυρίαρχο παράδειγμα το Διαδίκτυο και τον παγκόσμιο ιστό, ενώ παράλληλα γίνεται λόγος για τα γνωστά και διαδεδομένα προγράμματα λογισμικού που χρησιμοποιούνται για την αποδελτίωση, τη σύνθεση και την παρουσίαση.
2. Εξακτίνωση της ιστορικής γνώσης. Σκιαγραφείται η εξέλιξη από το χειρόγραφο στην εμφάνιση της τυπογραφίας με κινητά στοιχεία και από την μαζική παραγωγή εντύπων στην ανάδυση της ψηφιακής εποχής. Παράλληλα γίνεται εισαγωγή στην έννοια της δημόσιας σφαίρας και της δημόσιας ιστορίας, με έμφαση στη σημασία τους για τη διαμόρφωση κοινωνικών ταυτοτήτων, και τονίζονται οι μετασχηματισμοί τους στο ψηφιακό περιβάλλον του Διαδικτύου.
3. Ψηφιακή ιστορία. Εξετάζεται η ανάδυση της ψηφιακής ιστορίας ως νέου πεδίου δραστηριότητας των ιστορικών αλλά και των ενδιαφερόμενων με την ιστορία θεσμών και κοινωνικών ομάδων (μουσείων, πολιτιστικών οργανισμών, συλλόγων) και προσδιορίζονται τα κοινά σημεία και οι αποκλίσεις των κάθε λογής κατηγοριών της ψηφιακής ιστορίας με την επαγγελματική ερευνητική ιστορία. Ιδιαίτερη σημασία δίνεται στην εκπόνηση ψηφιακών ιστορικών προγραμμάτων από ερευνητικά κέντρα και πανεπιστήμια, μέσα από το παράδειγμα των οποίων παρουσιάζονται οι δυνατότητες των ψηφιακών τεχνικών για τη διεξαγωγή της έρευνας και την εξακτίνωση των αποτελεσμάτων της.

4. Ψηφιακή δημόσια ιστορία. Εξετάζεται η ανάδυση μιας νέας ψηφιακής δημόσιας ιστορίας στο περιβάλλον του παγκόσμιου ιστού και εντοπίζονται οι ποικίλες της μορφές: τα οργανωμένα προγράμματα πληθοπορισμού και συνεργασίας μεταξύ των ιστορικών και του ευρύτερου κοινού, τα ψηφιακά προγράμματα προφορικής ιστορίας, αλλά και η γενίκευση άτυπων συζητήσεων και διενέξεων για την ιστορία στο πλαίσιο των κοινωνικών δικτύων. Παρουσιάζεται επίσης η εμφάνιση ενός ερευνητικού πεδίου που ασχολείται με τον εντοπισμό και την ερμηνεία της σύγχρονης ιστορικής κουλτούρας, σημαντικό μέρος της οποίας διαμορφώνεται στο ψηφιακό περιβάλλον.
5. Αυθεντία, αλήθεια και ταυτότητα. Η ενότητα εξετάζει τις σημαντικές αλλαγές στη δημιουργία και διάχυση απόψεων, πληροφοριών και «λόγων» για την ιστορία, αλλαγές που σχετικοποιούν τις υφιστάμενες ιεραρχίες γνώσης, τροφοδοτούνται από τη διαμόρφωση και αναπαραγωγή ταυτοτικών συμπεριφορών και διαπλέκονται με πολιτικές στοχεύσεις. Στο πλαίσιο αυτό εξετάζονται επίσης πρωτοβουλίες όπως η διαδικτυακή εγκυκλοπαίδεια Wikipedia, αλλά και η ανάδυση των «πλαστών ειδήσεων» (fake news) ως ενδεικτικό πεδίο προβληματισμού για την αναπαραγωγή στερεοτύπων και τη δημιουργία σύγχρονων ψηφιακών μύθων.
6. Υπερκείμενο, βάσεις δεδομένων και μεταδεδομένα. Παρουσιάζεται και εξηγείται η έννοια και λειτουργία του υπερκειμένου, όπως πραγματώνεται στον παγκόσμιο ιστό, και αναλύονται τα επιστημολογικά χαρακτηριστικά της και οι διαφορές της με τις παλαιότερες ιεραρχίες γνώσης. Παράλληλα γίνεται εισαγωγή σε συγκεκριμένες μεθόδους εργασίας που δομούν σημασιολογικά το ιστορικό υλικό με στόχο την επεξεργασία, ανάλυση και ερμηνεία του, αλλά και τη διαχείρισή του στο περιβάλλον φορέων πολιτιστικής κληρονομιάς, όπως οι αρχεακοί και μουσειακοί φορείς.
7. Ψηφιακές ανθρωπιστικές σπουδές. Παρουσιάζεται συνοπτικά ο κλάδος των ψηφιακών ανθρωπιστικών σπουδών και εντοπίζονται συγκεκριμένα προγράμματα ιστορικής έρευνας που αξιοποιούν τις δυνατότητες, τις οποίες προσφέρει. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται σε προγράμματα ελληνικών φορέων, τα οποία μπορούν να αποτελέσουν και βοηθήματα για την επιστημονική έρευνα και για τη διδασκαλία.
8. Εκπαίδευση. Εκτίθενται οι δυνατότητες αξιοποίησης των ψηφιακών μεθόδων και τεχνικών στη διδασκαλία της ιστορίας στις πρώτες βαθμίδες της εκπαίδευσης, αλλά και σε πρωτοβουλίες εκπαίδευσης ενηλίκων, μέσα από τα παραδείγματα εκπαιδευτικών σεναρίων.

#### (4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

|                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                   |                                 |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------|
| <b>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ</b><br><i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i>                                                                                                                                     | Πρόσωπο με πρόσωπο                                                                                                |                                 |
| <b>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ</b><br><i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>                                                             | Χρήση πολυμέσων και Διαδικτύου<br>Ηλεκτρονική επικοινωνία<br>Υποστήριξη του μαθήματος μέσω της πλατφόρμας ecourse |                                 |
| <b>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</b><br><i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.<br/>Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη &amp; ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική</i> | <b>Δραστηριότητα</b>                                                                                              | <b>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</b> |
|                                                                                                                                                                                                                          | Διαλέξεις - Σεμινάρια                                                                                             | 40                              |
|                                                                                                                                                                                                                          | Βιβλιογραφική προετοιμασία για τις ενότητες του μαθήματος                                                         | 80                              |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                 |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|
| <p>(Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας/εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</p> <p>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα, καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Προφορικές παρουσιάσεις σχετικές με τις ενότητες του μαθήματος με βάση τη βιβλιογραφία                                                                                                                                                                                                                                                                             | 60              |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Προφορική παρουσίαση της προόδου της γραπτής εργασίας                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | 60              |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Συγγραφή εργασίας                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | 135             |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | <b>Σύνολο Μαθήματος</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | <b>375 ώρες</b> |
| <p><b>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</b><br/>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης (περιγραφή του τι χρειάζεται να κάνει ο φοιτητής για να αποδείξει ότι έχει επιτύχει το συγκεκριμένο μαθησιακό αποτέλεσμα) και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p> | <p>Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνικά. Αγγλικά για φοιτητές Erasmus.</p> <p>Μέθοδοι αξιολόγησης:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Προφορικές παρουσιάσεις στο πλαίσιο των εννοιών του μαθήματος με βάση τη βιβλιογραφία και την πλοήγηση στο Διαδίκτυο</li> <li>- Προφορική παρουσίαση της προόδου της γραπτής εργασίας</li> <li>- Γραπτή εργασία</li> </ul> |                 |

##### (5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

###### Προτεινόμενη Βιβλιογραφία :

Benardou, Agiatis και Anna Maria Droumbouki (επιμ.), *Difficult Heritage and Immersive Experiences*, Abingdon 2023.

Bounegru, L., J. Gray, T. Venturini, και M. Mauri, (επιμ.). *A Field Guide to "Fake News" and Other Information Disorders*, Άμστερνταμ 2018.

Covin, Thomas, *Public History: A Textbook of Practice*, Νέα Υόρκη και Λονδίνο, 2016.

Cohen, Daniel και Roy Rosenzweig, *Digital History: A Guide to Gathering, Preserving, and Presenting the Past on the Web*, Φιλαδέλφεια 2005.

Jordanova, Ludmilla, *Η ιστορία στην πράξη*, μτφρ. Βασίλειος Πατσογιάννης, Αθήνα 2022.

Wineburg, Sam, *Why Learn History (When It's Already on Your Phone)*, Σικάγο 2018.

Εξερτζόγλου, Χάρης, *Η δημόσια ιστορία: Μια εισαγωγή*, Αθήνα 2020.

Μπιλάλης, Μήτσος, *Το παρελθόν στο Δίκτυο. Εικόνα, τεχνολογία και ιστορική κουλτούρα στη σύγχρονη Ελλάδα (1994-2005)*, Αθήνα 2015.

Μπούνια, Αλεξάνδρα, και Δέσποινα Καταπότη (επιμ.), *Αναδυόμενες τεχνολογίες και πολιτισμική κληρονομιά*, Αθήνα 2021.

Παπαηλία, Πηνελόπη, και Πέτρος Πετρίδης, *Ψηφιακή εθνογραφία*, Αθήνα 2015.

Πεντάζου, Ιουλία, *Ιστορία σε Έκθεση: Πρακτικές ψηφιακού σχεδιασμού*, Αθήνα 2019.

-Συναφή επιστημονικά περιοδικά:  
*Historein*

## ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

## (1) ΓΕΝΙΚΑ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                               |                                      |                           |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------|---------------------------|
| ΣΧΟΛΗ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ                                                                                                    |                                      |                           |
| ΤΜΗΜΑ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ                                                                                     |                                      |                           |
| ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ                                                                                                  |                                      |                           |
| ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | ΙΠ3214                                                                                                        | ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ                      | B                         |
| ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΟΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΙ                                                                  |                                      |                           |
| <b>ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</b><br><i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i> |                                                                                                               | <b>ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</b> | <b>ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ</b> |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                               | 3                                    | 15                        |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                               |                                      |                           |
| <i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                               | Παράδοση                             |                           |
| <b>ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b><br><i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>                                                                                                                                                                                                                       | Ειδίκευσης                                                                                                    |                                      |                           |
| <b>ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Όχι                                                                                                           |                                      |                           |
| <b>ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Ελληνικά και για φοιτήτριες/φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ κατά περίπτωση εργασίες σε Αγγλικά. |                                      |                           |
| <b>ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                              | ΝΑΙ                                                                                                           |                                      |                           |
| <b>ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                               |                                      |                           |

## (2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

**Μαθησιακά Αποτελέσματα**

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

Στο μάθημα θα ασχοληθούμε με ζητήματα θεωρίας και μεθόδου σε διεπιστημονικό επίπεδο σε συνδυασμό με ασκήσεις εθνογραφικής έρευνας πεδίου έτσι ώστε οι φοιτητές να αποκτήσουν μια ολοκληρωμένη επιστημονική κατάρτιση πάνω στο συγκεκριμένο γνωστικό αντικείμενο.

### Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας

και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

.....

Άλλες...

.....

Εξοικείωση με την λαογραφική και ανθρωπολογική θεωρία καθώς επίσης και με την τοπική ιστορία.

### (3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Η Πολιτισμική Οικολογία είναι ένας νέος κλάδος στο πεδίο των Κοινωνικών Επιστημών, που προέκυψε στο πλαίσιο της «συνάντησης» διαφορετικών αλλά διασταυρούμενων μεταξύ τους «πειθαρχιών». Θα μπορούσαμε, σε ό,τι μας αφορά, να αναφέρουμε τη συνάντηση ανάμεσα στην Κοινωνική-Πολιτισμική Ανθρωπολογία και την Οικολογία.

Στο σεμινάριο θα γίνει κατ' αρχάς αναφορά στις επιστημολογικές καταβολές του κλάδου και ιδιαίτερα στον διεπιστημονικό του χαρακτήρα. Θα μας απασχολήσει η σχέση Φύσης και Πολιτισμού, όπως προκύπτει στις εθνογραφικές πηγές, αλλά και η σχέση Κοινωνίας και Περιβάλλοντος, όπως έχει συζητηθεί ήδη από τον 19<sup>ο</sup> αιώνα, αρχικά ανάμεσα στην Κοινωνιολογία και την Ανθρωπογεωγραφία και στη συνέχεια σε όλες τις διεπιστημονικές διαστάσεις με επίκεντρο την Ανθρωπολογική Οικολογία ή την Οικολογική Ανθρωπολογία.

Μέσα απ' αυτό το πλαίσιο της διεπιστημονικότητας θα προχωρήσουμε στη συνέχεια στην έννοια της «τοπικότητας» και του «τόπου», πάλι σε διεπιστημονική βάση, καθώς εδώ η Ανθρωπολογία συναντά την Αγροτική Κοινωνιολογία, την Κοινωνική και Πολιτισμική Γεωγραφία, αλλά και την Κοινωνική Λαογραφία.

Η σχέση της τοπικής με την εθνική κλίμακα, οι έννοιες και τα περιεχόμενα της διατοπικότητας, της διεθνικότητας, της παγκοσμιοποίησης αλλά και του νέου διεθνούς όρου *glocalization* θα αποτελέσουν αντικείμενα πραγμάτευσης ως γεφύρωμα ανάμεσα στο πρώτο και το δεύτερο μέρος.

Το δεύτερο μέρος θα αφιερωθεί στις τοπικότητες, τις επιμέρους τοπικές ανθρωπογεωγραφικές και πολιτισμικές ενότητες που έχουν συγκροτήσει ιστορικά στην περιφερειακή ενότητα της Ηπείρου. Θα μας απασχολήσει προκαταρκτικά η ίδια η έννοια και η ιδεολογία του «ηπειρωτισμού», που αποτέλεσε ουσιαστικά εφαλτήριο ενσωμάτωσης της Ηπείρου στον εθνικό κορμό. Στη συνέχεια, θα επικεντρωθούμε σε όλες τις πολιτισμικές μικροενότητες (Ζαγόρι, Κόνιτσα, Πωγώνι, Τζουμέρκα κ.λπ.) χρησιμοποιώντας εθνογραφικά και λαογραφικά δεδομένα.

Το σεμινάριο περιλαμβάνει, επίσης, άσκηση στην εθνογραφική έρευνα πεδίου.

### (4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

|                                                                                          |                                                              |
|------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------|
| <b>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ</b><br><i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως<br/>εκπαίδευση κ.λπ.</i> | Πρόσωπο με πρόσωπο στο Πανεπιστήμιο και στο χώρο του πεδίου. |
| <b>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ</b>                                    | Χρήση Τ.Π.Ε.                                                 |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                              |          |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------|----------|
| Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                              |          |
| <div>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</div> <p>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.</p> <p>Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη &amp; ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</p> <p>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</p> | <div>Δραστηριότητα</div> <div>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</div> |          |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Διαλέξεις                                                    | 40       |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Μελέτη-ανάλυση βιβλιογραφίας                                 | 135      |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Συγγραφή εργασίας                                            | 200      |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Σύνολο                                                       | 375 ώρες |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <div>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</div> <p>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμών, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p> | <p>Η αξιολόγηση γίνεται με συγγραφή εργασίας στην ελληνική γλώσσα, η οποία και θα παρουσιαστεί κατά τη διάρκεια των σεμιναρίων.</p> <p>Θα αξιολογηθεί η επιστημονική τεκμηρίωση, η επιχειρηματολογία, η ποιότητα του γραπτού λόγου, η σαφήνεια και η συνομιλία του με την ελληνική και διεθνή βιβλιογραφία.</p> |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

## (5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>Προτεινόμενη Βιβλιογραφία :</b></p> <p>ΕΛΛΗΝΙΚΗ</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Philip Smith, <i>Πολιτισμική Θεωρία</i>, Κριτική, Αθήνα, 2006</li> <li>Δήμητρα Γκέφου-Μαδιανού, <i>Πολιτισμός και Εθνογραφία</i>, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, 1999</li> <li>Thomas Hylland Eriksen, <i>Μικροί Τόποι, Μεγάλα ζητήματα</i>, Κριτική, Αθήνα, 2007</li> <li>Andre Leroi-Gouran, <i>Το έργο και η Ομιλία του Ανθρώπου</i>, 2τ. Μ.Ι.Ε.Τ., Αθήνα 2000</li> <li>Άλκη Κυριακίδου-Νέστορος, <i>Λαογραφικά Μελετήματα</i>, Νέα Σύνορα-Λιβάνης, Αθήνα, 1978.</li> <li>Άλκη Κυριακίδου-Νέστορος, <i>Λαογραφικά Μελετήματα II</i>, Πορεία, Αθήνα, 1993</li> </ul> <p>ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Mark Q. Sutton, E.N. Anderson, <i>Introduction to Cultural Ecology</i>, Roudledge, London, 2004.</li> <li>Doreen Massey and John Allen, <i>Geography Matters</i>, Cambridge U.P. , 1984</li> <li>Kay Milton, <i>Environmentalism. The View from Anthropology</i>, Routledge, London, 1993</li> <li>Tim Ingold, <i>The Perception of the Environment</i>. Routledge, London, 2000</li> <li>Clifford Geertz, <i>Local Knowledge</i>. Basic Books, U.S.A., 1983</li> <li>Christopher Tilley, <i>A Phenomenology of Landscape</i>, Berg, Oxford? Providence, U.S.A., 1994</li> </ul> |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|



## ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

### (1) ΓΕΝΙΚΑ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                             |                                              |                                      |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------|--------------------------------------|
| <b>ΣΧΟΛΗ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ                                                                  |                                              |                                      |
| <b>ΤΜΗΜΑ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ                                                   |                                              |                                      |
| <b>ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ                                                                |                                              |                                      |
| <b>ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | ΙΠΣ101                                                                      | ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ                              | Γ                                    |
| <b>ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ - ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ<br>ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΔΙΑΤΡΙΒΗΣ |                                              |                                      |
| <b>ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</b><br><i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i> |                                                                             | <b>ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ<br/>ΩΡΕΣ<br/>ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</b> | <b>ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ<br/>ΜΟΝΑΔΕΣ (ECTS)</b> |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                             | 3                                            | 30                                   |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                             |                                              |                                      |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                             |                                              |                                      |
| <i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (4).</i>                                                                                                                                                                                                  |                                                                             |                                              |                                      |
| <b>ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b><br><i>Γενικού Υποβάθρου, Επιστημονικής Περιοχής (Ειδικού Υποβάθρου), Ειδίκευσης ή Κατεύθυνσης, Γενικών Γνώσεων, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων</i>                                                                                                                                                                               | Επιστημονικής Περιοχής (Ειδικού Υποβάθρου)                                  |                                              |                                      |
| <b>ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Προϋπόθεση η επιτυχής ολοκλήρωση των μαθημάτων Α' και Β' εξαμήνου.          |                                              |                                      |
| <b>ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Ελληνικά.                                                                   |                                              |                                      |
| <b>ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Όχι                                                                         |                                              |                                      |
| <b>ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                             |                                              |                                      |

### 1. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Μαθησιακά Αποτελέσματα</b><br>Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος, οι γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος. Συμβουλευτείτε: <ul style="list-style-type: none"> <li>Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6 &amp; 7 σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό και το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων Ανώτατης Εκπαίδευσης</li> <li>Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων του Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π</li> <li>Οδηγό ECTS 2015</li> </ul>                                                                                                                                                                                       |
| Οι μαθησιακοί στόχοι του Ερευνητικού Σεμιναρίου για την προετοιμασία της μεταπτυχιακής διπλωματικής διατριβής (ΜΔΔ) εστιάζουν τόσο στην εμβάθυνση στο περιεχόμενο της ιστορικής έρευνας όσο και στην ανάπτυξη ερευνητικών δεξιοτήτων. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές και φοιτήτριες μέσα από την ενεργή συμμετοχή τους στο σεμινάριο θα μπορούν να συνδέσουν την προσωπική έρευνα τους με ευρύτερα θεωρητικά και ιστοριογραφικά ρεύματα, να εντοπίζουν το θεωρητικό πλαίσιο μέσα στο οποίο εντάσσεται το θέμα της ΜΔΔ και να μετέχουν δημιουργικά στην συζήτηση για την ιστοριογραφία του Νεότερου Κόσμου και τις σύγχρονες ερμηνείες.<br><br>Αναλυτικότερα οι μαθησιακοί στόχοι του σεμιναρίου αφορούν: |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>- Την κατανόηση της διαδικασίας επιστημονικής έρευνας στην ιστορία και τον πολιτισμό του νεότερου και σύγχρονου κόσμου.</li> <li>- Την απόκτηση θεμελιωδών γνώσεων σχετικά με τα εργαλεία έρευνας του ιστορικού και με τα ποικίλα είδη πρωτογενών και δευτερογενών πηγών, καθώς και με την οργάνωσή τους σε δομημένα σύνολα.</li> <li>- Την εξοικείωση με την ερευνητική μεθοδολογία της ιστορίας για την προσπέλαση των διαφορετικών πηγών και τον συνδυασμό τους ανάλογα με το ερευνητικό ερώτημα.</li> <li>- Την εξοικείωση με τα στάδια σχεδιασμού, υλοποίησης και παρουσίασης μιας ιστορικής έρευνας και την κατανόηση των ερευνητικών μεθόδων (ποιοτικές, ποσοτικές, ερμηνευτικές κ.ά.).</li> <li>- Την ανάπτυξη δεξιοτήτων διαμόρφωσης ερευνητικού ερωτήματος και υπόθεσης εργασίας.</li> <li>- Την ανάπτυξη της ικανότητας εντοπισμού ενός ερευνητικού κενού ή προβλήματος και την διατύπωση σαφών, εστιασμένων και ερευνητικά παραγωγικών ερωτημάτων.</li> <li>- Τον εντοπισμό και την αξιολόγηση πρωτογενών και δευτερογενών πηγών, καθώς και την εξοικείωση με αρχειακή έρευνα και χρήση ιστορικών πηγών.</li> <li>- Την κριτική ανάλυση και αξιολόγηση βιβλιογραφίας και τεκμηρίων.</li> <li>- Την επαρκή προετοιμασία για την κατάκτηση της ικανότητας συνθετικής αξιοποίησης των αποκτηθεισών γνώσεων και δεξιοτήτων στο πλαίσιο της υλοποίησης πρωτότυπης ερευνητικής εργασίας.</li> <li>- Την ανάπτυξη δεξιοτήτων στην οργάνωση και συγγραφή επιστημονικής εργασίας (εισαγωγή, μεθοδολογία, ανάλυση, συμπεράσματα), καθώς και την παράθεση επιστημονικής τεκμηρίωσης (παραπομπές, βιβλιογραφία).</li> <li>- Την αφομοίωση των εννοιών επιστημονική δεοντολογία, πνευματικά δικαιώματα, αποφυγή λογοκλοπής.</li> <li>- Την καλλιέργεια κοινωνικών και επαγγελματικών δεξιοτήτων που σχετίζονται με την παρουσίαση και υπεράσπιση ερευνητικής εργασίας σε κοινό και τη συμμετοχή σε επιστημονικό διάλογο.</li> </ul> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| <b>Γενικές Ικανότητες</b><br>Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος, σε ποια/ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών<br>Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις<br>Λήψη αποφάσεων<br>Αυτόνομη εργασία<br>Ομαδική εργασία<br>Εργασία σε διεθνές περιβάλλον<br>Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον<br>Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Σχεδιασμός και διαχείριση έργων<br>Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα<br>Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον<br>Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου<br>Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής<br>Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης<br>..... (Άλλες) |
| Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών.<br>Σχεδιασμός και διαχείριση έργων.<br>Λήψη αποφάσεων<br>Αυτόνομη εργασία<br>Ομαδική εργασία<br>Εργασία σε διεθνές περιβάλλον<br>Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον<br>Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου  
Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής  
Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

## 2. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το Ερευνητικό Σεμινάριο εισάγει στη μεθοδολογία της ιστορικής έρευνας και γραφής και προετοιμάζει τους φοιτητές/τις φοιτήτριες για την εκπόνηση της μεταπτυχιακής Διπλωματικής Διατριβής. Οι φοιτητές και φοιτήτριες έχουν τακτικές εβδομαδιαίες συναντήσεις (13 εβδομάδων) με τους διδάσκοντες/τις διδάσκουσες του Π.Μ.Σ. οι οποίοι έχουν αναλάβει την εποπτεία των μεταπτυχιακών Διπλωματικών Διατριβών. Οι επιβλέποντες καθηγητές/επιβλέπουσες καθηγήτριες καθοδηγούν τους φοιτητές/τις φοιτήτριες στη μεθοδολογία της ιστορικής έρευνας και γραφής και τους αναθέτουν εκπαιδευτικές και ερευνητικές δραστηριότητες, τις οποίες οι φοιτητές/φοιτήτριες οφείλουν να ολοκληρώσουν κατά τη διάρκεια του εξαμήνου (ήτοι: αρχειακή έρευνα, επιτόπια έρευνα, βιβλιογραφική έρευνα και αποδελτίωση, περιγραφή και καταλογογράφηση αρχειακών πηγών, απομαγνητοφώνηση ηχητικών αρχείων, προετοιμασία εισήγησης σε επιστημονικό συνέδριο, προετοιμασία επιστημονικής δημοσίευσης).

Οι διδακτικές δραστηριότητες και τα μαθησιακά αποτελέσματα του Ερευνητικού Σεμιναρίου επιμερίζονται σε διακριτές φάσεις και αφορούν: την εξοικείωση με την ποικιλία των αρχειακών πηγών και τις μεθόδους αναζήτησης και έρευνας διαφορετικών αρχείων, την εξοικείωση με τα στάδια σχεδιασμού, υλοποίησης και παρουσίασης μιας ιστορικής έρευνας και την κατανόηση των ερευνητικών μεθόδων. Μετά την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτήτριες και οι φοιτητές θα μπορούν να συγκροτούν βιβλιογραφία για συγκεκριμένα θέματα, να αξιοποιούν τις πληροφορίες και τις απόψεις της βιβλιογραφίας που χρησιμοποιούν και να διαφοροποιούν την προσέγγισή τους α) σε μια γραπτή εισήγηση, β) σε μια προφορική ανακοίνωση γ) σε μια δημόσια συζήτηση, δ) σε ομάδες εργασίας. Θα μπορούν, επίσης, να σχεδιάζουν μια ερευνητική πρόταση, να συντάσσουν άρθρα για επιστημονικά περιοδικά, περιλήψεις, απολογισμούς προγραμμάτων, ανακοινώσεις σε συνέδρια, ενώ θα έχουν την ευχέρεια να οργανώνουν podcast για συγκεκριμένα θέματα του επιστημονικού τους πεδίου.

Ενότητες του Ερευνητικού Σεμιναρίου:

1. Τα εργαλεία έρευνας του ιστορικού: βιβλιογραφίες, κατάλογοι, ευρετήρια, περιγραφές αρχείων.
2. Βιβλιογραφική έρευνα και αποδελτίωση: πως και τι αποδελτιώνουμε.
3. Αρχειακή έρευνα: αρχειακοί φορείς, μεθοδολογίες έρευνας.
4. Ψηφιακά αρχεία: φορείς, μεθοδολογίες αρχειακής έρευνας.
5. Ταξινόμηση, περιγραφή και καταλογογράφηση αρχειακών πηγών: πως ταξινομούνται/περιγράφονται/καταλογογραφούνται/ευρετηριάζονται οι πηγές.
6. Αρχεία ήχου και εικόνας: ιδιαιτερότητες, μεθοδολογίες καταγραφής, επεξεργασίας και ανάλυσης.
7. Επιτόπια έρευνα: μεθοδολογίες έρευνας.
8. Επιτόπια έρευνα: Καταγραφή, επεξεργασία υλικού, απομαγνητοφώνηση ηχητικών αρχείων.
9. Προετοιμασία εισήγησης σε επιστημονικό συνέδριο.
10. Προετοιμασία επιστημονικής δημοσίευσης.

11. Προετοιμασία θεματικού πάνελ σε επιστημονικό συνέδριο.

### 3. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                 |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------|
| <b>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ</b><br><i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Πρόσωπο με πρόσωπο.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                 |
| <b>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ</b><br><i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Χρήση ΤΠΕ, πολυμέσων και Διαδικτύου<br>Ηλεκτρονική επικοινωνία<br>Υποστήριξη του μαθήματος μέσω της πλατφόρμας ecourse                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                 |
| <b>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</b><br><i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.<br/>           Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη &amp; ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας/εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.<br/><br/>           Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα, καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</i>                                                                                     | <b>Δραστηριότητα</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | <b>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</b> |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Διαλέξεις - Σεμινάρια                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | 40                              |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Εκπαιδευτικές επισκέψεις                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | 20                              |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | 200                             |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Άσκηση πεδίου (αρχειακή έρευνα, έρευνα πεδίου)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | 150                             |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Προφορικές παρουσιάσεις                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | 40                              |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Συγγραφή εργασιών                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | 250                             |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Εκπόνηση ερευνητικού project                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | 50                              |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | <b>Σύνολο Μαθήματος</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | <b>750 ώρες</b>                 |
| <b>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</b><br><i>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης<br/><br/>           Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμών, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες<br/><br/>           Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης (περιγραφή του τι χρειάζεται να κάνει ο φοιτητής για να αποδείξει ότι έχει επιτύχει το συγκεκριμένο μαθησιακό αποτέλεσμα) και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</i> | Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνικά.<br><br>Μέθοδοι αξιολόγησης <ul style="list-style-type: none"> <li>- Προφορικές παρουσιάσεις με βάση τη βιβλιογραφία</li> <li>- Γραπτή εργασία: Συγκρότηση βιβλιογραφίας ερευνώμενου θέματος</li> <li>- Γραπτή εργασία: Αποδελτίωση βιβλιογραφίας.</li> <li>- Έκθεση/αναφορά: Αρχειακή έρευνα - περιγραφή και παρουσίαση αρχείου.</li> <li>- Γραπτή εργασία: Καταλογογράφηση αταξινόμητου αρχειακού υλικού.</li> <li>- Έκθεση/αναφορά: Έρευνα πεδίου - περιγραφή έρευνας.</li> <li>- Γραπτή εργασία: Απομαγνητοφώνηση ηχητικών αρχείων</li> </ul> |                                 |

|  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |  |
|--|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
|  | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Γραπτή εργασία: Καταλογογράφηση, αποδελτίωση αρχείων εικόνας.</li> <li>- Γραπτή εργασία: Προετοιμασία εισήγησης σε επιστημονικό συνέδριο (συγγραφή περίληψης/εισήγησης)</li> <li>- Γραπτή εργασία: προετοιμασία επιστημονικής δημοσίευσης (βιβλιογραφική έρευνα, ερωτήματα, παρουσίαση πηγών και μεθοδολογίας)</li> <li>- Έκθεση /αναφορά: προετοιμασία θεματικού πάνελ σε επιστημονικό συνέδριο.</li> <li>- Εκπόνηση ερευνητικού project.</li> </ul> |  |
|--|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|

#### 4. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

##### **Προτεινόμενη ενδεικτική βιβλιογραφία**

##### Ξενόγλωσση

- John Berger, *Understanding a Photograph*, Penguin Books, Λονδίνο 2013.
- Daniel J. Cohen και Roy Rosenzweig, *Digital History: A Guide to Gathering, Preserving, and Presenting the Past on the Web*, Φιλαδέλφεια 2005.
- Daniel J. Cohen, "The future of preserving the past", *CRM: The Journal of Heritage Stewardship* 2/2 (2005), 6–19.  
<https://rrchnm.org/essays/the-future-of-preserving-the-past/>
- Frédéric Clavert και Caroline Muller (dir.), « Le Goût de l'archive à l'ère numérique », *La Gazette des Archives*, vol. 1, no 253.
- Arlette Farge, *Le goût de l'archive*, Seuil, Παρίσι 1989 [ελλ. μετάφραση: Arlette Farge, *Η γεύση του αρχείου*, μτφρ. Ρίκα Μπενβενίστε, Αθήνα: Νεφέλη, 2004].
- Marcel Gauchet, *Philosophie des sciences historiques*, Seuil, Παρίσι 2002.
- François Hartog, *Régimes d'historicité. Présentisme et expériences du temps*, Seuil, Παρίσι, 2003 [ελλ. μετάφραση: François Hartog, *Καθεστώτα ιστορικότητας. Παροντισμός και εμπειρίες του χρόνου*, μτφρ. Δ. Κουσουρής, Αλεξάνδρεια, Αθήνα 2014].
- François Hartog, *Croire en l'histoire*, Paris : Flammarion, 2013
- Roy Rosenzweig, "Scarcity or Abundance? Preserving the Past in a Digital Era", *American Historical Review* 108/3 (2003), 735-762. <https://rrchnm.org/essay/scarcity-or-abundance-preserving-the-past-in-a-digital-era/>
- Paul Veyne, *Comment on écrit l'histoire*, Paris : Seuil, 1971
- Hayden White, «The Value of Narrativity in the Representation of Reality», *Critical Inquiry*, vol. 7, no 1, Φθινόπωρο 1980.

### Ελληνόγλωσση

-Lynn Abrams, *Θεωρία Προφορικής Ιστορίας*, μτφρ. Λουκάς Ρινόπουλος, Πλέθρον, Αθήνα 2014.

-Marc Bloch, *Απολογία για την Ιστορία. Το επάγγελμα του ιστορικού*, μτφρ. Κώστας Γαγανάκης, Εναλλακτικές Εκδόσεις, Αθήνα 1994 (γ' έκδοση).

-Peter Burke, *Αυτοψία. Οι χρήσεις των εικόνων ως ιστορικών μαρτυριών*, Μεταίχμιο, Αθήνα 2003.

-Γιώργος Γιαννακόπουλος και Βασιλική Μπουντούρη, *Εισαγωγή στην Αρχειονομία*, Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, Αθήνα 2015.

<https://repository.kallipos.gr/handle/11419/6320>

-Encyclopédie de la Pléiade, *Ιστορία και μέθοδοι της*, Samaran Charles (δ/νση), τ. Α-τ. Δ, MIET Αθήνα, 1979-1989.

-Judith Ellis (επιμ.), *Η διαχείριση των αρχείων*, μτφρ. Ζωή Οικονόμου, Ελληνική Αρχειακή Εταιρεία - Τυπωθήτω/Γιώργος Δαρδανός, Αθήνα 2000

-Arlette Farge, *Η γεύση του αρχείου*, μτφρ. Ρίκα Μπενβενίστε, Αθήνα: Νεφέλη, 2004.

-Gaddis, J.L., *Το τοπίο της ιστορίας. Πώς οι ιστορικοί χαρτογραφούν το παρελθόν*, μτφρ. Μαρία Ακριβάκη, επ. επιμέλεια Θανάσης Δ. Σφήκας & Κατερίνα Γαρδίκια, Πεδίο, Αθήνα 2019.

- François Hartog, *Καθεστώς ιστορικότητας. Παροντισμός και εμπειρίες του χρόνου*, μτφρ. Δ. Κουσουρή, Αλεξάνδρεια, Αθήνα 2014

- Iggers, G. G., & Edward, Q. W., *Παγκόσμια ιστορία της σύγχρονης ιστοριογραφίας*, μτφρ. Πελαγία Μαρκέτου, Νεφέλη, Αθήνα 2015.

- Μαριάννα Κολυβά, *Αρχειονομία: Φορείς παραγωγής αρχείων. Ιστορική αναδρομή*, Πατάκης, Αθήνα 2009. Ανδρέας Μπάγιας, *Αρχειονομία. Βασικές έννοιες και αρχές. Η οργάνωση των αρχείων για τη διοίκηση και την έρευνα*, Κριτική, Αθήνα 1999.

- Αντώνης Λιάκος, *Αποκάλυψη, ουτοπία και Ιστορία. Οι μεταμορφώσεις της ιστορικής συνείδησης*, Πόλις, Αθήνα 2011.

-Ρίκη Βαν Μπούσχοτεν, Βασίλης Δαλκαβούκης, Ελένη Καλλιμοπούλου (επιμ.), *Προφορική ιστορία και αντι-αρχεία: Φωνές, εικόνες και τόποι*, Ένωση Προφορικής Ιστορίας, Βόλος 2021. <https://drive.google.com/file/d/1saio-EQGaKpfMy09AGLDN3WdQby-8A-s/view>

-Ζακ Ντεριντά, *Η έννοια του αρχείου*, μτφρ. Κωστής Παπαγιώργης, Εκκρεμές, Αθήνα, 1996.

-Πέτρος Πετρίδης (επιμ.), *Ψηφιακές ανθρωπιστικές επιστήμες στην Ελλάδα: Προβληματισμοί και προκλήσεις*, (Αθήνα, 16 Φεβρουαρίου 2018), Ψηφιακή Βιβλιοθήκη ΚΕΑΕ/Πρακτικά Συνεδρίων, Κέντρο Έρευνας για τις Ανθρωπιστικές Επιστήμες και Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης, Αθήνα 2023.

-Paul Thompson, *Φωνές από το Παρελθόν, Προφορική Ιστορία*, μτφρ. Ρίκη Βαν Μπούσχοτεν, Νίκος Ποταμιάνος, Πλέθρον, Αθήνα 2008.

<https://rchlibrary.org/KEAE/editor-uploads/issues/KEAE04.html?1=B01&2=99&4=GR>

### **Συναφή επιστημονικά περιοδικά:**

*Critical Inquiry*

*Cultural History*

*History and Theory*

*Journal of Historical Sociology*

*Representations*

*Rethinking History: The Journal of Theory and Practice*

*Μνήμων*

*Τα Ιστορικά*

*Historein: A review of the past and other stories*

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                           |                        |          |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------|------------------------|----------|
| <b>ΣΧΟΛΗ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ                |                        |          |
| <b>ΤΜΗΜΑ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ |                        |          |
| <b>ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ              |                        |          |
| <b>ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | <b>ΙΠΔ201</b>             | <b>ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ</b> | <b>Δ</b> |
| <b>ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΔΙΑΤΡΙΒΗΣ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                           |                        |          |
| <p>Η Μεταπτυχιακή Διπλωματική Διατριβή (Μ.Δ.Δ.) είναι ατομική, πρωτότυπη εργασία με ερευνητικό χαρακτήρα και συντάσσεται σύμφωνα με τις οδηγίες συγγραφής και τις επιστημονικές προϋποθέσεις που αναφέρονται στον Κανονισμό του Π.Μ.Σ.( και είναι αναρτημένος στην ιστοσελίδα) του Π.Μ.Σ.</p> <p>Η γλώσσα συγγραφής της Μ.Δ.Δ. μπορεί να είναι η Κοινή Νεοελληνική ή η Αγγλική.</p> <p>Η έκτασή της ορίζεται σε 35.000-45.000 λέξεις κατ' ανώτατο όριο (κείμενο και βιβλιογραφία), με εξαίρεση τα παραρτήματα και τους καταλόγους. Πρέπει να είναι γραμμένη με χαρακτήρες γραμματοσειράς Times New Roman μεγέθους 12, σε 1,5 διάστιχο, με κανονικά περιθώρια και τυπωμένο σε σελίδες μονής όψης.</p> <p>Ο μεταπτυχιακός φοιτητής/η μεταπτυχιακή φοιτήτρια, καταθέτοντας την διπλωματική εργασία για την απόκτηση του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών, υποχρεούται να αναφέρει το έργο και τις απόψεις άλλων που χρησιμοποίησε, συμμορφούμενος με το άρθρο 19 του Κανονισμού Π.Μ.Σ. του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.</p> |                           |                        |          |